

T.C'nin "Kürt barışı" söylemiyle iç cephesini güçlendirmeye çalıştığı bir ortamda, bölgesel savaş ihtimalinin arttığı açıktır. Bu koşullarda halkların ve ezilen ulusların silahlı mücadelesinin lanetlenmesi ve barışçıl yöntemlerin yüceltilmesi, büyük bir düzenbazlıktır.

özgür gelecek için

Yeni Demokrasi

gazetesesi

16 TEMMUZ-30 TEMMUZ • SAYI: 190 • FİYAT: 20 TL • ISSN: 2630-5526

çürümüş düzenin mezarını HALK KAZACAK

ANALİZ

4

MÜLKSÜZLEŞTİRME KISKACI VE ÇEVRE HAREKETİ

Küçük köylülüğün üretim yapamaz hale gelmesi emperyalist tekellerin çıkarlarını öncelemeyle, büyük toprak sahiplerini kollamakla ilgilidir. Geçimlik üretim, küçük köylülüğün varlık zeminidir. Yasal düzenlemelerin büyük toprak sahiplerinin değil de yoksul köylünün öfkesini çekmesi de bundandır. Birincinin çıkarları korunurken ikincisine insafsızca saldırılmaktadır.

MEŞA AZADİ

9

"ÖZGÜRLÜK ATEŞİ" Mİ, ESARETİN BAŞKA BİR BİÇİMİ Mİ?

Kürt ulusal haklarına saygı çağrısı bu sorunun kaynaklarını ihmale etmekle ilgilidir. Şovenizm ulusal rekabete dayanır ve bu da kapitalizmin doğasından ileri gelir. o halde egemenlerin ulusal haklara saygı göstermesini beklemek beyhudedir. Esas olan rekabet ortamındaki çıkarlardır. Savaşarak elde edilmiş "saygı"nın dahi egemenler için bir zorunluluktan ibaret olduğunu bilmek gerekir.

SAYFA 12-13

Avusturya'da gazetemiz Yeni Demokrasi'yle dayanışma etkinliği düzenlendi

Avusturya'nın Neunkirchen kentinde Avusturya Türkiyeli İşçi Gençlik Federasyonu'na (ATİGF) bağlı bulunan İşçi Gençlik Kültür Merkezi'nde gazetemiz Yeni Demokrasi ile dayanışma etkinliği düzenlendi.

13 Temmuz Pazar günü kahvaltıyla başlayan dayanışma etkinliğine ilgi yoğun. Program başlangıcında gazetemiz

tarafından hazırlanan, devrimci basının önemini anlatan sinevizyon, katılımcılar tarafından ilgiyle izlendi.

Sinevizyondan sonra gazete temsilcimiz konuşma yaptı. Konuşmada dünyada siyasal durum, son gelişmeler aktararak halkın doğru fikirlerle bilgilendirilmesinin önemine değinildi. Doğru bilgiye ulaşmada devrimci basının önemi, yayın politikamız ve tarihimiz anlatıldı.

Gazetenin analiz ve tespitlerinin komü-

nist ideolojiyle oluşturulduğu, bu bağlamda Komünist Önder İbrahim Kaypakkaya'nın belirlemelerinden beslenildiğine dikkat çekildi. Süreçleri ve gelişmeleri doğru, bilimsel ve devrimci çizgide ele alan çizgiyi takip etme, okuma ve yaymanın önemli olduğu belirtildi.

Katılımcıların söz almasının ardından etkinlik başarılı bir şekilde sonlandırıldı.

Kürtçe müzik dinleyen aileye işkenceli gözaltı

İstanbul'da Kürtçe müzik dinleyen bir aile, polislerin videosunu çekmesine itiraz ettiği için işkenceyle gözaltına alındı.

İstanbul'da piknikten dönerken aracında Kürtçe müzik açan bir aile, polis tarafından videolarının çekilmesine itiraz ettiği için işkenceyle gözaltına alındı. Aralarında 14 yaşındaki bir çocuk, hamile bir kadın ve annesi serbest bırakılırken gözaltına alınan diğer 7 kişi savcılığa sevk edildi.

İşkenceye maruz kalan 7 aylık hamile Zeynep Yaman karnına aldığı tekme sonrasında sezaryenle doğum yaptı. Yakınları, yoğun bakımdaki anne ve bebeğin de hayati tehlikeyle karşı karşıya olduklarını bildirdi.

Geceyi gözaltında geçiren 7 kişiden Ahmet Kaya, Umut Kaya ve Yakup Kaya tutuklama talebiyle mahkemeye sevk edildiler. Mahkemeye çıkarılan 3 kişi haftada 2 gün imza ve

araç kullanma yasağını kapsayan adli kontrol şartıyla serbest bırakıldılar.

PROTESTO EDİLDİ

Kürt diline ve kültürüne yönelik saldırılar, demokratik kitle örgütleri ve siyasî partiler tarafından "kimliğe yönelik düş-

manlığın ürünü" olarak nitelendirildi.

Kültür ve Dil Araştırma Platformu (KURDÎ-GEH) öncülüğünde yapılan İstanbul'daki açıklamaya çok sayıda kişi katıldı. Açıklamada "Kürtçeye Dokunmayın" pankartı taşındı, "Kürtçe Onurumuzdur" ve "Dil

Olmadan Yaşam Olmaz" sloganları atıldı.

KURDÎ-GEH yöneticisi Gökhan Işık yaptığı konuşmada, "Kürt müziğine ve diline yapılan saldırı, Kürt halkının varlığına dönük bir saldırdır. Bu zihniyete karşı mücadele edeceğiz" dedi.

DEM Parti Ankara İl Örgütü, Tevgera Jinên Azad (TJA) ve ANKA-DER, Sakarya Caddesi'nde yaptıkları basın açıklamasında saldırının yalnızca bir polis vakası değil, sistematik bir nefretin ürünü olduğunu belirtti.

Şırnak'ın Uludere ilçesinde, DEM Parti ve DBP tarafından yapılan açıklamada, "Dilimiz Onurumuzdur" mesajı öne çıktı. Açıklama "Dil olmadan yaşam olmaz" sloganıyla sona erdi.

Ferat Der tarafından Adıyaman'da yapılan açıklamada, "Zimanê Kurdî xeta me ya sor e (Kürtçe kırmızı çizgimizdir)" yazılı pankart açıldı. Eş Başkan Kazım Turhal, "Kürtçeye yapılan bu tahammülsüzlük 100 yıllık bir zihniyetin devamıdır" dedi.

Siirt'te Botan-DER ve TJA tarafından yürüyüş düzenlendi. Güres Caddesi'ne kadar yapılan yürüyüşte "Kadın, Yaşam, Özgürlük", "Kürtçe Yaşamdır" sloganları atıldı.

Batman'da, Emek ve Demokrasi Platformu'nun çağrısıyla Gülistan Caddesi'nde bir araya gelenler Kürt diline yönelik saldırıları protesto etti. Arî-Der Yöneticisi Leyla Kaymaz, "Kürt dili Kürtlerin kimliğidir. Bu saldırıları kabul etmiyoruz" diyerek mücadele çağrısında bulundu.

Lübnanlı devrimci tutsak Georges Abdallah hakkında tahliye kararı

Fransa'da emperyalizmin zindanlarında 1984'ten bu yana tutsak olan

Lübnanlı devrimci Georges İbrahim Abdallah hakkında Paris Temyiz Mahkemesi 17 Temmuz 2025'te serbest bırakılması kararı verdi. Bu karar, halkların ve devrimci güçlerin yıllardır süren ısrarlı mücadelesinin, enternasyonal dayanışmanın ve tutsaklarla omuz omuza verilen direnişin bir kazanımıdır.

1980'li yıllarda Lübnan'da emperyalist işgalcilere ve Siyonist saldırılara karşı silahlı direniş örgütleyen Lübnan Devrimci Silahlı Grupları'nın (LARF) öncülerinden

olan Abdallah, 1984 yılında Fransa'da tutuklandı. 1987'de, ABD ve İsrail'in yoğun baskısıyla, "diplomat suikastları" gerekçesiyle ömür boyu hapse mahkûm edildi. Abdallah, o tarihten bu yana 41 yıldır Fransa'nın en ağır koşullarındaki hapisanelerde tutsak edildi.

Paris Temyiz Mahkemesi 17 Temmuz 2025'te "koşullu tahliye ve Lübnan'a sınır dışı" şartıyla salıverilmesine karar verdi. Mahkeme kararına göre, Georges Abdallah'ın serbest bırakılması

için Lübnan'a sınır dışı edilmesi gerekiyor. Fransız devletinin bununla ilgili nasıl bir yol izleyeceği henüz net değil. Daha önce benzer tahliye kararlarının idari süreçlerle engellendiği biliniyor.

Tahliye kararının ardından özgürlüğü için yıllardır kampanya yürüten, dayanışmayı sürdüren siyasî partiler, örgütler ve insan hakları savunucuları uygulamanın bir an önce hayata geçirilmesi çağrısında bulundu.

POLİTİK
GÜNDEMSİLAH SUSAR
BÖLGESEL HESAP İLERLER

27 Şubat'ta Abdullah Öcalan'ın "PKK'nin kendini feshetmesi ve silahlı mücadelenin terk edilmesi" çağrısı tek taraflı adımlarla ilerlemeye devam ediyor. 5-7 Mayıs'ta 12. Kongresini toplayarak Öcalan'ın çağrısına uyan PKK, 11 Temmuz'da KCK Eş Başkanı Bese Hozat liderliğinde "Barış ve Demokratik Toplum Grubu" ismiyle 30 gerillanın "silah bırakma taahhüdü" içeren bir törenle silahlarını yaktığını ilan etti.

Bese Hozat, 11 Temmuz "silah yakma" merasiminde Öcalan'dan alıntı yaparak "Silahın değil, siyasetin ve toplumsal barışın gücüne inanıyorum" dedi ve sürecin nihai amacını şöyle ifade etti: "Dağdan inmekle yetinemeyiz, Ankara'da, İstanbul'da demokratik siyasetin öncüsü olmak istiyoruz."

Abdullah Öcalan ve PKK, illegal parti tasfiyesi ve silahlı mücadeleye elveda kararlarının gerekçesini "Kürt varlığının inkârının ortadan kalkması" olarak açıklamaktadır. PKK'nin 47 yıllık mücadelesinin bu amaca yönelik olduğu ve artık bu amacın büyük oranda gerçekleştiği savunulmaktadır. Ancak mücadelenin tarihsel gerçekliği yalnızca "Kürt inkârını ortadan kaldırmak" ile sınırlı değildir. Yüzyılı aşkın süredir dört parçada Türk, Arap ve Fars ulus egemenliği tarafından bağımlı ulus haline getirilen Kürt halkının özgürlüğü, yalnızca "varlığının kabulü" ile sağlanamaz. Öcalan ve PKK de bu gerçeği bilmektedir. Bu nedenle mücadele "demokratik toplum paradigması" temelinde, ulusal hakların artık legal ve barışçıl yollarla kazanılabileceği düşüncesine dayandırılmaktadır.

TC, siyasal yapısı, tarihsel şekillenışı ve kurucu felsefesiyle tutarlı şekilde; faşist devlet yapısını, klik çatışmalarından halka yönelen baskı mekanizmalarına, ezilen ulus ve inançlara yönelik hak gasplarına kadar birçok düzlemde sürdürüyor. Aynı zamanda bölgede NATO'nun savaş makinesi gibi konumlanmış yapısıyla da uyumlu bir siyaset izliyor. Bu koşullar altında, silahlı mücadele zeminlerinin ortadan kalktığı iddiası Öcalan tarafından savunulmakta ve onun önderliğinde PKK kadrolarınca pratiğe geçirilmektedir.

MÜCADELENİN DEMOKRATİK YOLU
AÇIK MI?

Kürt dili ve kültürü üzerindeki baskı, legal siyaset alanındaki kısıtlamalar ve anayasal çerçeve dışına çıkan uygulamalar ortadayken demokratikleşmenin önündeki engelin "silahlı mücadele" olduğu iddiası yanıltıcıdır. Demokratik siyasete olanak tanımayan ve kendi yasalarına dahi uymayan faşist bir saldırganlık ortamında, tarih ve toplum bilimi bize silahlı mücadelenin objektif koşullarının sürdüğünü göstermektedir. Elbette öznel koşullar, yani öncü devrimci veya komünist gücün varlığı bu mücadelenin gerçekleşmesi için zorunludur. Ancak bu gücün eksikliği, silahlı mücadelenin objektif koşullarının var olup olmadığını değiştirmez.

Silahlı mücadelenin şartlarının sürdüğü bu ortamda, onu demokratikleşmenin önündeki engel gibi göstermek, "önce düşüp sonra yola bakmak" anlamına gelir. Öcalan ve PKK, TC'nin tarihsel, ekonomik, sosyal ve sınıfsal nedenlerle ıskaladığı "demokratikleşme" treninin uzlaşma ve barışçıl yollarla yakalanabileceğini düşünmektedir. Oysa bu yaklaşım, emperyalizm çağının temel yapısını kavrayamamaktır. Emperyalist hegemonya, halkların ve ezilen ulusların demokratik taleplerine düşmandır; hegemonyasını anti demokratik sınıflara dayanarak ve onların sosyal tabanını güçlendirerek kurar. Bu bağlamda tutarlı bir demokratizm, emperyalizme karşı olmayı da zorunlu kılar.

Türkiye'de ekonomik, siyasal ve askerî yapısı emperyalist bağımlılık içinde şekillenen hâkim sınıflardan gerçek bir demokratikleşme beklemek, tarihsel ve sınıfsal açıdan ütöpiktir. Sınıfların kendi çıkarlarını gerçekleştirmesinin aracı olan devletin diğer sınıflar için demokratikleşmeye yönelmesi eşyanın tabiatına aykırıdır. Bu sınıfların çıkarlarının gerçekleşmesi demokratik bir toplumda değil; tersine, tüm toplumsal katmanların faşist baskılarla yönetildiği bir yapıda mümkündür. Faşizm, bu anlamda bir seçenek değil zayıf burjuvazinin, feodal kalıntı halindeki beylerin egemenlik biçimidir. Bu, Türkiye'nin yarı sömürge ve yarı feodal yapısının devamı için zorunlu bir yönelimdir. Emperyalizm çağında, onun etkisi altındaki ülkelerde

demokrasi sorunu, egemen burjuvazinin değil, onu da yıkararak demokratik düzeni kurmak zorunda olan işçi sınıfı ve halkların omuzlarına yüklenmiş bir görevdir. Bu görevin gerçekleşme yolu ise bu süreçleri gerçekleştirmiş toplumların tarihinden de görülebileceği gibi zordur, zora başvurmaksızın bu süreci tamamlamak mümkün olmamıştır. Tarihte zorun rolü ne abartıldığı gibi esastır ne de yadsınabilir. Aksine ancak zor yoluyla meclisler, barışçıl süreçler, anayasal düzenlemeler gerçeklik kazanmıştır, bu olmadan gerçek demokrasinin geleceğini beklemek ham hayaldir.

Tayyip Erdoğan'ın 12 Temmuz tarihli açıklamaları da bu sürecin demokratikleşmeden çok farklı amaçlar taşıdığını gözler önüne sermiştir. Erdoğan, PKK'nin silah bırakmasını tarihî bir sürecin başlangıcı olarak tanımlamış, "Türk, Kürt ve Arap ittifakı"ndan söz etmiştir. Bu ittifak gerçekleştiğinde, "atlarının rüzgârının Çin Denizi'nden Adriyatik'e serin esintiler yaydığını" söyleyerek bölgesel ve tarihsel bir ideal ortaya koymuştur. Aynı konuşmada, "Türk-Kürt-Arap bir aradaysa... işte o zaman Türk vardır, Kürt vardır, Arap vardır. Uzaklaştıklarında ise mağlubiyet vardır" diyerek halk kitlelerini sözde dış tehdide karşı uyarmıştır.

Türk hâkim sınıfları bölgesel gelişmeleri ve altüst oluşları bir fırsat olarak değerlendirerek yeni yönelimler belirlemektedir. Irak ve Suriye'nin parçalanma eğiliminde olması, İran'ın emperyalist hedeflere daha açık hale gelmesi ABD'nin sadık müttefiki olan TC'yi siyasî hegemonyasını genişletme ve uygun koşullarda sınırlarını büyütme yönünde cesaretlendirmiştir. Özellikle 7 Ekim 2023'te Filistin Direnişinin bölgesel dengeleri sarsan çıkışı, TC'yi Kürt meselesini bir sorun olmaktan çıkararak bir ittifak haline getirmeye yönlendirmiştir. Bu girişimlerin amacı, bölgede ABD emperyalizminin çıkarlarına uygun, gerici siyasî ve ekonomik bir düzenin kesintisiz olarak tesis edilmesidir. Türkiye bu uğurda, Afrika'dan Kafkasya'ya, Doğu Avrupa'dan Orta Doğu'ya kadar yayılmış bir askerî güç olma iddiasındadır. Yani PKK ve Öcalan'ın demokratikleşme gerekçesiyle başlattığı süreç, TC açısından bölgede siyasal etkisini

artırmak üzere kurgulanmıştır. Bu tabloda esas aktör TC'dir. Kürtlere ulusal haklarını da tanımadan onları kendi hedeflerine angaje etme siyaseti öne çıkmaktadır. Demokratikleşme anayasal ve yasal reformlarla desteklenmediği sürece gerçek bir dönüşüm olmayacaktır. Tayyip Erdoğan için bu mesele yalnızca "diyalog ve sorunları konuşma" çerçevesindedir. "Silahları bırakın, istediğiniz kadar Meclis'te konuşabilirsiniz" demektedir. Sürecin ilk adımlarında dahi, TC'nin PKK ve Öcalan'ın büyük ve stratejik hamlelerine karşılık olarak hasta tutsakların tahliyesinde bile sınırlı ve temkinli davrandığı görülmektedir. Bu durum, TC'nin tarihsel yapısıyla ve sınıfsal gerçekliğiyle tam uyumludur. Aynı zamanda kurmaya çalıştığı büyük oyunda, ayağındaki tarihsel, sosyal ve ekonomik zincirlerin hâlâ ne kadar güçlü olduğunun da göstergesidir. Bu tablo, umut bağlanan sürecin ciddi tıkanmalara gebe olduğuna işaret etmektedir. Öte yandan, çelişkilerin daha da büyüdüğü ve derinleştiği bir dönemin de kapısını aralamaktadır.

Kürt Ulusal Hareketinin silah bırakma seremonisi, "silahlı mücadele"yi reformistler ve liberallerden karşı devrimci unsurlara kadar geniş bir yelpazede hedef haline getirmiştir. Oysa emperyalist güçler arasında çelişkilerin arttığı, silahlanmanın tırmandığı, TC'nin "Kürt barışı" söylemiyle iç cephesini güçlendirmeye çalıştığı bir ortamda, bölgesel savaş ihtimalinin arttığı açıktır. Bu koşullarda halkların ve ezilen ulusların silahlı mücadelesinin lanetlenmesi ve barışçıl yöntemlerin yüceltilmesi, büyük bir düzenbazlıktır.

Sınıfsal karşıtlıkların derinleştiği, siyasal baskının yoğunlaştığı bir dönemde, silah bulundurma tekelini tüm gerici güçler sıkılaştırırken halklara "barış, uzlaşma, silahsızlanma" öğütlemektedirler. Kendi aralarında yumrukları sıkmadan konuşamayan emperyalistler ve onların uşakları, halklara barış vazası vermektedir. Bu politikalara karşı, bağımsız eylem ve örgütlenmeler yaratarak kurtuluş için halkın savaşıma bilincini geliştirerek yanıt verilmelidir. Bataklığa gitmek isteyen gidebilir; fakat halkı o bataklığa sürüklemelerine asla izin verilmemelidir.

MÜLKSÜZLEŞTİRME KISKACI VE ÇEVRE HAREKETİ

Uzun zamandır köylülerin çeşitli eylemlerine tanıklık ediyoruz. Ülke gündeminin önemli başlıklarından biri, köylülerin yaşam alanlarını -yani topraklarını, ormanlarını, derelerini, vadilerini-korumak için köy meydanlarından ormanlara, derelerden sokaklara kadar farklı alanlarda harekete geçmesidir. Bu direnişler genelde çevre mücadelesi biçiminde ortaya çıkıyor ve köylülerin öfkesiyle biçimleniyor. Bugün köylüleri, yaşam alanlarını savunmaya iten temel nedenin ne olduğuna ve onları topraklarından eden ya da edecek olan, sıkça “kâr hırsı” diye anılan olgunun gerçekte neye karşılık geldiğine bakmak gerekiyor.

Bizimki gibi yarı feodal ve yarı sömürge ülkelerde çevre hareketinin asıl itici gücü küçük köylülüktür. Toprak sorununun çözülemediği her yerde, çevreye saldırı içeren her politika köylülerin yaşam alanlarına yönelik doğrudan bir saldırı biçiminde ortaya çıkmaktadır. Oysa çevre hareketi, çağımızın son döneminde giderek artan ve bunun da “canlı yaşamını ciddi derecede etkilediği” propagandasıyla zihinlere yerleştirilen doğa kirliliği ve çevre tahribatına karşı genelde şehirli ara sınıfların bilincinde şekillenmiştir. Ancak bizimki gibi ülkelerde, çevre tahribatının çok daha ağır ve acımasız boyutlarda gerçekleşmesi ve faşist yönetimlerin keyfi uygulamaları nedeniyle bu hareket köylülerin omuzlarında yükselmektedir. Çevre mücadelesinin talepleri, köylülerin inatçı direnişi sayesinde dile getirilmektedir.

Köylüleri bu rolü üstlenmeye iten temel etken, karşı çıktıkları tehditlerin doğrudan kendi yaşam alanlarına yönelmesidir. Bir başka deyişle, çevre mücadelesi köylülerin çıkarlarıyla ve talepleriyle uyumludur. Burada “yaşam alanı” denilen şey, yoksul köylülüğü var eden her unsuru kapsar: ya topraksız köylünün toprak talebidir, ya sahip olduğu küçük toprak parçasıdır; ya hayvanlarını otlattığı meralar ya da geçim sağladığı ormanlar, derelerdir. Kısacası, geçimini sürdürdüğü her şeydir. Bu nedenle topraksız ya da küçük toprak sahibi köylüler hareketin en önünde, en öfkeli ve en inatçı unsurları olarak karşımıza çıkar. Ormanların, meraların,

vadilerin madenlere, santrallere ya da barajlara açılması; yani sermayenin (asıl kaynağını yabancı sermayenin oluşturduğu komprador sermaye) insafına bırakılması, bir başka ifadeyle peşkeş çekilmesi her şeyden önce bu kesimleri vurur. Ya muhtaç oldukları toprakları tehdit altına girer ya da hayvanlarını otlattıkları meraları ve bir bütün olarak geçimlik üretimleri tehlikeye düşer.

Tam da bu noktada, bu sorunu toprak sorunundan bağımsız düşünemeyeceğimizi açıkça söyleyebiliriz. En kaba haliyle köylülüğün durumunun içler acısı olduğu konusunda hemen herkes hemfikirdir. Ya artan maliyetler nedeniyle üretim yapamaz hale gelmekte ya borçlanmalar yüzünden elindekileri kaybetmekte ya da acil kamulaştırma ve son günlerde tartışılan “talan yasası” gibi hukukî düzenlemelerle mülksüzleştirilmektedir.

Bu aşamadaki tüm ekonomi politikaları köylünün sırtındaki yükü büyütmeyle kalmayıp onu mülksüz yığınlar arasına mahkûm etmektedir.

Bu ülkelerde “toprağa saldırı” esas olarak, kapitalist dinamiklerin gelişimine paralel bir mülksüzleştirmeyle, toprağın giderek sermayeye dönüşmesiyle gerçekleşmemektedir. Çünkü Türkiye kapitalizminin kaynağı yabancı sermayedir ve toprak sahiplerinin ve ulusal burjuvazinin kapitalist dönüşümü getiren gücünden yoksundur. Emperyalizmle kurulan bağımlılık ilişkisi yalnızca Türkiye burjuvazisinin hayallerini çalmakla kalmadı; köylülüğü de bitmek bilmez bir çileye mahkûm etti. Bu, Türkiye’nin kronik sorunudur. Üretim yapamaz hale getirilen, giderek borç batağına saplanan ve bir zamanlar zorbalıkla ya da büyük toprak sahiplerinin ve sermayenin çıkarları doğrultusunda çıkarılan hukukî düzenlemelerle mülksüzleştirilen köylüler, bugün hâlâ temel sorun olarak karşımızda duruyor.

Köylülerin yaşam alanlarını savunması diye ifade edilen şey, aslında topraksız ya da küçük toprak sahibi köylülerin yaşadıkları, tasarruflarında bulundukları arazilerin büyük toprak sahiplerinin insafına bırakılmasına

ya da sermayeye peşkeş çekilmesine karşı verdikleri bir itirazdan başka bir şey değildir. Daha doğru bir ifadeyle, çevre hareketi biçiminde ortaya çıkan bu direnişin özü bir köylü hareketidir.

Ellerinden alınan şey onların geçimlik üretimidir. Üstelik bu uygulamalar tam bir hukukî zorbalıkla hayata geçirilmekte; maden ya da enerji şirketlerinin çıkarları, Meclis’in desteği ve devletin baskısıyla korunmaktadır. Üretimin bu niteliği yani geçimlik üretim tam da toprak mülkiyeti ile ilişkili.

Köylülerin topraklarının ellerinden alınması ya da topraksız köylülerin tutunacak bir yerinin kalmaması onları proleterleştirmiyor. Böyle bir olgu, yani Türkiye kapitalizminin böyle bir dinamiği yok. Evet doğrudur küçük bir kısmı ilgili alanı yağmalayan şirketin bünyesinde işçi olarak konumlanıyor, bir kısmı da şehre göç ediyor. Ama kapitalizmin bağımlı karakteri tüm bu yaşananları bir kambura dönüştürerek olguya sorunsal bir nitelik kazandırıyor. Geriye yağmalanmış yaşam alanları ve mülksüzleştirilmiş yığınlar kalıyor!

Mülksüzleşme, kapitalizmin dinamiklerinin ya da toprağın geçimlik üretimin o dar tutucu ufku aşıp sermayeye dönüşmesiyle sonuçlanmamaktadır; ya büyük toprak sahiplerinin daha geniş arazileri gasbetmesinin koşullarını hazırlayan yasal düzenlemeler ya da ilgili alanları emperyalist şirketlerin insafına terk edilmesi sonucunda yaşanmaktadır. Bu sorun Türkiye kapitalizminin kaderidir.

Sorunu tam da bu bağlamda emperyalizmle kurulan ilişki temelinde ele almak gerekiyor. Sadece AKP dönemi değil, önceki iktidarlar da ekonomi politikalarında emperyalistlerin beklentilerini karşılayan adımlar atmaktan hiçbir zaman çekinmemiştir. Bugün kamuoyunda “talan yasası” olarak adlandırılan yasa tasarısı da açıkça zeytinlikleri, meraları adeta yangından mal kaçıran gibi maden ve enerji alanında faaliyet gösteren emperyalist tekellerin insafına bırakılmaktadır. Hiç kuşku yok ki bu yasa doğrudan yoksul köylüyü hedef almakta, onların topraklarına ve ortak

alanlarına göz dikmektedir.

Küçük köylülüğün üretim yapamaz hale gelmesi emperyalist tekellerin çıkarlarını öncelemekle, büyük toprak sahiplerini kollamakla ilgilidir. Geçimlik üretim, küçük köylülüğün varlık zeminidir. Yasal düzenlemelerin büyük toprak sahiplerinin değil de yoksul köylünün öfkesini çekmesi de bundandır: Birincinin çıkarları korunurken ikincisine insafsızca saldırılmaktadır. Haliyle saldırılardan en çok etkilenen de onlardır. Ki çevre hareketi onların yaşam alanlarını savunusuyla karşılık bulmaktadır. Hatırlanmalıdır, köylü mücadelesi geçmiş dönemlerde Engels’in de işaret ettiği üzere din kisvesi altında yükseliyor, geniş çaplı ayaklanmalara dönüşüyordu. Bugün için yeni bir kimlik kazanması onun özünü değiştirmez aksine sorunun yeni bir biçim altında çözülmek üzere kendini dayattığını işaret eder.

Konuyu toparlayacak olursak, çevre hareketini köylülerin temel taleplerini göz ardı ederek tartışamayız. Toprak sorununun köylülüğün gündeminden çıktığı iddiaları tam da köylülerin itici gücü olduğu çevre mücadelesi karşısında anlamını yitirmektedir. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, bugün çevre hareketi özde bir köylü hareketidir. Bu hareketin çevreye ilişkin talepleri, köylülerin mülksüzleşmesine ve topraksız köylülerin toprak talebine doğrudan bağlıdır.

Öte yandan, emperyalist tekellerin çıkarlarını önceleyen ekonomi politikalar ve hukukî düzenlemeler, mülksüzleşme olgusunu Türkiye kapitalizminin kronik bir sorunu olarak büyütmede, toprak sorununu çözmek bir yana daha da derinleştirmektedir.

“Yaşam Alanlarımızı Savunuyoruz” sloganıyla ülkenin dört bir yanında ortaya çıkan eylemliliklerin çevreci karakteri, köylülerin toprak talebiyle buluşmalı; geçimlik üretimlerini ve bir bütün olarak yaşam alanlarını yağmalayan emperyalist tekelleri doğrudan hedef alarak yaygınlaşmalıdır.

BORÇLA EKİLEN HACİZLE BİÇİLEN TARIM

Geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yıl da hasat dönemi, ne yazık ki tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar için umutla değil; ama kaygıyla başladı. Kış ve ilkbahar aylarında yaşanan zirai don, uzun süren kuraklık birçok bölgede sebze ve meyvenin olgunlaşmasını engelledi ve şap hastalığı da hayvan pazarlarının daralmasına neden oldu. Zirai don ve kuraklık, verimi ciddi şekilde düşürdü ve tarlalardan beklenen rekolte alınamadı. Bu durum, üreticinin zarar etmesine, elindeki ürünleri de kaybetmesine neden oldu. Hayvancılıkla uğraşanların ise, halihazırda yem ücretlerinden kaynaklı derin açmazlar yaşarlarken, şap hastalığının yayılması da durumlarını ayrıca olumsuz etkiledi.

Amasya'dan gelen bir çiftçinin sesi binlerce üreticinin ortak duygusunu özetliyor.

Ömer Dalgıç adlı üretici şöyle diyor:

“5 ton kirazım oluyordu. Bugün 40 liradan 200 bin lira yapardı. Bir tane meyve desiniz yok. Beş kuruş gelirimiz yok, devletten de doğru dürüst bir destek alamadık. Arazimizin su parasını ödeyemiyoruz.”

Sadece bu söz bile, içinde geçen “su parası” vurgusuyla devletin destek değil, alacaklı olduğunu ortaya koyuyor. Üreticinin toprağın sahibi değil, borçlusu gibi görüldüğü bir sistemde üretimin sürdürülebilirliğinden nasıl bahsedebiliriz?

Üreticinin sorunları sadece doğal olaylarla sınırlı kalmıyor; süregiden tarım politikaları üreticinin elindeki ürünü satamamasına ya da sattığında giderini karşılayamayacak bir fiyata razı olmasına yol açıyor. İstanbul Sarıyer’de bir markette 750 TL/kg satılan kiraz için üreticiden 40 TL’ye alım yapıldığı, bu iki fiyat arasındaki farkın 18 kat olduğu bildirildi. Peki bu fark kimin cebine giriyor? Ne üreticinin ne tüketicinin... Bu düzen, aracılardan zenginleştiği, üreticinin emeğinin gasbedildiği, tüketicinin ise pahalılıktan yakındığı bir çark. Ve bu çark her yıl biraz daha hızlı dönüyor. Üretici ile tüketici arasına giren tefeciler, tüccarlar ve aracılardan ürünleri düşük fiyattan alıyor. Hal böyleyken üretici ya ürünlerini tepki göstererek bedavaya dağıtıyor ya çöpe atıyor ya da çok ucuz fiyattan satmak zorunda

kalıyor. Ürününü depolayacak imkânı olmayan, pazara doğrudan erişemeyen üretici, mecburen aracının sunduğu düşük teklifi kabul ediyor. Bu da onları sürdürülemez bir üretim döngüsüne hapsediyor. Tüm bu gelişmeler, üreticilerin emeğinin sömürüldüğünü ve borç içinde yaşamaya mahkûm edildiğini gösteriyor. Girdi maliyetleri artarken, destekler yetersiz kalıyor.

Üreticiler, bu yıl Çukurova’da sert çekirdekli meyveler başta olmak üzere birçok üründe ciddi rekolte kayıpları yaşandığını ve tarımsal üretimin neredeyse yapılamaz hale geldiğini ifade ediyor. Adana’nın Kozan ilçesinde 100 ton rekolte beklenen bir şeftali bahçesinde yalnızca 10 ton hasat yapılabildi. Üreticiler, bu yıl ürünlerin yok denecek kadar az olduğunu belirtiyor.

Çiftçiyi tarım ilaçlarına, kimyasal gübrelere ve şirket tohumlarına bağımlı kılan; ürünlerini yabancı ve tekelleşmiş yerli şirketlerin ucuza alıp zincir marketlerde en yüksek fiyattan sattığı bu üretim tarzı, baştan itibaren tasfiye edilmemiş feodalizmin öğelerini barındırmaya devam ediyor. Bu üretim anlayışı ülkemizin mevcut sosyo-ekonomik yapısından kaynaklanıyor. Tarımın uluslararası şirketlere bağımlı kılınması, onların istediği ürünlere göre, sattıkları tohumlara göre üretim yapılması mevcut yarı feodal yapının korunduğunu açıkça gösteriyor. Çiftçi her geçen yıl daha da bağımlı hale geliyor. Ekilen tarım alanları küçülüyor. Tarım ürünlerinde üreticinin eline geçen fiyatlar son derecede yetersiz. Örneğin sivri biber tarlada 13 TL/kg iken markette 49 TL/kg; aradaki fark yüzde 283.

Üreticiler, bir yandan ellerine geçen ürün fiyatlarının düşmesi ya da yetersiz artması, diğer yandan da kimyasal gübre, yem, mazot vb. girdilerin hızla yükselen fiyatları nedeniyle oluşan mäkasta ezilmeye devam ediyor. Gübre, mazot, yem, zirai ilaç, elektrik, sulama, tohum ve işçilik maliyetleri sürekli artıyor. Yüksek maliyetle üretim yapan çiftçilerin borçları da günden güne katlanıyor. 2025 yılının mart ayında çiftçilerin bankalara olan borçları bir önceki yıla göre yüzde 50 oranında artarak 996 milyar 177 milyon liraya yükseldi.

Örneğin bir çiftçi yıllık üretim maliyetinin 500-600 bin TL civarında olduğunu belirterek borç yükünden bahsetti: “Bahçemizin yıllık üretim maliyeti 500-600 bin TL. Sadece dolu için sigorta yaptırdık. Eğer dolu ve don ikisini birden sigortalasaydık 200 bin TL prim ödememiz gerekcekti. Bu rakam çiftçi için çok büyük yük. 3 milyon liralık aracı 50 bin liraya sigortalıyorsanız ama 2-3 milyon lira değerindeki bahçeye 200 bin TL prim isteniyor.”

Mart 2025’te Türkiye genelinde 2 bin 937 tarla, çiftçilerin borcunu ödeyememesi nedeniyle icra yoluyla satışa çıkarıldı. Bu tarlaların 1959’u Mart’ın ilk 24 gününde, kalan 978’i ay sonunda satışa sunuldu. En fazla hacze uğrayan iller arasında Kayseri (42), Balıkesir (41), Eskişehir (40), Kırklareli (33), Afyonkarahisar (32), Ankara (30) ve Bursa (29) bulunuyor.

Her üç üreticiden ikisi, yani yaklaşık yüzde 67’si arazilerinin haciz riskiyle karşı karşıya. Bazı köylerde tarım arazilerinin yarısı satışa çıkarıldı.

Aralık 2024’te 868,6 milyar TL olan çiftçi borcu, Şubat 2025 itibarıyla 935,9 milyar TL’ye yükseldi, yani sadece iki ayda 67 milyar TL artış yaşandı.

Aynı dönemde takip (icra) altına giren borç tutarı, yüzde 31-37 artarak 3,6 milyardan 4,97 milyar TL’ye yükseldi.

Bu göstergeler, üreticilerin büyük kısmının artık borcunu ödeyemez durumda olduğunu gösteriyor.

Mart ayı boyunca 2 bin 937 tarla icra listesine alınırken aynı dönemde 111 traktör de hacze konu oldu. Bu durum, tarımsal üretim araçlarının hızla elden çıkarılmasının somut kanıtıdır.

Traktörsüz kalan üretici tarla kazamayacak, üretim devlet desteklerine de erişemeyecek demektir. Bu da köylerdeki bir üretici kesiminin tamamen yok olması riski demektir. Küçük ve orta ölçekli çiftçiler, üretimden pazara kadar hiçbir alanda güçlü değil; pazara erişimleri aracıya bağımlı.

Girdi maliyetleri (gübre, tohum, mazot, yem, ilaç, işçilik, enerji) hızla artarken üreticiler ürünlerini pazarlayamıyor ya da zararına satmak zorunda kalıyorlar. Borçları artıyor, borç artınca icra, icra olunca tarla ve araç kaybı gerçekleşiyor ve bu bir döngü halinde devam ediyor.

Bu veriler, sistemin yapısal sorunlarını çarpıcı şekilde ortaya koyuyor. Küçük üreticinin ekonomik olarak korunmadığı, finansal riskini taşıyacak araçlardan yoksun bırakıldığı bu yapı, tarımda bağımlılığın ne derece arttığını da gözler önüne seriyor.

Söz konusu veriler, küçük ve orta ölçekli üreticinin sistem tarafından ezildiğini net biçimde gösteriyor. Borçlandırma, pazarlama zincirindeki fiyat makasları, hacizler ve girdi maliyetleri bu üreticileri tarımdan kopmaya itiyor.

Küçük üreticinin emeği toprağın altında çürürken, raflarda fahiş fiyatlarla satılan ürünler nasıl bir sistemde yaşadığımızı açıkça ortaya koyuyor. Türkiye’de tarımsal üretim artık yalnızca doğa koşullarına değil, ekonomik ve politik yapıların kısılcasına alınmış durumda. Küçük ve orta ölçekli üretici sistematik olarak borçlandırılıyor, üretim dışına itiliyor. Her şeye rağmen üretici, toprağa güvenmeye devam ediyor. Don vursa da, dolu yağsa da, borç altında ezilse de, traktörü icraya düşse de...

EGEMENLERİN OYUNLARI, KİTLELERİN BULANDIRILAN BİLİNCİ

Türkiye’de son dönemde belediyelere yönelik devam eden operasyonlar, yeni bir dönemin değil, eski bir alışkanlığın günceldeki biçimidir. Bugünün gündemleri, isimleri ve yargısıyla yeni görünen hemen her şey dün de vardı. Bu sadece yargının değil; medyanın, partilerin ve hatta uluslararası güç dengelerinin de içinde yer aldığı çok katmanlı bir sürecin güncel halkasıdır.

Ancak bu süreç her zaman olduğu gibi en çok halkta yankı bulmakta, halkın zihninde parçalı ve bulanık bir tablo oluşturmaktadır. Türkiye siyaseti, bugünün dünyasında —Batı’dan Orta Doğu’ya uzanan krizin bir yansıması olarak— bilerek ve isteyerek kendi içinde kaos üretmekte, bu kaosu yönetmeyi iktidarın en önemli araçlarından biri haline getirmektedir. Belediye operasyonları da bu bağlamda yalnızca hukuki değil; politik, psikolojik ve ideolojik bir savaşın parçasıdır.

Bugün kimse net bir tablo ile karşı karşıya değil; kitleler, gündelik haber akışı içinde birbirini tamamen çürüten, yalanın ve doğrunun birbirine karıştığı bilgilerle karşı karşıya bırakılıyor. Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar’ın tutuklanması, Manavgat Belediyesinde rüşvet iddiaları, Manisa Belediye Başkanı’nın hayatını kaybetmesi ve ardından olaya dair ciddi cinayet şüphelerinin oluşması... Hepsi bu karmaşanın parçaları. Kim ne yaptı? Kimin suçlaması gerçek? Kiminki düzmece? Bu sorular, egemen sınıf kliklerinin “çirkinleşmiş” durumdaki dalaşları sayesinde ve bir avuç zorbanın elindeki iktidar için “her şeyin mübah sayıldığı” bu düzende sıradan insan tarafından cevaplanması imkânsız sorular haline getirilmiş durumda. İşte tam bu noktada egemenlerin hamlelerindeki esas amaçları görmeye başlıyoruz. Önümüze çıkarılan her türden “rezalet” egemenler içindeki kavgada haksız olana karşı çıkmak ve haklı olanı alkışlamakla normalleşmektedir.

Türkiye’de belediyeler, siyasal mücadelenin kritik odaklarından biridir.

Meclis üyeliği ve belediye başkanlığı için yapılan seçimlerde alacakları oylar partilerin iktidarın olanaklarından yararlanmalarında belirleyici olmuştur. Denebilir ki hangi egemen sınıflar klığının daha fazla pay alacağına bu seçimlerle karar verilmektedir. 1990’lardan itibaren bu sürece Milli Selamet Partisi’nden gelme Refah Partisi’nin güçlü bir şekilde dahil olmasıyla bu alandaki kavga çok katmanlı bir hale büründü. Nihayetinde büyük kompradorların ve toprak ağalarının kontrolünde gelişen RP belediyeleri de kullanarak “yeni bir dönemin” kapılarını açtı. AKP ile anılan bu yeni dönemde emperyalizmin Orta Doğu politikaları etken olmuştur. AKP’nin bu rolü üstlenmesinde İstanbul ve Ankara belediyelerinden sağlanan rantın büyük katkısı vardır. Bugün ise yerel yönetimlerin kimi zaman CHP, kimi zaman DEM Parti tarafından kazanılması, merkezî iktidarın en temel korkularından biri haline gelmiştir. Çünkü belediyeler yalnızca hizmet değil; aynı zamanda kaynak, meşruiyet ve siyasal görünürlük üretir. Yerel yönetimler — özellikle de büyükşehir belediyeleri — sadece rantın değil, meşruiyetin de halk nezdinde rızanın da yeniden üretildiği alanlardır. AKP ve CHP arasındaki çekişme, bu rant ve meşruiyet savaşının iki kanadı arasında sürmektedir. Bu savaşta halk için değişen bir şey yoktur. Bu nedenle belediyeler üzerinde kurulan baskılar, yalnızca birer idarî ya da adli süreç değil; sistemin kendi sürekliliğini sağlama stratejisidir.

Ülke siyasetinin belirlenebildiği yerler olarak büyükşehir belediyelerinin yoğun olarak AKP kontrolünde olduğu süreçlerde iktidar bu alanları “arpalık”lar olarak kullanmak hevesiyle öteden beri sahip oldukları yetkilere dokunmadı. Merkezileştirme projesinde belediyeler bir ölçüde bundan muaf tutuldu. Son seçimlerde ibrenin terse dönmesiyle AKP iktidar gücünün önemli bir ayağını kaybetmiş gibi davranmaya başladı. Bugün de kaybettiklerini geri alma telaşıyla “olmadık” ölçülerde saldırmakta. Kuşkusuz bu saldırının sadece belediye olanaklarını almakla ilgili olduğu söylenemez, aynı

zamanda düzen içi muhalefet gücünün zayıflaması için de bu adımlar atılmaktadır. Mevcut iktidar biçimine ve bu iktidarın şahsiyetlerine duyulan emperyalist ihtiyaç da söz konusu adımların ciddi bir engelle karşılaşmamasına neden olmakta. Biliyoruz ki Türkiye’de atılacak bu türden adımlar ağa-babaların onayı dışında gerçekleşmez 1980’deki askerî darbeyle ‘80 Cuntası iş başına geçtiğinde ABD’nin istihbarat örgütü CIA’in Türkiye şefinin “bizim çocuklar başardı” sözü bu ilişkinin referanslarından biridir. Elbette sorun ne yolsuzluklar ne “terörle” ilişki sorunudur. Sorun mevcut iktidarın bir süre daha korunmasıdır. Muhalefet “kendi çıkmazı”na sürüklenmeye çalışıyor. Yolsuzluklarla, dağınıklıkla, bölünmekle ilgili tüm argümanlar CHP’nin “açmazları” olarak teşhir edilmekte. Açıktır ki bu tartışmaya, bu argümanlarla yürütülen “hukukî” sürece taraf olarak katılmanın bir anlamı yoktur. Bununla birlikte bu açmazların sistemin açmazları olduğu gerçeğini vurgulamak gerekir. Ne CHP salt bu argümanlardan dolayı suçludur ne AKP gerçek anlamda yolsuzlukların hesabını görebilecek bir partidir. Bu iki parti de emperyalizmle iş birliğinden, feodalizme dayanmalarından, sömürü ve talan düzenin parçaları olmalarından ötürü suçludur. Bugün halkımızın üzerindeki tüm baskıların sebebi bunlardır. Rüşvet ve yolsuzluk ise bugünün CHP’sinde muhtemelen en geri seviyededir.

AKP’nin saldırıları, tipik bir kriz dönemi refleksidir. Belediyelere yönelik bu müdahaleler, özellikle ekonomik krizin iktidardan yararlanma olanaklarını daralttığı bir döneme denk gelmiştir. Bu durum, Erdoğan ve çevresinin kişisel hırslarının ötesinde, Türk egemen sınıflarının kriz karşısındaki ihtiyaçlarına yanıt vermenin giderek zorlaştığını göstermektedir. Egemen sınıfların, özellikle de komprador büyük burjuvazinin, 2018 ekonomik krizinden bu yana derinleşen yönetim krizini kontrol edememekten çekindikleri anlaşılmaktadır. Neoliberal düzenin çözülmesi, emekçi sınıfların öfkesinin büyümesi, bölgesel savaş riskleri; tüm bunlar burjuvazi açısından merkezî,

güçlü, tartışmaya olanak vermeyen bir devleti zorunlu kılmıştır. Bu anlayışta belediyelerin ayrı bir baş çekmesi ciddi bir sorundur. Yerel yönetimler, toplamda egemen sınıflara hizmet ediyor olsalar da farklı klikler tarafından kontrol edildiklerinde sorun yaratabiliyorlar.

Elbette CHP bu tabloda bir alternatif değildir. CHP’li belediyeler yerel düzeyde zaman zaman AKP’den farklı uygulamalar yapıyor görünseler de özde aynı ekonomik-politik çıkarların temsilcisidirler. Manavgat Belediyesinde gerçekleştiği ileri sürülen rüşvet normal koşullarda olağan kabul edilir; oysa şimdi büyük bir olay gibi yansıtılmakla birlikte AKP’nin bir kumpası olarak da değerlendirilmektedir. Türkiye belediyelerinde işlerin bu şekilde yürüdüğüne tanık olmamış tek “vatandaş” bile yokken kopan gürültü AKP’nin propagandasından başka bir şey olarak yorumlanmamalıdır.

Bu süreçte emekçi halkın yoksulluğu artmıştır. Özellikle büyükşehir belediyelerinin yürüttüğü sosyal politikalar gerçekte birer lütuf ya da “sosyal yardım” değil yoksulluğun yönetilmesi içindir. Yani hem AKP’nin hem CHP’nin sosyal yardımları halka ait kaynakların gene halka “hediye” gibi sunulmasıdır. Bu değişmediği sürece zarar gören yine halk olacak, yoksulluk düzeni varlığını koruyacaktır.

Bu süreçte kitlelerin zihninde “alternatif yok, zaten hepsi aynı” düşüncesi de yaratılmaktadır. Egemen sınıfların iktidarı altında elbette hepsi aynı, halkın iradesi konu dışı edildikçe de böyle olacaktır. Ancak salt bu düşünce pasiflik yaratmak için çok uygundur. Çünkü kitleler gerçekten “hepsi aynı” sonucuna varır fakat bunun ardından “o zaman hiçbir şey yapmayalım” noktasına sürüklenir. Bu da egemenleri amaçlarına ulaştırır.

Oysa mesele “hepsi aynı” deyip bırakmak değil, kendi politik hattını, örgütlerini, kendi sınıf çıkarları doğrultusunda yeniden kurmaktır.

EMPERYALİST BAĞIMLILIK KISKACINDA TÜRKİYE: KKM VE EKONOMİK SÖMÜRÜ GERÇEĞİ

Türkiye gibi yarı sömürge ülkelerde, sömürü dozajını sürekli artırarak emperyalist-kapitalist sistem çürümüş varlığını sürdürmektedir. Bağımlılık ilişkisinin derecesi öyle bir noktaya gelmiş, daha doğrusu öyle bir olgunluğa ulaşmıştır ki emperyalistler, yerli uşakları olan patron-ağaların neredeyse tüm adımlarını belirlemekte, “liderleri” tayin etmekte ve halktan ya da egemen sınıfların kendi iç çatışmalarından doğabilecek her türlü “geciktirici” unsuru baştan bertaraf etmeye çalışmaktadır. Türkiye’de karar mekanizmalarının “tek adam”a indirgenmesinin temelinde de bu olgunlaşmış, aslında çürümüş bağımlılık ilişkisi yatmaktadır. Dolayısıyla hem halka hem de “muhalif egemen unsurlara” yönelen azgınca saldırıların kaynağında emperyalist sistemin derinleşen krizi olduğunu görmek gerekir. Bu derinleşen krizden kaynaklanan ekonomi politik saldırılarla birlikte kitlelerin alım gücü her geçen gün erimekte, yoksulluk ve açlık endeksi ise zirveye çıkmaktadır.

ABD liderliğindeki emperyalist Batı bloku ile Rusya-Çin merkezli emperyalist blok arasındaki çelişkilerin derinleşmesi, Ukrayna’dan Tayvan kıyılarına ve Orta Doğu’ya uzanan askerî çatışmaları ve daha geniş bir alanda da ticari savaşları körüklemiştir. Bu süreçte, verilen rollere uygun olarak Türk hâkim sınıfları “bölgesel bir güç olmak” yolunda ilerledi ve mevcut sözcüleri AKP bu imaja dayanarak, komprador-bürokratik niteliğini gizlemeye de ihtiyaç duymadan emperyalizmin politikalarını bölgede hayata geçiren unsur oldu. Bölgesel güç imajına karşın bu devlet içine girdiği ekonomik-politik krizden çıkmanın artan bedelini halk yığınlarına ödetmekte, sömürüyü her alanda yoğunlaştırmakta ve geniş kitlelerde artan bir nefret duygusu geliştirmektedir. Gelişen, büyüyen, nüfuzu artan devlet imajı ile ülke içindeki bu durum bir çelişkidir.

Artan yoksullaşmaya paralel biçimde büyüyen öfke, geniş kitleleri politik tutum almaya itmekte; devlet ise buna karşılık toplumu bir korku iklimiyle bas-

tırmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda başta komünist, devrimci ve yurtsever kesimlere yönelik faşist saldırılar hız kesmeden sürdürülmektedir. Öte yandan her türlü hak ve “adalet” arayışı “terör” yaftasıyla bastırılmakta, muhalif kitleler sindirilmektedir. Türk hâkim sınıfları bu doğrultuda AKP-MHP blokuna desteğini sürdürmekte, diğer yandan emperyalizme sadık ekonomi politik adımlar atmaya devam etmektedir.

Bu adımların başında, neoliberal politikalar eliyle başlatılan ve giderek derinleştirilen uygulamalar gelmektedir. Kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi, tarım sübvansiyonlarının asgari seviyelere indirilmesi ve emek gücü üzerinde baskı kuran düzenlemeler, birbiri ardına devreye sokulmuştur. Türkiye’nin yarı-sömürge niteliğiyle birleşen bu yağma politikaları, ekonomik, politik ve sosyal krizi derinleştirmekten başka bir sonuç doğurmamıştır. Jeopolitik düzeydeki gelişmeler de bu ekonomik düzeni daha da kırılğan hale getirmiştir.

Gelinen aşamada, emperyalist merkezlerle tam uyum içinde çalışabilecek Mehmet Şimşek ekonominin dümeni-ne getirilmiştir. Bununla birlikte, 2021 yılında kararlaştırılan ve 2022’de kapsamlı biçimde uygulamaya konulan Kur Korumalı Mevduat (KKM) politikası hayata geçirilmiştir. Egemenlerin bu politikadaki temel iddiası, döviz kuru karşısında sürekli değer kaybeden Türk Lirası’nın istikrarını korumaktır. KKM ile, bankaların verdiği faiz oranına ek olarak TL’nin döviz karşısında değer kaybı oluştuğunda farkın devlet tarafından karşılanacağı taahhüt edilmiştir. Kamuoyna, bu yolla TL’ye güven ve istikrar sağlanacağı propagandası yapılmıştır. Ancak gerçekte, KKM ile “TL’nin değerlendirilmesi” safsatası üzerinden devlet kaynakları başta yabancı sermaye olmak üzere sermaye sahiplerine akıtılmıştır. Bu sistem, faizin faizi anlamına gelmiş; ülkeye giren portföy sermayesi yalnızca 2023–2024 yıllarında yüzde 20–30 bandında kâr ederek çıkmıştır. 2022–2024 (Haziran) döneminde Merkez Bankası ve Hazine, KKM kapsamında yaklaşık 1,3 trilyon TL aktarmıştır. Emekçiler

üzerindeki sömürü had safhadayken kamu hizmetlerine ayrılması gereken ve halktan toplanan vergilerle oluşan bütçe, hâkim sınıflara peşkeş çekilmiştir.

Sonuç olarak KKM hamlesi, ilk aylarda döviz yükselişini görece baskılamış olsa da çok hızlı bir şekilde tersi düzeyde netice verdi. Çünkü Türkiye gibi yarı sömürge, yarı feodal ülkelerin emperyalizme bağımlılığı, büyüme ve gelişme tablosunu doğrudan etkilemektedir. Emperyalizm tarafından biçilen rol katma değer üretimden yoksunluk olduğundan, Türkiye vb. ülkeler üretim zincirinde yan sanayi konumundadır. Bu durum da sürekli cari açık verilmesine neden olmakta ve TL’de değer kaybına yol açmaktadır. Emperyalizm ve komprador güçler, özel sektör üzerinde oluşturdıkları nemalanmaya kamu kaynaklarını da sonuna kadar açmıştır. 2025 yılı itibarıyla KKM’ye son verilmiştir. Zira döviz yükselişini durdurmak bir yana, Merkez Bankası ve Hazine’nin rezervleri boşalmıştır. Emperyalist-kapitalist sistemin isteği doğrultusunda kamu kaynakları yağmalanmıştır. Büyüyen rezerv ve likidite sorunu nedeniyle her zaman olduğu üzere emekçi kesimler hedef noktasına konulmuştur. KKM’nin sonlandırılması ve faiz oranlarının düşürülmesiyle birlikte portföy sermayenin hızlıca ülkeden çıkacağı ve bunun sonucunda döviz karşısında TL’nin değer kaybedeceği öngörülmektedir. Bu kaybın basit bir kayıp olmadığı devalüasyonla sonuçlanan bir “yıkıma” yol açacağından söz edilmelidir. Emperyalist bağımlılık ilişkileri çerçevesinde bu durum da başta enerji kaynakları olmak üzere tüm üretim girdilerine yansımaları demektir. Özellikle Üretici Fiyat Endeksi’ne yansıyacak maliyet artışı, uzun vadede daha yüksek enflasyon ve zam yağmuru anlamı taşımaktadır. Zaten mevcut süreçte üretim maliyetlerinde oluşan yüksek artış nedeniyle küçük ve orta boy işletmelerin iflasları söz konusuysa, yükselecek üretim maliyetleri sonucunda daha fazla küçük işletmenin iflas edeceği görülmektedir.

Öte yandan bu yıl itibarıyla yüzde 30’luk

zamlarla 22 bin TL olan asgari ücret; vergi adı altında devlet eliyle yaratılan soygun düzeni başta olmak üzere, temel gıda ve tüketim harcamalarına gelen zamlarla birlikte ilk beş ayda yüzde 15 erimiştir. DİSK verilerine göre bu rakam net 3 bin 336 TL’ye tekabül etmektedir. Sadece TÜİK verileri bile dikkate alınsa, enflasyon düzeyinde asgari ücretin temmuz ayı itibarıyla 28 bin 767 TL olması gerekirdi. Birleşik Metal-İş araştırmalarına göre Mayıs 2025 yılı itibarıyla dört kişilik bir ailenin yaşam maliyeti (yoksulluk) 81 bin 686 TL olması gerekmektedir. Tek bir işçinin yaşam maliyeti ise 37 bin 912 TL’dir. Bu çerçevede emeklilere (SSK, Bağ-Kur) yapılan zam ise TÜİK enflasyon verilerine göre yüzde 16 olarak açıklandı. Hâlbuki gerçek enflasyon en az yüzde 73 olarak görülmektedir. Henüz 2025 yılı bitmeden elektriğe yüzde 25, doğal gaza ise yüzde 24 zam getirilmiştir. Yıl sonuna doğru ise başta temel tüketim maddeleri olmak üzere fiyat artışları hız kesmeyecektir.

Türkiye, emperyalizme bağımlı yapısıyla halk yığınlarına açlık ve sefaletin dibinde bir yaşam sunmaktadır. Şovenizm ve dinî değerleri diline pelesenk eden egemenlerin yegâne dürtüsü sömürünün daha yoğun bir hal almasıdır. Ekonomik ve siyasî krizlerin derinleşmesiyle birlikte kitlelere dönük daha kapsamlı saldırıların geleceği aşîkârdır. Zira burjuva-feodal iktidar yapısının geçmişten günümüze neredeyse tek “seçeneği” faşist politikalarıdır. Orta Doğu özelinde ortaya çıkan İsrail-İran gerilimi, Suriye’deki mevcut durum ve Kürt Ulusal Hareketi ile yürütülen süreç ekseninde Türk hâkim sınıflar yeni politik adımlar belirlemektedir. Bu süreçte başta ekonomi olmak üzere bir dizi alanda kitlelere dönük saldırıların artması aşîkârdır. Halk yığınlarının başta kendi öz örgütlülüklerinde ve devrimci öznelerde örgütlenmeleri elzemdir. Devrimci öznelerin de somut politik adımlarla halk yığınlarını kanaliz edecek perspektif ve hazırlıkta olmalıdır. Derinleşen ekonomik-siyasal saldırıların geriletilmesi ancak örgütlü bir gücün devrimci öncülüğünde mümkündür.

Tutsak Partizanlar Dursun Er ve Ünal Yiğit sürgün sevk edildi

Marmara Kapalı Hapishanesinde tutulan Tutsak Partizanlar Dursun Er ve Ünal Yiğit Adana F Tipi Kapalı Hapishanesine sürgün sevk edildi.

Dursun Er 2017 yılından beri, Ünal Yiğit ise 2023 yılından beri Marmara Kapalı Hapishanesinde (Eski adıyla Silivri Kapalı Hapishanesi) tutuluyordu. Sık sık yaşadıkları hak ihlalleriyle gündeme gelen Er ve Yiğit bu kez de sürgün sevk saldırısına maruz kaldı. Tutsaklar üzerindeki tecrit, aile ve ya-

kınları İstanbul'da yaşamasına rağmen Adana'ya sürgün edilmesiyle daha da derinleşecek.

Aynı hapishanede tutulan Tutsak Partizanlardan Aysel Kaya mart ayında, Cem Karakuş ise haziran ayında farklı hapishanelere sürgün edilmişti.

Son aylarda bazı Tutsak Partizanlar da bulundukları hapishanelerden kuyu tipine ya da pilot uygulamaların olduğu hapishanelere götürüldü.

Hasan Hakkı Erdoğan'ın işkencedeki tavrı tutsaklar için "sakıncalı" bulundu

“Hoşça Kal Abla” ve “İbrahim Kaypakkaya Devrimci Diyalektik” isimli kitaplar Marmara Kapalı Hapishanesi idaresi tarafından tutsağa verilmedi.

Hasan Hakkı Erdoğan'ın hayatına dair anlatıların bulunduğu, Algül Umutlu tarafından yazılan “Hoşça Kal Abla” isimli kitap Marmara Kapalı

Hapishanesi idaresi tarafından tutsağa verilmedi. Hapishanenin “Eğitim Kurulu” tarafından verilen kararda Hasan Hakkı Erdoğan'ın işkencedeki tavrı gerekçe olarak gösterildi. Kitapta Erdoğan'ın ser verip sır vermeme ilkesine bağlılığının anlatıldığı bölümler bulunuyor. Kararda bu anlatıların tutsaklara motivasyon sağlayacağı belirtildi. Kararda şu ifadeler yer alıyor: “Hasan Hakkı Erdoğan isimli kişinin hayatından kesitlerin anlatıldığı, bu kişinin polis sorgusunda konuşmamak için gösterdiği

direnişin bir kahramanlık örneği gibi anlatıldığı, örgütsel motivasyonu, örgüte olan sempati ve üye kazandırıcı söylemlerde bulunması nedeniyle...”

Metin Kayaoğlu tarafından yazılan “İbrahim Kaypakkaya Devrimci Diyalektik” isimli kitap da bazı makaleler ve devrimcilerin hayat hikayelerinden kesitlere yer verildiği için sakıncalı bulundu.

Kitaplarına el konulan tutsak, infaz hakimliğine başvurarak karara itiraz etti.

Tutsak Partizanların mektup adresleri

Tutsak Partizanların son sürgün sevklerle birlikte değişen adresleri güncellendi.

Tutsaklara yönelik sürgün sevk saldırısı hız kesmeden devam ediyor. Birçok tutsak kuyu tipi hapishanelere götürülürken tutsakların kuyu tiplerine karşı mücadelesi de açlık grevi, kapı dövme, slogan atma gibi eylemlerle sürüyor. Tutsaklara yönelik saldırıların bir parçası olan sürgün sevklerle tutsaklar ailelerinden uzak, yoldaşlarının bulunmadığı hapishanelere sürülüyor.

Tutsak Partizanların güncel mektup, kargo adresleri şu şekilde:

Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Süleymanpaşa/ Tekirdağ

Fevzi Oğuz Aslan

Cihan Karaman

Zeynel Firik

Sinan Gülüm

Hüseyin Uzundağ

Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Süleymanpaşa/ Tekirdağ

Halil Şahin

Yaşar İnce

Mesut Deniz

Taylan Turunç

İbrahim Şahin

Erol Engin

Kemal Ertürk

Tayyar Eroğlu

Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumu (Eski 9 Nolu) Silivri/İstanbul

Nihat Konak

Marmara 2 Nolu L Tipi Ceza İnfaz Kurumu Silivri/İstanbul

Ali Haydar Ateş

Gebze Kadın Kapalı Cezaevi Gebze/ Kocaeli

Eylem Baş

Fadime Özkan

Zeliha Bulut

Kocaeli 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Kandıra/Kocaeli

İsmail Yılmaz

Gazel Bulut

Aysel Kaya

Kocaeli 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Kandıra/Kocaeli

Cem Karakuş

Adana F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Yüreğir/Adana

Engin Bulut

Ünal Yiğit

Dursun Er

İzmir 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Buca/İzmir

Ali Gülmez

Elazığ 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Merkez/Elazığ

Fırat Akgül

Serkan Güllü

Dumlu 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu Yakutiye/Erzurum

Önder Ergen

Murat Erdoğan

“ÖZGÜRLÜK ATEŞİ” Mİ, ESARETİN BAŞKA BİR BİÇİMİ Mİ?

PKK’nin 12. Kongresi’nde kendini feshetme ve silahlı mücadeleyi sonlandırma kararı almasının ardından, beklentiler Türkiye Cumhuriyeti’nin yasal düzenlemeler yapacağı yönünde şekillendi. Tek taraflı eylemsizlik ortamını fırsat bilen faşist TC bu süreçte gerilla alanlarına yönelik askerî operasyonlarını sürdürmüş, bu operasyonlar sırasında 2 HPG gerillası da şehit düşmüştü. Devletin tutarsız ve beklentiye boşa düşüren bu saldırıları genellikle “devlet içinde barış istemeyen bir grup veya grupların sürece müdahalesi” olarak değerlendirildi. Kürt Ulusal Hareketi ise, gerilla güçlerine yönelik bu imha amaçlı saldırıları öncelikle teşhir etti. Bununla birlikte TC’ye, “barış süreciyle” uyumlu hareket etmesi telkinlerinde bulunmanın ötesinde bir tavır geliştirmede. Bir anlamda devlet içindeki “sabotajcı grupların” tuzağına düşmemiş oldu!

TC’nin “Terörsüz Türkiye” söylemi devam ederken 19 Haziran’da kayda alınan, 9 Temmuz’da yayımlanan Abdullah Öcalan’ın çağrı videosundan hemen sonra PKK, 11 Temmuz’da Süleymaniye’ye bağlı Dukan ilçesinin Casenê Mağarası’nda “silah bırakma töreni” düzenleyeceğini duyurdu.

MİT, Erbil ve Bağdat yönetimlerinin koordinasyonu YNK’nin ev sahipliğinde gerçekleşen törende PKK temsilcileri, siyasi kurum temsilcileri, Irak ve IKBY temsilcileri, demokratik kitle örgütleri ve hukuk örgütleri ve çok sayıda aydın, yazar, akademisyen yer aldı. “Barış ve Demokratik Toplum Grubu” olarak alana silahlarıyla birlikte gelen 30 kişilik gerilla birliğinin sözcülüğü için Besê Hozat ve Behzat Çarçel görevlendirilmişti.

Besê Hozat ve Behzat Çarçel’in “Barış ve Demokratik Toplum Grubu” imzasıyla, Kürtçe ve Türkçe olmak üzere iki dilde okudukları açıklamada, silah bırakma töreni “tarihi demokratik eylem” olarak adlandırıldı.

Açıklamada bu “eylemin”, Abdullah Öcalan’ın 19 Haziran’da dile getirdiği “Silahın değil, siyasetin ve toplumsal barışın gücüne inanıyorum ve sizi de bu ilkeyi hayata geçirmeye çağırıyorum.” çıkışına cevap olarak, 27 Şubat “Barış

ve Demokratik Toplum Çağrısı” ve 5-7 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilen 12. Kongrenin kararları temelinde organize edildiği belirtildi. PKK’nin kendini feshetmesi ve silahlı mücadeleye son vermesi, uzun bir süredir yürürlükte bulunan uzlaşmacı çizgi bakımından anlaşılabilir değildir. Bu nedenle sürecin “pratik başarısı için bir iyi niyet ve kararlılık adımı olarak” gerillaların silah yakması da hayrete düşülecek bir olay değildir. Ne var ki törende uzlaşmacı çizgi bağlamında kullanılan “özgürlük”, “demokrasi”, “sosyalizm”, “ulusal haklar” ve “özgür irade” gibi kavramlar göz ardı edilemeyecek çelişkilere işaret etmektedir.

SİLAHLARI YAKTIRAN “ÖZGÜR İRADE” Mİ?

Sürecin “başarıyla” sonuçlanması için gerillaların silah yakması, bir “iyi niyet ve kararlılık” göstergesi sayılmış; bu adım, özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin demokratik siyaset ve hukuk yöntemiyle yürütülmesi amacına ve çıkarılacak demokratik entegrasyon yasalarına bağlanmıştır. Gerillalar, başkanları tarafından yürütülen müzakerelere, “özgür iradeleriyle” silahlarını yakarak tam bir güven duyduklarını göstermiştir. Çıkarılacak yasalardan bağımsız olmamakla beraber silah bırakma eylemlerinin farklı yerlerde devam edeceği söylenmektedir.

KUH’un son 30 yıldır Kürt ulusunun özgürleşmesinin temel şartı olan “tam hak eşitliği” hedefli bir mücadele yürütmediğinin altını bir kez daha çizelim. Geçirdiği politik dönüşümler KUH’u bir “ulusal özgürlük hareketi” olmaktan çıkarmıştır. Öyle ki ilhakçı devletlerle uzlaşmayı ön planda tutan bu paradigma, emperyalistlerle burjuva zeminde pragmatik ilişkiler kurmayı “Kürt özgürleşmesi”nin bugünkü biçimi olarak savunmaktadır.

Hal böyleyken, uzlaşmayı hedefleyen bir ulusal hareket ne kadar özgürlükçü olabileceğine MİT, Erbil ve Bağdat yönetimlerinin denetiminde gerillaların silahlarını yakması da o kadar özgür irade işidir. Bu durum, bölgesel bir yeniden dizaynın parçası olarak emperyalistlerin ve bölgedeki gerici devletlerin KUH

ile yürüttüğü politik ilişkilere bağımlı biçimde gerçekleşmektedir.

Sormak gerekir: Küresel ölçekte yaşanan emperyalist dalaşın bölgeye izdüşümü Orta Doğu halkları için daha fazla kan ve gözyaşı anlamına gelirken, bir “özgürlük hareketi”nin silahlarını yakması “özgür iradeyle” ne kadar olasıdır? “Dünyada faşist baskı ve sömürünün arttığı” tespiti ortadayken, Kürdistan coğrafyasının bu gerçeklikten muaf olduğu ileri sürülebiliyorsa belki bu bir ölçüde olasıdır; aksi halde bu durum, belirlenmiş bir bölgesel düzenlemenin parçası olmaktan öteye gitmez ve burada “özgür irade” ancak sıkıştırılmış bir iradeyi ifade eder.

Gerillaların silahlarını kendi elleriyle yakması, KUH tarafından “özgür irade”nin dışavurumu olarak sunulsa da TC tarafından yapılan açıklamalarda MİT ve TSK yetkililerinin törende bir doğrulama mekanizması olarak hazır bulundukları ve silahların seri numaralarını kaydettikleri ifade edilmektedir. Bundan sonraki aşamalı silah bırakma sürecinde de Erbil, Duhok ve Süleymaniye’de BM gözetiminde teslim noktaları kurulması öngörülmektedir. Irak hükümeti, IKBY ve TC, silahları teslim almaya talip olduklarını gizlememektedir. Halihazırda PKK’nin silahları MİT gözetiminde, Irak hükümeti ve IKBY iş birliğiyle teslim alınmaktadır. Sürecin aşamalı olarak eylül ayına kadar sürmesi hedeflenmektedir. Böylece, yurtsever aydınların “özgürlük ateşi” göndermeleri, mitolojik öğelere dayanan sözlerinin gerçeklikten uzak olduğu ve silahların yakılmasının emperyalist-faşist bir dayatmadan kaynaklandığı ortaya çıkmaktadır. Bu silahların “özgür iradeyle” yakılması için, namlunun ucundaki ilhakin son bulduğu koşullarda olmak gerekirdi.

ZULÜM VE SÖMÜRÜ NASIL SON BULACAK?

Açıklamada dikkat çeken bir başka husus da demokrasi, sosyalizm, ulusal haklar gibi kavramlardı. “Demokratik siyaset ve hukuk yöntemiyle” yürütülmesi amaçlanan demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin altı çizilmiş, Kürt ulusunun yaşadığı acının sorumlusu olan tüm bölgesel ve küresel güçler, Kürt ulusal

haklarına saygı göstermeye davet edilmiştir. Demokrasi ve sosyalizm, objektif olarak sınıf egemenliğinin, dolayısıyla Demokratik Halk Devrimlerinin ve sosyalist devrimlerin sorunudur. Yoldaş Lenin’in ifadesiyle demokrasi, “... bir sınıfın diğerine karşı, nüfusun bir bölümünün diğerine karşı sistematik zor uygulaması”dır. Başka bir ifadeyle demokrasi, burjuva-feodal sınıfların iktidarında çoğunluğun azınlığa tabi olmasını; proletaryanın sınıf iktidarında ise azınlığın çoğunluğa tabi olmasını kabul eden bir devlettir. Bu bağlamda demokrasiyi ve sosyalizmi iktidar odaklı düşünmek bir tercih değil, zorunluluktur.

Kürt ulusal haklarına saygı çağrısı bu sorunun kaynaklarını ihmale etmekle ilgilidir. Şovenizm ulusal rekabete dayanır ve bu da kapitalizmin doğasından ileri gelir. o halde egemenlerin ulusal haklara saygı göstermesini beklemek beyhudedir. Esas olan rekabet ortamındaki çıkarlardır. Savaşarak elde edilmiş “saygı”nın dahi egemenler için bir zorunluluktan ibaret olduğunu bilmek gerekir.

Devlet, şovenist Kürt politikasında bildiğinden şaşmamış, her demokrasi narası daha kapsamlı hak gasplarının habercisi olmuştur.

Şimdiye dek Kürdistan’ın hiçbir parçasında Kürtler tam hak eşitliği elde edememiştir. “Demokrasi”, “sosyalizm”, “özgürlük” gibi kavramları ütöpik söylemlerle parlatarak UKKT hakkını reformlara indirgeyen KUH, zulmün ve sömürünün son bulacağını söylemektedir. Ne var ki Kürt ulus-devletine karşı çıkarken Türk ulus-devletinin varlığına tek söz etmeyen KUH için zulmün ve sömürünün nasıl son bulacağı bir sırdır.

Gerçek şu ki zulüm ve sömürünün son bulmasının tek yolu kitleleri anti emperyalist ve anti faşist mücadelede harekete geçirerek devrimci proletaryanın önderliğinde ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerini örgütleyip büyütme-tir. Bunun dışındaki hiçbir teori, hiçbir girişim veya hiçbir “süreç” zulmü ve sömürüyü sona erdirmeyecektir. Şirazi’nin dediği gibi: “Amelsiz söz gevşek bir dayanaktır; ister merhem sürsün, ister yaralasin.”

KADININ BEYANI NEDEN ESASTIR? -II

Önceki yazımızda, kadınların beyan verirken yaşadıkları deneyimleri ele aldık. Yazı dizimizin bu bölümünde ise beyanın ardından, suçlamanın ortaya konmasından sonraki süreci ve kadına yönelik suçlarla ilgili sürecin nasıl işletilmesi gerektiğine dair anlayışımızı paylaşacağız.

Süreçler, failerin örgütlü olup olmaması bakımından farklı biçimlerde ele alınmaktadır. Bu farklılık faillerden beklentiler ve yapının yaptırım gücünden kaynaklanmaktadır.

Kadının beyanı alındıktan sonra soruşturma başlatılır. Soruşturma başlatılırken erkek hakkında tedbir uygulanması gereklidir. Bu aşamada kişiye “fail” denilmez, beyan bir “iddia” olarak değerlendirilir. “Tek başına bir iddia onun faaliyetlerini durdurmaya yeterli midir?” diye sorulabilir. Evet, yeterlidir. Çünkü tedbir bir yaptırım değildir; tedbir sürecin sağlıklı ilerlemesi içindir. Görev ve sorumluluklarını durdurma, taban ve faaliyetçilerle iletişimini kısıtlama, kişinin elinde bulundurduğu olanaklara el koyma, beyan verenle bulunabileceği ortamları kontrol altına alma gibi sıralayabileceğimiz çok yönlü ve gerekli önlemler vardır. Bunların hangilerinin uygulanacağı suçun ve kişinin niteliğine bağlı olarak ele alınır. Fakat söylenebilir ki bu önlemlerin hepsinin aynı anda uygulanmasında neredeyse hiçbir koşulda mahsur yoktur. Kişi gerçekten failse, kusurlu bir “devrimciyse”, yani devrimin çıkarlarıyla ciddi derecede uyumsuz özellikleri söz konusuysa kişinin her yola girme ihtimalini de göz önünde bulundurmak gerekir.

16 Ağustos 2024 tarihinde yayımlanan “Seçmediğin Sürece Tüm Olasılıklar Mümkündür” başlıklı yazımıza dönüp bakacak olursak “ihtimalleri” daha net anlayabiliriz. Bu önlemler alınmadığı ya da uygulanmadığı durumlarda fail yapı hakkında yalan söyleyerek insanları yarıdan uzaklaştırabilir, kendine taraftar kazanmak üzere iftira atabilir, kolektifin olanaklarını iç edebilir, kadına zarar verebilir. Tabii ki bu saydıklarımızın daha fazlasını ya da azını yapabilir; yapıldığına şahit olduk. Tedbirler beyan vereni

ve örgütlülüğü korumak için uygulanır. Tedbir aynı zamanda örgütlülüğün, kişi failse suçlarıyla yüzleşmesini sağlayabilecek ilk **net** hamlesidir.

SAMİMİYET VE AÇIKLIK BELİRLEYİCİDİR

Suç ve hatalarla yüzleşmek/kabul etmek değişimin ilk ve en önemli aşamasıdır. Hastalığını bilmeyen biri nasıl iyileşebilir? Bir kişi ya da örgütlülük erkek egemen, şoven, sınıf uzlaşmacı vs. olduğunu belirlemezse buna müdahale de edemez. Burada biz komünistlerin görevi, kişiye göremediğini göstermektir. İşletilen süreçlerde kişilerin niteliği açık bir biçimde kendisine söylenir ve bunu aşması için çağrı yapılır. “Dışlamak” olarak ifade edilen “dışına atmak” anlayışı bize ait değildir. Sorun dışımızda değil; içimizde, bize rağmen ama aynı zamanda bizde gelişmiştir. “Dışlamak”, bizim için komünist olmayan anlayışı ortadan kaldırmak ve onun yerine komünist anlayışı inşa etmektir. Bu nedenle failer hakkında yapılan “dışlanmış kişi” tanımlamaları yavan ve yüzeyseldir. Kişi dışlanmaz; kişiye, kendini açması, yıkması ve komünist anlayışla yeniden inşa etmesi önerilir. Burada yıkılan, kişinin kendisi değil, onda somutlaşan kadın düşmanı burjuva anlayıştır. Bizim için asıl sorun, kişinin varlığı değil; o anlayışın kendini yaşatacağı zemini bulabilmesidir.

Kişi değişim ihtimalini içinde barındırır fakat değişmeme, ayak direme, bozgunculuk eğilimi çoğunlukla daha güçlüdür. Bu genel bir değerlendirmedir ve bizim değişime inanmadığımız anlamına gelmez. Değişimin emek ve samimiyet isteyen zor bir süreç olduğunu biliyoruz. Bu sistemi yıkacağını ve yenisini inşa edeceğini ilan eden kişinin kendini yıkmakta da bir beis görmemesini bekleriz! Devrimci olma iddiasındaki kişiden suçlarını kabul etmesi, değişim için iradesini yapıya teslim etmesi beklenir. Maalesef suç ve hatalar kadına yönelik suçlar ve hatalar olduğunda fail kişi **genellikle** bunu yapmamaktadır. Elbette bunda kadın sorunun çok boyutlu ve görece daha dinamik olması etkindir.

Suçunu ve elbette kadına düşmanlık

içeren bakış açısını kabul ettiği durumda dönüşmesi için dikkatli ve güçlü bir şekilde kişiye yönelinir. İşlediği suçla, yarattığı tahribatla yüzleşmeyen failleri, onlara rağmen “dönüştürmek” görevine girilemez. Kendisine rağmen böyle bir hedefe yönelmek dönüşümün dinamiklerini yanlış yerde aramak olur.

Kadına karşı suçları “kendi başına” ele almak hatası yanlış sonuçlar doğuracağından bu suçla değerlendirilen kişi hakkında “bütünlüklü” bir değerlendirme yapıldığı göz ardı edilmemelidir. Bir kişide kadın düşmanlığı ya da erkek egemenliği anlayışı tek başına var olamaz. Bugün “Tek kötü özelliği var: kadınlara kötü davranıyor, zaafı var” dersek, örneğin kadının kurtuluş sorununun sınıfsal niteliğini yok saymış oluruz. Erkek egemen kişileri ya da örgütleri daha dikkatli incelersek bunun yalnızca bir cinsiyet eşitsizliğini kavrayamama olmadığını, burjuva bir sapma ya da anlayış eksikliği olduğunu görürüz. Bu nedenle biz kadına yönelik suçların yalnızca kadınlara yönelmediğine inanıyoruz. Suçları yüzüne söylediği halde bunları reddeden, iftira atan, gerekçelendiren kişilerin devrimci samimiyeti olmadığı açıktır. Biz yüce gönüllü (!) devrimciler olarak büyük bir iyi niyetle **herkesi** kucaklayamayız.

Tedbirlerin ardından “Kadın beyanı esastır; kendini ispat yükümlülüğü erkeğe aittir” ilkesinin ikinci aşamasına geçilir. Kadının beyanı bir iddia olarak ele alınır ve kişiden savunması istenir. Savunma süresi ne kadar uzarsa o kadar manipülasyona açık hale gelir, bu nedenle savunma süresi de olabildiğince kısa tutulmalıdır. Disiplin altındaki kişiler için bu süre en geç 2 aydır. Savunması ya da öz eleştirisi değerlendirilerek karar oluşturulur. Kişi kendini yalnızca söz ve yazıyla ortaya koymaz, bu süreç kişiler için bir “avantaja” dönüştürülmez. Kişinin bu süreç boyunca yaptıkları da değerlendirilir, samimiyeti ölçülür. Karar kişinin suçsuz ya da suçlu olduğu yönünde belirlenir. Kişinin yüzüne suçu ve hakkındaki yaptırım açıklanır. Kadına yönelik suçlarda fail hakkında uzaklaştırma, örgütle tüm ilişkisini kesme, sorumluluklarından alma kararları

verilebilir. Bu yaptırımlar fiziksel şiddet, ifşa gibi cezalandırılmalar da barındırabilir. Karar olabildiğince disiplinli hayata geçirilmelidir ki suçun tahribatı ortadan kaldırılabilsin.

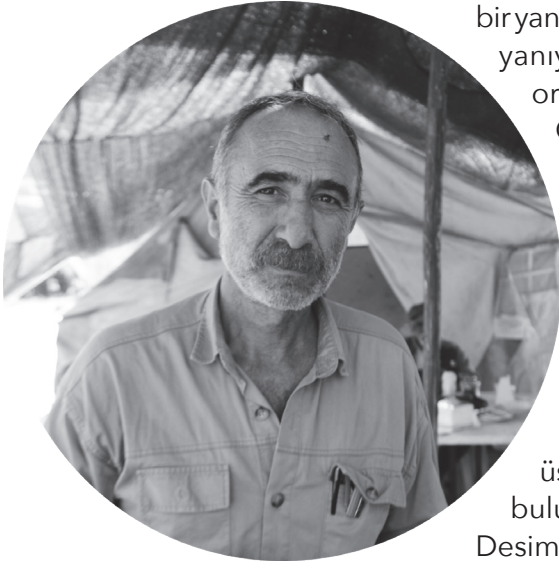
İKİ TANE GÖZÜN VARSA SENİN!

Bunun gibi durumlarda kolektif tavır gereklidir. Yargıç rolüne soyunarak kişi hakkında suçlu ya da suçsuz yönünde kanaat getirilmemelidir. Bu kanaat hem kişinin değişme-dönüşme hakkını elinden alır hem de çekmesi gereken cezanın içini boşaltır. Kolektif akıl tüm akıllardan üstündür. Kendi aklını kolektif aklın üstünde tutarak süreci baltalayan anlayışlar hem iradeyi hem de devrimci yönde değişim olanağını yok sayar ve yok eder. Ortada bir yanlışlık olduğu düşünülüyorsa bu, kolektif zeminde tartışılmalıdır; ancak süreci kendi rotasından saptıran tutumlar mutlaka eleştirilmeli ve engellenmelidir. Bireysel çıkarlara dayanan ilişkiler bu süreçte cins dayanışması olarak da değerlendirilmelidir: arkadaşlık, dostluk üzerinden yapılacak müdahaleler, süreci akamete uğratar; bu, ciddi bir disiplin sorunudur ve zararlıdır. Bu tür hataların önüne geçmek için gerekli uyarılar yapılmalı, somut önlemler geliştirilmelidir. Bu türden dayanışmaların devrimci olmadığını, olamayacağını bilmek gerekir. Dönüşüm ihtiyacı duyan fail için de bu tür birliktelikler zararlıdır ve aslında kısa sürelidir, çünkü komünist değildir!

Dönüştüren, toplumsal olarak ileriye iten her tavır daima komünistlerin seçeneğidir. Bu tavır insanın karşısına her süreçte çıkar. Komünistler bu türden tavırları tek başlarına kaldıklarında dahi almalıdır. Bu tavır devrimcidir, sınıf çıkarlarına uygundur, devrimin lehinedir. Bir komünist tek başına kaldığında bile komünist olanı bulmaya muktedir olmalıdır. Çok şanslıyız ki bunu ispatlamış bir yol göstericimiz var!

Bu yolda yürümek isteyenler yol boyunca samimiyetlerini gösterecektir. Samimiyetle **buzun kırıldığı yerden** yürüelim.

“SEKASUR’U KURTARMAMIZ İÇİN BİRLİK ESASTIR”

bir yanıyla Bargini (Karabakır) diğer yanıyla Zeve (Dorutay) sınırları arasında Desiman, Avşeker, Orcan köylerinin de merasını kullandığı bir bölgedir. Sekasur bizim için inançsal ve kültürel mirasın olduğu kutsal bir bölgedir. Bargini köyündeki Ağuçan Türbesi Ocağı Kızılbaş Aleviliği’nde Serçeşme olarak bilinir ve bütün ocakların en üst mertebesidir. Zira Zeve’de bulunan Sultan Hıdır Türbesi ve Desiman köyündeki Derviş Cemal Mekanı da bu bölgede bulunmaktadır. Maden ocağı her üç kutsal mekanımızın tam orta yerine inşa edilmek isteniyor. Sekasur bölgesi 1938 yılında yaşanan tertelede katledilenlerimizin anıt mezarlarının bulunduğu bir bölgedir. Bu anıt mezarlar Dersim’de 1938 yılında resmî olarak ismi belirlenmiş tek anıt mezar yeridir. Yine Sekasur bölgesine yakın bir alanda Urartular döneminden kalma kaya mezarlarının olduğu ve o dönemden kalma ticaret yollarının ve köy harabelerinin varlığından kaynaklı sit alanı olarak resmî belgelerle tescillenmiştir.

Bölgede yapılmak istenilen bu maden ocağının faaliyete başlaması demek her şeyden önce inanç merkezlerimize, anıt mezarlarımıza ve kültürümüze yönelik saldırıdır. Biz bu bölgede yaşayan köylüler olarak inancımızdan kaynaklı rızaya dayalı bir proje olmadığı için kabul etmiyoruz. Bu bir doğa katliamıdır. Sekasur’daki sık meşe ormanı Pertek ilçesinin en büyük ormanıdır. Maden alanı endemik bitki ve yaban hayvan türleri bakımından zengin bir bölgedir. Maden faaliyeti bu biyolojik çeşitliliğe ve yaban hayatına ciddi zararlar verecek hatta yok olmasına yol açacaktır. Burada bulunan yer altı ve yer üstü su seviyelerini düşürecek, yöre halkının susuz kalmasına yol açacaktır. Bölgedeki mezarlarımızın su ihtiyacını karşılayan depolarımızın imha olmasına yol açar. Aynı zamanda Sekasur bölgesinden

başlayıp Keban’a dökülen dere sularımızdan hayvanlarımızın sulama ihtiyacı karşılanıyor. Bu dere suları Bargini, Zeve, Desiman, Hıdırdamı, Avşeker, Celador ve Çemişgezek’e bağlı Doğan köyünden geçerek Keban’a dökülmekte. Derelerimizin kuruması on binlerce canlının susuz kalması ve hayvancılığın bitmesi demektir. Tarım alanlarındaki su ihtiyacının karşılanmaması demektir. Bu maden ocağında istihdam edilecek olan tahmini onlarca kişiye karşı onlarca köyün, yüzlerce ailenin bitmesi, tükenmesi ve zorunlu göç etmesi demektir. Özellikle maden ocağı bölgeye has yaban hayatını olumsuz etkileyecek ve ekosistemin dengesini bozacaktır. Madencilik faaliyetleri özellikle patlatma, kazı ve taşıma işlemleri sırasında atmosfere büyük miktarda toz salınımına neden olacaktır ve bunlar solunum yolu hastalıklarına yol açacaktır. Kısacası pomza maden ocağının açılması toplumsal hafızamıza, inancımıza, kültürümüze, su kaynaklarımıza, tarım alanlarımıza, yaban hayatına, yaşam alanlarımıza ve havamıza bir saldırıdır.

2- Bir platform kuruldu. Bu platform ile bu zamana kadar neler yaptınız ve önümüzdeki süreçte neler yapmayı planlıyorsunuz?

Bölgede yapılması planlanan maden ocağını ilk duyduğumuzda hiç beklemeden köyleri gezip bilgilendirme yaparak bütün köylülerin katılımını sağladığımız halk toplantısı yaptık. Yaptığımız toplantı sonucunda Hozat-Pertek Sekasur Doğa ve Çevre Platformu’nu kurduk. Bu platformun amacı birliğimizi ve beraberliğimizi organize bir şekilde korumak ve yan yana gelmek içindi. Sekasur bölgesinde dostlarımızla ve ekoloji örgütleriyle beraber bir basın açıklaması yaptık. Ve pomza madeni açılırsa bizleri nasıl bir felaketin beklediğine dair köylüleri ve basın aracılığıyla tüm halkı bilgilendirdik. Neler yapabiliriz diye tüm siyasî kurum ve kuruluşları yerlerinde ziyaret ederek

desteklerini istedik. Platform olarak ilk basın açıklamamızı maden ocağının açılması planlanan yerde yüzlerce köylünün ve demokratik kitle örgütlerinin katılımıyla yaptık. İkinci açıklamamızı Hozat ilçe merkezinde yaptık. Köy köy gezerek toplantılar gerçekleştirdik. Bargini Ağuçan Cemevi’nde Dersim’deki tüm ocak dedeleriyle ve pirlerin öncülüğünde pomza maden ocağına karşı Birlik Cem’i yaptık.

Şu an da mücadele hattımızı biraz daha ileri taşıyarak maden ocağının yapılması planlanan Sekasur’da çadır nöbetine başladık. Her geçen gün ziyaretçilerimiz artıyor. Burada yiyeceklerimizi ortak bir şekilde gideriyoruz. Ve her gün bilgi alışverişinde bulunuyoruz. Sosyal medya aracılığıyla kamuoyu oluşturup sesimizi en yaygın kesime iletmeye çalışıyoruz.

Erzincan mahkemesinde pomza madenine karşı dava açtık. İşletmenin açılması için gerekli izinlerin hukuksal bir şekilde ele alındığını tüm kanıtlarıyla mahkemeye gönüllü avukatlarımız aracılığıyla sunmuş durumdayız.

3- Son olarak bültenimiz aracılığıyla ulaşacağımız okurlarımıza iletmek istedikleriniz nelerdir?

Çağrımız şu: Doğamızı, kültürel ve tarihsel değerlerimizi tehdit eden bu projeye karşı başta Dersim halkını ve tüm duyarlı kesimi, kurumları, dernekleri, ekoloji aktivistlerini ve siyasî partileri haklı mücadelemize destek olmaya ve bu projenin iptali için yanımızda olmaya, mücadelemize omuz vermeye çağırıyoruz.

Sadece pomza madenine karşı değil, Dersim’de açılmak istenilen tüm maden projelerinin iptali için ortak mücadele alanlarının yaratılması için birlik esastır. Bu süreçte bize destek veren ve her eylemimizde yanımızda bizimle omuz omuza yer alan Munzur Çevre Derneği Dersim Temsilciliği’ne de teşekkür ediyoruz.

Dersim’in Pertek ilçesinde Bargini (Karabakır), Zeve (Dorutay), Orcan (Yukarı Gülbahçe) ve Desiman (Ardıç) köylerinin mera alanlarına Arven Doğu Yapı İnşaat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi tarafından, pomza maden ocağı yapılmak isteniyor. Projenin yapılacağı alanın Alevi inancında önemli bir yere sahip olan Ağuçan ve Üryan Xızır Ocağı’nın tam ortasında yer alması da köylüler tarafından tepki gösteriliyor.

Hozat-Pertek Sekasur Doğa ve Çevre Koruma Platformu öncülüğünde, yapılmak istenen pomza maden ocağına karşı çadır nöbeti başlattı.

Çadır nöbetinin gece-gündüz devam edeceğini açıklayan köylüler ve platform üyeleri, pomza maden ocağından vazgeçilene kadar nöbet tutmaya devam edeceklerini açıkladı.

Munzur Çevre Derneği (MÇD) tarafından Hozat-Pertek Sekasur Doğa ve Çevre Koruma Platformu temsilcisiyle yapılan ve 2025 Festival Bülteni’nde yayımlanan bu röportajı okurlarımız için derledik.

1-Sekasur bölgesi yöre halkı için ne ifade ediyor ve bölgeye planlanan proje nedir?

Merhaba öncelikle bize Bülten vesilesiyle sesimizi duyurma şansı verdiğiniz için teşekkür ederiz. Hozat ve Pertek ilçeleri arasında bulunan

Toplumcu Bakış Açısının Güncellenmesi

Toplumcu bakış açısının tarihselliği ve bilimsel niteliği üzerinden, burjuva kesimler arasındaki kuttuplaşmalarda taraf olmanın genellikle proletaryanın çıkarlarından uzaklaşmak anlamına geldiğini açıklamıştık. Bu yazımızda ise toplumcu bakış açısının belki doğrudan değil ama yerine ikame edilen fikirler aracılığıyla nasıl reddedildiği üzerinde duracağız.

Bu fikirlerin, özellikle ulusalcılığa ve ulus-devlet anlayışına; aynı zamanda emperyalizm ve faşizm karşısında başarısız kalan farklı yaklaşımlara karşı geliştirilen “haklı” argümanlar ve eleştirilerle desteklendiğini görüyoruz. Ancak buradan hareketle, işçi sınıfının iktidarı, işçi devleti ve sosyalizm; yani doğası gereği iktidar hedefleyen sınıf mücadelesi, bu eleştirilerin yöneldiği yeni hedefler haline gelmektedir. Daha önce de bu akımlardan kaynaklanan eleştirilerin niteliğini ve amacını mahkûm eden değerlendirmeler yayınladık. Ancak bu akımlarla ve içinde bulunduğumuz “belirsizlikler” sürecinin yarattığı hayal kırıklıklarıyla mücadele, kesintisiz ve kararlı bir çabayı gerektiriyor. Son dönemde özellikle öne çıkarılan ve adeta zihinlere zerk edilen birçok fikrin kaynağı olan bu akımlar, temelde karamsarlık yaymaktadır. Ulusçuluk ve sosyalizm gibi “büyük düşüncelerin” başarısız ve geçersiz olduğu inancına yaslanmakta; ayrıntılardaki kimi “haklılıklar” üzerinden aldatıcı bir meşruiyet kazanmaktadır. Edindikleri meşruiyetin emperyalizm ve faşizm karşısındaki yetersizliklerinden ötürü bir anlamı olmaması kitleselleşmelerini, kitleler nezdinde güven kazanmalarını engellemektedir.

“Büyük fikirlerin” yerine “kimlik”, “yerellik” ve “bireysel başarı” gibi toplumun alt birimlerini temel alan; bu birimlere uygun politikalar geliştiren ve faaliyetlerini bu alanlarla sınırlayan anlayışlar, değişimin gerçek kaynağının da bu alt birimler olduğu iddiasına dayanmaktadır. Ancak bu iddianın gerçekleşme ihtimali yoktur ve sonuçta bu anlayışlar, kaçınılmaz bir hayal kırıklığına zemin hazırlamaktadır. Günümüzün devasa sorunları karşısında toplumları gerçek bir dönüşüme götürecek yanıtları üretmekten acizdirler. Bu yetersizlik, bu akımlar için üzerinde durulmayacak, sindirilebilir bir durum olarak görülebilir; ancak toplumlar açısından

bu, yıkım, çürüme ve yok oluş tehdidi anlamına gelmektedir.

GERÇEKLİKTE KOPUŞ

Yakın dönemde sıkça tartıştığımız savaş riski, sözünü ettiğimiz acizliği tüm açıklığıyla ortaya koydu. Kendi bağımsız politik çizgisi olmayan bu akımlar, ya dolaylı biçimde haksız taraflardan birini desteklemeye yöneldiler ya da söyleyebildikleri en ileri söz olarak “savaş karşıtlığı” ile yetindiler. Bu akımlara göre savaş karşıtlığı, savaşın önlenmesi için yeterlidir. Oysa savaşa karar verenlerin gücü, mevcut toplumsal düzende egemen konumda olmalarından kaynaklanır. Bu güç, iktidar aygıtını ellerinde tutmalarına; böylece kitlelerin eğilimini etkisizleştirmelerine, hatta manipüle etmelerine olanak tanır. Savaş riskini, kitlesel bir çoğunluk oluşturarak bertaraf edebileceklerini düşünenler, savaşın “anı” patlak verşi karşısında açık bir acizlik yaşadılar. Gelişmelerin tamamen dışında kaldılar ve “savaş karşıtlığı” söyleminin nasıl da boşlukta kaldığını kendi gözleriyle gördüler. Bu sonuç, onlar açısından kaçınılmazdır. Ne temsil ettiklerini iddia ettikleri alt birimlerin kapsamı daha bütünlüklü bir barış anlayışını taşıyabilecek niteliktedir ne de sahip oldukları dar bakış açısından gerçek bir dünya tahayyülü çıkabilir. Bu durum, onların niyetlerinden ya da insanî değerlere olan samimi bağlılıklarından bağımsız, nesnel bir gerçektir.

Savaşın ciddi bir risk olarak gündeme geldiği koşullarda bu akımların toplumlara gerçek bir çıkış yolu sunamaması, mevcut duruma rıza gösteren bir yaklaşım geliştirmeleri onlar açısından kaçınılmazdır. Böylece toplumlara “ezenlere, sömürenlere, güçlü ve insafsız olana karşı konulamayacağı” düşüncesini benimsetirler. Bu da egemenlere boyun eğmenin “nesnel” bir zorunluluk olduğu inancını yaygınlaştırır. Siyaset, örgütlenme ve mücadele konularında söyleyebilecekleri sınırlıdır; yine de her şeye rağmen gerçeğe denk düşen kimi doğru tespitleri yok değildir. Buradaki eleştirimizin, bu akımların tümüne değil; toplumcu bir kurtuluş ufkunu içermeyen dar sınırlarına yönelik olduğu unutulmamalıdır.

Benzer bir durum ekonomik kriz bağlamında da geçerlidir. Temsil ettikleri

toplumsal alt birimler nedeniyle, bu akımların emperyalist ekonomi politikalarına karşı tavırları genellikle, —Lenin’in kullandığı derin kavramla ifade edersek— kendiliğindencidir ve örgütsüz tepkilerle sınırlıdır. Krizin sonuçlarına karşı öfke ve tepki gösterecekleri de krizin nedenlerine dair yaklaşımları sınıf temelli bir analizden yoksundur. Bu yüzden, sömürüye, talana, yoksulluğa ve emek-yoğun sömürüye dayalı ekonomi politikalarına karşı geliştirdikleri mücadele hattı da son derece yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle, ekonomik alandaki mücadelelerde bu türden akımların adı dahi anılmaz. Bu alana ilgisiz kalmaları da onlar açısından çoğu zaman “kaçınılmaz” bir durumdur. Dolayısıyla gerek savaş tehlikesi gerekse ekonomik krizler, kimlikçi ve yerelci akımların toplumcu perspektifin yerine ikame edilmesinin ne denli yetersiz ve hatta tehlikeli sonuçlar doğurduğunu açık biçimde ortaya koymaktadır. Toplumcu bakış açısının ürünü olan büyük düşüncelerin ve anlatıların “belirsizlik” retorikleriyle reddedilmesi ise yalnızca teorik bir mesele değil, doğrudan halkların kaderini etkileyen somut bir sorundur.

Bu açıdan bakıldığında, söz konusu akımları sınıfın genel kurtuluşu sorununa yaklaşımları bakımından sendikalara benzetmek mümkündür. Sendikalar, sınıfın ekonomik talepleri ve hakları konusunda ne kadar güçlü, etkili ve başarılı olurlarsa olsunlar, komünist bir hareketin perspektifine ve dolayısıyla devrimci bir örgütlenmeye sahip olmadıkları sürece, salt bu nedenle burjuva devletini parçalayamaz ve bir işçi sınıfı iktidarı ya da bir işçi devleti kuramazlar. Çünkü sendikalar bir meslek örgütü olarak kitlelerin örgütüdür ve kitle örgütü olarak içinde bulundukları toplumun genel görüşlerinin ötesine geçemezler. Bir devrimin öncüsü olamazlar ve böyle bir misyonu da üstlenmezler. Bu, Lenin’i okumuş her devrimcinin benimsediği yalın bir gerçektir. Bugün, kimi ülkelerde kitlesel ve ekonomik mücadelelerde etkili örnekler bulunsa da sendikalar özellikle yarı sömürge ülkelerde büyük ölçüde parçalanmış durumdadır; bu da onların toplumsal etkisini ciddi biçimde zayıflatmıştır. Bu tablo, yalnızca sendikal mücadeleye dayalı bir hattın, ekonomi alanında dahi anlamlı bir ilerleme sağlayamayacağını göstermektedir. Lenin de bu

nedenle, sendikal mücadelenin ötesine geçen ama onunla güçlü bağlar kuran, tümüyle politik bir devrimci mücadelenin zorunluluğunu vurgulamıştır.

Günümüz toplumlarını, özellikle de yeni kuşakları toplumcu düşüncelerden uzaklaştıran akımlara karşı mücadele konusuna dönelim. Bu akımlara karşı mücadelenin sürekliliğinden söz etmemizin nedeni, pratikte bu eğilimlerin yarattığı bir “belirsizlik bulamacı” ile hâlâ yüz yüze olmamızdır. Devrimci hareketle yakınlaşma potansiyeli taşıyan geniş bir kesim, bu belirsizlik iklimine sürüklenmiş durumdadır. Bu tablo karşısında, işçi sınıfı perspektifinden beslenen toplumcu bir bakış açısına işaret etmek ve meseleleri açıklığa kavuşturmak, ertelenemez bir görevdir.

ULUSAL TOPLUMCULUĞUN İDEOLOJİK SINIRLARI

Bu alandaki en etkili güçlerin başında ulusal hareketler gelmektedir. Onları bu denli etkili kılan temel unsur, tarihsel ve köklü mücadele geleneğine dayanmaları ve bir gelecek perspektifi sunabilmeleridir. Ezilen uluslar, “kendini” devletlerine sahip olabileceklerine inanırlar; çünkü bu hem tarihsel bir olgudur hem de burjuva anlamda tanınmış bir hak olarak, mevcut toplumsal değerler açısından meşrudur. Özellikle ülkemizde, ezilen ulus hareketinin “yeni” mücadele anlayışıyla birlikte geliştirdiği çizgi, bu meşruluk ve haklılık zemininde ciddi bir aşınmaya yol açmıştır. Ezilen ulus açısından yaşanan bu “gerileme”, devrimci potansiyele sahip geniş kesimlerde yalnızca bir belirsizlik değil, aynı zamanda onunla iç içe geçmiş derin bir hayal kırıklığı yaratmaktadır. Bunun toplumcu bakış açısından eleştirisini yapmak bu nedenle özellikle önemlidir. Bu “yeni” mücadele anlayışı, dar da olsa öteden beri savunulan ulusal toplumcu bakış açısından uzaklaşmakla kalmamış; aynı zamanda bu perspektifi doğrudan reddeden bir çizgiye evrilmiştir. Bu bağlamda, sürecin nasıl bu noktaya doğru ilerlediğine dair yapılan kimi değerlendirmelerde geçen “ideolojik savrulma” tanımının da ne anlama geldiği, bu kopuş dikkate alındığında çok daha net bir biçimde anlaşılacaktır. Ulusal mücadelelerin perspektifi, Lenin’in de vurguladığı üzere, “ulus-devlet eğilimi”yle doğrudan bağlantılıdır. Lenin, her ulusal harekette bu eğilimin

Güncel Geçerliliği ve Zorunluluğu

esas olduğunu belirtir; ancak ezilen uluslar açısından bunun meşru bir hak olduğunu da özellikle vurgular. Bu nedenle devrimci proleter hareketin, bu hakkı koşulsuz biçimde tanınması ve savunması gerektiğini savunur.

Bununla birlikte, Lenin bu hakkı tanımakla, onun kullanımına tam destek vermenin aynı şey olmadığını da açıkça belirtir. Bir ulusal hareketin ulus-devlet kurma noktasına gelmesi durumunda, proleter hareketin bu süreci kendi sınıf çıkarları doğrultusunda değerlendirme hakkı olduğunu ifade eder. Dolayısıyla, ezilen bir ulusun gasbedilmiş hakkı geri alındığında ya da bu hak mücadeleye kazanıldığında, ulusal hareketle proleter hareket arasındaki “doğal” ve koşullu ittifak sona erer. Bu ittifak, yalnızca ulusun kendi devletini kurma hakkının tanınması temelinde şekillenmiştir. Ancak bu aşamadan sonra gündemde olan, bir ulus-devletin inşa sürecidir—ve bu sürece yönelmek, ulusal hareket açısından kaçınılmazdır. Ulusal hareket, burjuva karakteri baskın bir çizgiyle bu hakkı kullanmaya karar verdiğinde, proletaryanın sosyalizm hedefiyle olan çelişki artık açık ve somut hale gelir. Genel Leninist tez budur. Bu tezi toplumcu bakış açısı bakımından değerlendirelim.

Her şeyden önce, ulusal hareket ile proleter hareketin farklı bakış açılarına sahip olduğunu belirtmek gerekir. Ulusal hareket, ulusal toplumcu bir perspektife dayanırken proleter hareket, sınıfsal toplumcu bir bakış açısına sahiptir. Bu ayrım ideolojik farklılığa da işaret eder.

Ulusal hareket, kimi tarihsel koşullarda devrimci bir rol oynasa da hareket tarzı esas olarak burjuva ideolojisi çerçevesindedir. Ulusal toplumculuk, tarihin belirli bir evresinde —özellikle feodalizmin tasfiye edildiği süreçlerde— devrimci bir içerik taşıyabilir. Ancak bu evre tamamlandığında, yani feodalizmin genel tarihsel düzlemde tasfiye edilmesiyle birlikte, ulusal toplumculuğun devrimci niteliği de sona erer.

Öte yandan, proleter hareketin devrimci içeriği, sınıf mücadelesi sürecinde burjuvazinin ve proletaryanın tarihsel olarak ortadan kalkmasıyla birlikte sona erer. Sınıfsız bir topluma ulaşıldığında, hangi fikir, akım ya da bakış açısının

“devrimci” olarak değerlendirileceği başlı başına farklı ve teorik bir sorudur. Dahası, bu sorunun bugün için pratik bir karşılığı bulunmadığından, maddi bir zeminde tartışılması da mümkün değildir.

Ulusal hareketin toplumculuğu, yalnızca ulusal toplumcu bir anlayışla sınırlıdır; bu nedenle devrimci perspektifi de sınırlı kalır. Onun devrimci niteliği, ne proleter olmasıyla ne proleter argümanlar kullanmasıyla ne de programına bir “sosyalizm” tahayyülü eklemesiyle ortaya çıkar. Bu niteliğin kaynağı, esas olarak, ezen ulus burjuvazisine ve genel olarak ezen ulusun egemen sınıflarına karşı yürüttüğü mücadeledir. Ulusal hareket, bu egemenliğe son vermeyi hedeflediği sürece devrimci olarak nitelenebilir; ancak bu hedeften sapıldığında, devrimci karakterini de yitirir. Aynı meseleye ulus-devlet inşası açısından bakmak, durumu daha anlaşılır kılacaktır. Bir ulusal hareket, sırf kendi devletini kurma hedefi taşıdığı için değil, bu hedefin özünde — kaçınılmaz biçimde — ezen ulus egemenliğine son verme amacı taşıdığı için devrimcidir. Bu nedenle, ulusal hareketler “kendi devletlerini kurmak amacıyla” yola çıktıklarında, esas olarak bu egemenliği hedef aldıkları sürece devrimci bir nitelik taşırlar.

Ulusal toplumcu bakış açısının sınırını, tam da bu noktada, yani “kendi devletini kurma” hedefiyle çizeriz. Ulusal hareketin proleter hareketle ilişkisi de, genel olarak bu sınır çerçevesinde şekillenir.

Günümüzdeki gelişmeleri değerlendirdiğimizde karşımıza çıkan temel olgulardan biri, birçok ulusal hareketin “kendi devletini kurma” hedefinden vazgeçmiş olmasıdır. Bu geri çekilme, ulusal toplumcu bakış açısının günümüzdeki sınırlarını açıkça ortaya koymaktadır. Ulusal hareketler — ve genel olarak küçük burjuva karakterli hareketler de— belirli tarihsel ya da toplumsal koşullarda kitlelerde karşılık bulan devrimci fikirlerle öne çıkabilirler. Ulusal hareket açısından, “bağımsız bir devlet” kurma koşulları mevcut değilse —bu, günümüzün karakteristiğidir— söz konusu hedefin gerçekleştirilmesi için ya emperyalist güçlere ya da varsa eğer güçlü bir proleter dünya hareketine yaslanmaktan başka bir seçenek yoktur.

Bu koşulların şu anda mevcut olmaması, böyle bir hedef uğruna mücadele verilemeyeceği anlamına gelmez elbette. Ancak bu durum, hareketin sınırlarını, yönelimlerini ve devrimci potansiyelini ciddi biçimde etkiler.

Sonuç olarak ulusal hareketlerin “toplumcu bakış açısından” uzaklaşmalarının nedeni sanıldığı gibi bir ideolojik savrulma değildir. Yine, bu uzaklaşma “toplumcu bakış açısının” açmazlarından da kaynaklanmaz. Bu, tamamen ulusal toplumcu bakış açısının açmazlarına ve günümüzdeki çıkmazlarına işaret eder. Sınıf temelli kurtuluş mücadelelerinin maddi olgulara dayanan dinamikleri bugün de her şeye rağmen güçlüdür. Sınıf temelli kurtuluş mücadeleleri, maddi olgulara dayanan dinamikleriyle bugün de her şeye rağmen güçlü bir potansiyele sahiptir. Oysa ulus temelli kurtuluş mücadeleleri, doğaları gereği kapitalizmin sınırlarını aşamayacakları için derin bir açmazla karşı karşıyadır. Uzlaşma arayışı, ulus-devlet fikrinin köklü bir eleştirisinden çok, mevcut maddi sınırlılıkların bir sonucudur. Ulusal hareketlerin, çelişki yasasını temel almak yerine birlik ve özdeşliği esas almaları; çatışmanın yerine “birlik”i koymaları ve “esas olanın birlik olduğu” yönündeki savunuları doğrudan bu maddi olgularla ilişkilidir.

Gerçeklik her defasında bu anlayışın tersini ortaya koysa da idealizmin tutunduğu dal her zaman hayaller olmuştur. Bugün “ütopik” dediğimiz yaklaşımların temeli de büyük ölçüde buradan beslenmektedir.

“KENDİ BAŞINA” KURTULUŞUN SINIRLARI

Toplumcu bakış açısının zorunluluğu, onun yokluğunda ortaya çıkan çıkmazlar üzerinden kadın hareketi bakımından da ortaya konabilir ve konmalıdır. Zira kadın hareketi, günümüzün en önemli ve etkili toplumsal hareketlerinden biridir. Aynı zamanda devrimci hareketle doğrudan ilişkisi açısından da özel bir öneme sahiptir.

Kadın hareketi, çoğu zaman “kendi başına” bir akım olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak “feminist” olarak tanımlanan bu hareketin açmazı, ulusal harekette olduğu gibi, mücadelesini sınırları belirli bir çelişki

çerçevesine hapsedmesidir. Bu çelişkiyi hem en köklü hem de evrensel olarak tanımlaması nedeniyle bu eleştirmize bazıları “özelci” yaftası yapıştırabilir. Ancak, yukarıda ulusal hareket açısından belirttiğimiz gibi bugün karşı karşıya olduğumuz “büyük bir haksız savaş riski” ve derinleşen ekonomik krizler karşısında kadın hareketinin de politik açmazları söz konusu sınırları açıkça ortaya koymaktadır.

Kadın hareketinin sınırlılığı, çoğu zaman sınıf mücadelesini yadsımasından ya da cinsel kurtuluşu, kadının özgürleşmesini sınıf mücadelesinden bağımsız ele almasından kaynaklanır. Bu sınırlılık, en çok da büyük ve somut pratik sorunlar karşısında kendini açıkça göstermektedir.

Örneğin, kadın hareketi bugünkü savaş riskine karşı nasıl bir strateji geliştirebilir ve bu stratejiyi başarıya ulaştıracak güç nedir? Benzer şekilde, derinleşen ekonomik kriz karşısında nasıl bir gelecek tahayyülü ile mücadele edebilir? Eğer sosyalizmi —merkezinde sınıf mücadelesi olmak üzere— savunmazsa ve tüm toplumsal çelişkileri sınıf çelişkileri merkezli bir bakışla değerlendirmese, nasıl bir ekonomi politikası ileri sürebilir? Ekonomiye ve onun politik sonuçlarına karşı mücadeleyi sınıflardan, dolayısıyla sınıf örgütlerinden ve meslek birliklerinden ayırdığında, mücadele nasıl ilerleyebilir?

Feminist hareket, bu ve benzeri sorulara ancak sosyalizme ve sınıf mücadelesine yöneldikçe yanıt verebilir ve bu yönelimi ölçüsünde etkili olabilir. Bu da onun “kendi başına” bir hareket olamayacağını, toplumsal çelişkilerin bütününe kuşatan evrensel bir bakış açısı sunamayacağını gösterir. Benzeri nitelikteki tüm akımları bu somut olgulardan hareketle değerlendirmek mümkündür.

Bu tartışma, somut toplumsal olgular ve güncel pratik sorunlar üzerinden yürütüldüğünde; sınıf bakış açısının, sosyalizm için mücadelenin ve elbette Marksist-Leninist-Maoist temeldeki devrimci hareketin zorunluluğu, kapsayıcılığı ve başarıya muktedirliği daha açık biçimde anlaşılacaktır.

SURİYE'DE DENGİ SAĞLANAMIYOR

HTŞ, ÇETEVARİ SALDIRILARINI SÜRDÜRÜYOR

BAAS rejiminin uluslararası desteğini yitirmesiyle birlikte, Suriye’de HTŞ’nin kontrolü ele almasından sonra Alevi, Hristiyan ve Dürzi topluluklara yönelik devam eden saldırılar bir kez daha, bu kez Dürzilere karşı yinelenildi. Son dönemde Süveyda ve Şam kırsalında yoğunlaşan HTŞ saldırıları, küresel ve bölgesel güçlerin etkisiyle Suriye’deki siyasal ve askerî gerilimleri daha da derinleştiriyor.

Nisan ayında Ceramana ve Sahnaya’daki çatışmaların gerekçesi, bir Dürzi din adamının sanal medyaya düşürülen ses kaydında “peygambere hakaret ettiği” iddiasıydı. Din adamının bu iddiayı yalanlamasına rağmen saldırılar engellenemedi. Bahsi geçen ses kaydı, HTŞ’ye bağlı gruplar ve Sünni silahlı yapılar tarafından cihat çağrısının dayanağı olarak kullanıldı. Bu nedenle başlayan çatışmalarda Suriye İnsan Hakları Gözlemevi’ne (SOHR) göre çoğunluğu Dürzi olmak üzere 40’tan fazla kişi yaşamını yitirdi. Bu gerilimi sonlandırmak amacıyla, “geçici hükümet” yetkilileri ile Dürzi şeyhleri bir araya gelerek bir ateşkes zemini oluşturmaya çalıştı. Gerginliği azaltan müdahaleler sonucunda, özellikle de İsrail’in zoruyla HTŞ geri çekilmiş, Dürzilerden oluşan Süveyda Askerî Konseyi bölgedeki kontrolünü devam ettirmişti. Bu süreçte İsrail, son saldırıdaki gibi

“Dürzi azınlığı savunmak” gerekçesiyle HTŞ’ye ait hedeflere “uyarı saldırısı” düzenlemişti.

13 Temmuz’da Süveyda kentinde ve Şam kırsalında yeniden alevlenen çatışmaların nedeni, HTŞ’ye bağlı Sünni Bedevi aşiretlerin yarattığı gerilim oldu. Bu aşiretler tarafından Dürzilere yönelik gerçekleştirilen adam kaçırma ve yağmalama girişimlerine müdahale eden Süveyda Askerî Konseyi, HTŞ tarafından “görev sahasına yetkisiz müdahale” ile suçlanarak hedefe kondu. Son dönemde ABD ve bölgedeki gerici rejimlerden artan düzeyde destek alan Colani’nin, bu krizi bir fırsata çevirmeye niyetlenmesi şaşırtıcı olmadı. Şam hükümeti söz konusu desteği, yalnızca Dürzilere değil, bölgedeki tüm güçlere mesaj vermek için kullandı. Kısa sürede Süveyda kuşatma altına alındı ve ardından merkezin kontrolü ele geçirildi. Özellikle Mazraa gibi köylerde yoğunlaşan çatışmalara yönelik ilk bilgilerde en az 200 kişinin yaşamını yitirdi. Son açıklamalara göre ise toplamda 360 kişi bu çatışmalarda ve saldırılarda öldürüldü. Ölenlerin büyük kısmı HTŞ’ye bağlı silahlı unsurlardan oluşurken, yaklaşık 60 Dürzi savaşçı ile 30’a yakın sivil Dürzi’nin de yaşamını yitirdiği belirtiliyor.

Dürziler ile cihatçı çeteler arasındaki çatışmalar, burjuva-feodal medya ta-

rafından sistematik biçimde “mezhep çatışması” olarak sunulmaktadır. Oysa bu bir mezhep savaşı değildir. HTŞ ile Dürziler arasında yaşananlar, yüzeysel de mezhepsel bir görüntü verse de esasen ABD önderliğindeki Batılı emperyalistlerin bölgesel gericiliklerle iş birliği içinde yürüttüğü geniş kapsamlı operasyonların bir parçasıdır.

İsrail, Suriye’nin güneyinde Şam hükümetine bağlı silahlı güçlerin varlığını kendi güvenliği için tehdit saymakta ve bu bahaneyle saldırılarını meşurlaştırmaktadır. Türkiye’nin SDG’ye yönelik saldırganlığıyla benzerlik taşıyan bu tutum, İsrail’in “HTŞ’ye karşı” gibi görünse de asıl hedefin güneyde kendi çıkarlarına uygun bir denge kurmak olduğunu göstermektedir.

Bugün “Dürzileri korumak” gerekçesiyle yapılan müdahalelerin arkasında da İsrail’in bölgesel güvenlik kaygısı yatmaktadır. Güney Suriye’nin “ikinci bir Lübnan”’a dönüşmesinden duyulan endişeyi dile getiren Siyonist yetkililer, aslında dertlerinin Dürzi halkı ya da insan hakları olmadığını açıkça itiraf etmektedir. Daha dün kadar Gazze’de bir halkı katledenlerin, soykırım amacı güdenlerin bugün başka bir halkın “koruyucusu” gibi davranmaları, aleni bir manipülasyonun ve ikiyüzlülüğün en çarpıcı örneklerinden biridir.

KORUMA MI, YAYILMACILIK HAMLELERİ Mİ?

Aralık ayından bu yana Alevi ve Hristiyanlara yönelik saldırılarını sürdüren HTŞ, nisan itibarıyla Dürzileri hedef almaya başladı; 13 Temmuz’da yoğunlaşan saldırılar da bunun bir sonucudur. “Aşiret saldırıları” olarak kayda geçirilen “adam kaçırma” eylemlerinin Süveyda’ya yönelik kuşatmanın ve burayı merkeze “tam” olarak bağlamanın gerekçesi olarak tezgahlandığını sonuçtan hareketle rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu gelişmeye İsrail’in müdahale etmesi pek çok kimse tarafından Dürzilerin Siyonizm’le iş birliğinin bir göstergesi olarak yorumlanmaktadır. Oysa böyle bir iş birliği için yeterli bir neden bulunmuyor. Ne İsrail böyle bir göreve uygundur ne de Dürzi toplumu kendini Suriye dışında değerlendirmektedir. Dürzilerin pratik olarak İsrail tarafından “korunmuş” olması Şam hükümetine karşı haklı bir direniş içinde oldukları gerçeğini değiştirmez. Suriye’deki “geçici hükümet”e yönelik müdahalesi ile İsrail hem kendi güvenliğini güvence altına almakta hem de Suriye’deki güçsüzlüğün devamını sağlamaktadır. Böylece bölgeye yönelik müdahaleler için burayı bir üs olarak kullanma imkânına sahip olacaktır. Yakın zamandaki İran’a saldırılar bunu için yeterince ikna edici bir veridir.

İsrail savaş uçakları, Şam, Süveyda, Kesve ve Dera kentlerinde cumhurbaşkanlığı sarayı, Genel Kurmaylık olarak da kullanılan bakanlık binaları ve bazı askerî noktalara hava saldırıları düzenlemiştir. Tel Aviv yönetimi, bu saldırıları Süveyda'daki Dürzilere yönelik HTŞ saldırganlığına "karşılık" olarak sundu. İsrail Savunma Bakanı Yisrael Katz, Suriye ordusunun Süveyda'dan çekilmemesi durumunda saldırıların süreceğini, uyarıların can acıtıcı saldırılara döneceğini açıkladı.

İsrail'in Suriye'ye yönelik müdahaleleri, ABD politikalarıyla hem çelişen hem de onlara dolaylı katkılar sunan ikili bir karakter taşımaktadır. Bu durum, bölgedeki güç dengeleri, aktörlerin stratejik konumlanışı ve emperyalist çıkarların iç içe geçmiş olmasıyla ilgilidir.

İsrail'in Suriye'ye dönük saldırılarının yeni olmadığını belirtmek gerekir. HTŞ'nin iktidarı ele geçirmesinden bu yana İsrail, Golan Tepeleri'ndeki işgali genişletmeye, tampon bölgeyi ihlal etmeye ve Suriye'deki askerî hedefleri vurmaya yönelik bir politika izlemektedir. Bu tutum, ABD'nin "geçici hükümet" aracılığıyla bölgede istikrar sağlama girişimlerini zorlaştırıyor görünse de İsrail'in Suriye'yi olabildiğince serbest kullanabileceği bir hava sahasına dönüşürme çabasının bir göstergesidir. Böylece İsrail, dolayısıyla ABD de bölgedeki dengelerin tutucusu işlevini de sağlamaktadır. Bu, ABD açısından da gerekli bir koşul olarak değerlendirilmelidir.

Öte yandan ABD, Suriye ile Türkiye arasında bazı alanlarda iş birliği geliştirmeyi hedeflerken İsrail'in Suriye'de Türkiye'nin askerî olarak bulunduğu bölgelere dönük saldırıları bu süreci baltalamaktadır. Türkiye, İsrail'in bu saldırılarını bölgenin istikrarı açısından tehdit edici bulmakta ve "istikrarsızlaştırıcı" olarak değerlendirmektedir. Ancak ABD, İsrail'in saldırgan tutumunu ne açıkça kınamakta ne de bu tutuma karşı yaptırım öngörmektedir. Bu durum Washington ile Ankara arasında çelişkili ve karmaşık ilişkilere zemin hazırlamaktadır.

ABD'nin bölgedeki müttefikleri arasında sürdürmeye çalıştığı denge siyaseti böylece çıkmaza girmektedir. Öte yandan, İsrail'in Golan Tepeleri'ndeki işgali genişletme hedefi ve Suriye içindeki saldırılarının fiilî bir işgale dönüşme ihtimali, uluslararası kamuoyunda tepkilere yol açmakta; bu da ABD'nin "küresel meşruiyet" söylemiyle doğ-

rudan çelişmektedir.

Bununla birlikte İsrail'in Suriye'ye yönelik müdahalelerinin ABD'nin bölge politikalarına katkı sunduğu da bir gerçektir. Özellikle İran ve Hizbullah etkisini zayıflatmaya yönelik İsrail'in izlediği stratejik ve taktik hamleler, Washington'un Suriye'deki nüfuz alanını genişletmesinde önemli rol oynamıştır. İsrail saldırıları, İran'ın Suriye üzerinden Lübnan'a sağladığı lojistik hattı sekteye uğratmış, Hizbullah'ın bölgedeki manevra alanını daraltmıştır.

ABD'nin dolaylı destek verdiği bu müdahaleler, İran etkisini geriletirken kendi çıkarlarına daha elverişli bir zemin oluşturmuştur. Nitekim İsrail'in bazı saldırılarının, ABD ile istihbarat ve operasyonel düzeyde dirsek teması içerisinde gerçekleştirildiği bilinmektedir. Bu temaslar, iki ülke arasındaki efen-di-bekçi ilişkisinin yeniden üretildiğini; İsrail'in, ABD'nin bölgesel çıkarlarına paralel hareket ettiğini göstermektedir.

NEDEN "GÜÇLÜ" BİR COLANİ?

ABD ve İsrail'i Suriye'de ortaklaştıran "Suriye'nin toprak bütünlüğü"ne duyulan hassasiyet değildir. Zira iç savaş boyunca parçalı bir forma bürünen Suriye'de savaş kıskırtıcılığının müsebbibi ABD'nin ta kendisi olmuştur. Örneğin savaşta SDG'yi destekleyerek KUH'u büyük oranda kendisine bağımlı hale getiren ABD, ne BAAS rejimi döneminde Suriye'nin toprak bütünlüğünü Rojava'daki özerk oluşumun tasfiyesi temelinde ele almıştır ne de şimdi buna dair bir emare vardır. ABD'nin "toprak bütünlüğü" söylemi, müttefikleri arasındaki denge siyasetinin ürünüdür.

Bununla birlikte Colani'nin üzerinde durduğu zeminin güçlenmesini sağlamak ve ona emperyalist-Siyonist istekleri yaptırmak esas amaçtır. Suriye'deki İran etkisinin, bir denge içinde bastırılması için güçlü bir Colani'ye ihtiyaç duyulmaktadır. Bu vesileyle ABD ve İsrail, kendi çıkarları doğrultusunda, İsrail'in tanındığı ve imtiyaz sağlandığı bir Suriye inşa etmek istemektedir. Abraham Anlaşmalarının kabul ettirilmeye çalışılması bunun somut bir örneğidir. ABD ve İsrail tarafından HTŞ-Colani rejiminin desteklenmesinin esas nedeni budur.

İŞ BİRLİĞİ VE DİRENİŞ ARALIĞINDA DÜRZİLER

1957'de İsrail, Dürzi toplumunu ayrı bir dinî topluluk olarak değerlendirmiştir. İsrail'in Dürzileri ayrı bir top-

luluk olarak kabul etmesi, Dürzilerin zaman içerisinde, özellikle 1967'deki Altı Gün Savaşı ile birlikte Golan Tepeleri'nin işgal edilmesi ve buradaki Dürzi nüfusun da İsrail'in yönetimi altına girmesi sonrasında İsrail devleti içerisinde kısmi derecede savunma ve kamu hizmeti alanlarında mevki sahibi olmasına ve temsiliyet kazanmasına yol açmıştır. Bununla birlikte İsrail yönetimi altında yaşayan Dürziler, uzun süredir eşitsizliklere ve hak gasplarına maruz kalmakta; tam hak eşitliği yönündeki talepleri karşılıksız bırakılmaktadır. Buna rağmen, İsrail'in güvenliğine katkıda bulunmayı sürdürmekte ve Suriye'ye açılan stratejik bölgelerdeki varlıklarıyla Tel Aviv'e güvence sunmaktadırlar. Bu durum, İsrail'in Dürzilerle kurduğu çelişkili ilişkiyi açıkça ortaya koymaktadır.

İsrail'in Dürzilerle ilişkisine gelelim. Suriye, Lübnan ve İsrail'de yaşadığı bilinen Dürzi nüfusunun 150 bini bugün Golan Tepeleri, Celile ve Karmel Dağı etrafında yoğunlaşmıştır. Nakba patlak verdiğinde, Dürzi liderlerin "sadakat anlaşması" yapması Dürzi toplumu ile İsrail arasında sürekli gergin; ama barışçıl bir ilişkinin oluşmasında belirleyici bir gelişmedir. Bu durum bölge halklarının ekseriyetle İsrail'e karşı koyuşunun tersine, Dürzi toplumunu görece denge siyaseti izlemesinin de bir nedenidir. Kuşkusuz Dürzilerin bu denge arayışında gerek Sünni gerek Alevi topluluklarla güven temelinde bir ilişki kuramaması da belirleyici bir etmendir. Bu açıdan değerlendirildiğinde Dürzilerin Siyonist İsrail ile iş birliği halinde olduğu iddiası esas olarak yersizdir. Bölgedeki dini ve kültürel çatışmaların derinliği ve katmanlı hali tarafların diğerlerine karşı birbirleriyle yakın ilişkiler kurmasının zeminidir. Bu nedenle iş birliğinden çok "çıkart ortaklığı" halinde yan yana gelmekten söz edilmelidir. Suriye'deki Dürzilerin İsrail yanlısı olmaktan çok "Suriyeli" oldukları ve bölgesel meseleleri Suriye açısından değerlendirdikleri bilinir. Halihazırda birleşik bir Suriye'nin olmaması, dahası Şam'da Dürzi ve Alevi düşmanı bir yönetimin bulunması Dürzilerin değindiğimiz özelliğini örten bir durum olarak değerlendirilmelidir. Buna rağmen Dürziler birçok defa "Suriye'nin bir parçası oldukları"ı açıkladılar ve İsrail ile "stratejik birlik" iddialarını reddettiler. Son saldırılar sırasında da bu içerikte bir tutumları söz konusudur. Konu ettikleri Dürzilerin yaşam hakkı ve Süveyda'nın özgürlüğüdür. Şam'dan bir saldırı olmadıkça başka bir yönelimde olmayacaklarını; ama Şam'ın hiçbir güvence veremediğini, anlaşmaları ihlal ettiğini ifade ettiler.

Bu saptamalar için Dürzilerin Ruhani Lideri Hikmet el-Hicri'nin açıklamalarına bakılabilir.

Dürzi Şeyh'in video aracılığıyla gönderdiği mesajda sonuçta şunlar ifade ediliyor: "Bu sabah Şam'dan yayımlanan açıklamayı bize dayattılar. Dış baskılar da vardı. Halkımızın kanının dökülmesini durdurmak için bu aşağılayıcı metne razı olduk; ama sözlerini tutmadılar. Sivil yerleşim yerlerini bombalamayı sürdürüyorlar. Biz bir soykırım savaşıyla karşı karşıyayız. Bu barbar saldırıya karşı elimizdeki tüm yollarla direnmeliyiz."

Ayrıca Ruhani Liderlik adıyla açıklama yapan diğer bir şeyh (Yusuf Carbu) de yaşanan olayların çözümü için Suriye hükümetiyle diyalogun başlatılması ve devlet kurumlarını halkla iş birliği içinde yeniden işler hale getirilmesi gerektiğine işaret ediyor.

HTŞ unsurlarının, nüfusun büyük ölçüde Dürzilerden oluştuğu Süveyda kentini terk etmemesi halinde İsrail'in daha büyük ve can acıtıcı saldırılar düzenleyeceğini açıklaması Tel Aviv'in Suriye'yi bir stratejik üs olarak kullanmak istemesinden kaynaklanmaktadır. Bunun Dürzilerin korunmasıyla gerekçelendirilmesi aldatıcıdır. Ne İsrail'in ne TC'nin ne ABD'nin ve ne de diğerlerinin halkların çıkarlarını, yaşamını, kültürünü koruma kaygısı vardır.

Söz konusu tehdit aynı zamanda Colani karşısında İsrail'in desteklemek istediği güç dengesini koruma çabasının bir yansımasıdır. Jeopolitik konumu, askerî ve siyasal etkisi nedeniyle Dürzilerin tasfiyesi ya da silahsızlandırılması, İsrail açısından kabul edilebilir bir senaryo değildir.

Bu çatışmalar, bir yandan bölgedeki güç dengeleri adına yürütülen taktik müdahalelerin, diğer yandan emperyalist-kapitalizmin derinleşen krizinin Orta Doğu'ya yansımasının göstergesidir. Cihatçı-selefi bir karaktere sahip olan HTŞ'nin, bölgesel dizaynda "dengeleyici" bir unsur olarak konumlandırılmak istenmesi, azınlıklara (Aleviler, Hristiyanlar, Dürziler) yönelik şiddetle birlikte ters etki yaratmakta; onu yalnızca iç savaşı, dolayısıyla bölgesel karşı koyuşu olgunlaştıran olumsuz bir aktör haline getirmektedir. Bu tabloda, emperyalist, Siyonist güçlerin ve tüm diğer gerici devletlerin açmazları daha da derinleşecektir.

TOPLUMSAL PRATİK, BİLGİNİN GELİŞİM SÜRECİ VE SINIF SAVAŞIMI -I

İnsan Bilinci ve Bilgi Edinme Faaliyeti

“İnsanın toplumsal pratiği, yalnızca üretim faaliyeti değildir. Başka pek çok çeşit faaliyet vardır; sınıf savaşı, siyasal yaşam, bilim ve sanat faaliyetleri gibi. Kısacası toplumsal bir varlık olarak insan toplumdaki pratik yaşamın bütün alanlarına katılır. Böylece insan, insanlar arasındaki çeşitli ilişkileri, yalnızca kendi maddi yaşamı aracılığı ile değil (her ikisi de sıkı sıkıya maddi yaşamla bağlı bulunan) siyasal ve kültürel yaşam yoluyla da derece derece öğrenir. Bunlar arasında, çeşitli biçimlerdeki sınıf savaşı, insan bilgisinin gelişmesi üzerinde özellikle derin etkiler yapar. Sınıflı toplumda herkes, belirli bir sınıfın üyesi olarak yaşar ve her düşünce biçimi, istisnasız, bir sınıfın damgasını taşır.”

(Mao Zedong)

Milyarlarca yıllık bir tarihe sahip canlı organizmaların çevreyle etkileşimlerinin bilinç düzeyine ulaşması kuşkusuz karmaşık bir sürecin ürünüdür. İlkel organizmaların elektro-kimyasal etkilere tepki verme dürtüsü, çok uzun bir evrim sürecinin ardından kendisinin ve çevresinin farkına varma ve daha da ötesi hem çevreye hem de kendine müdahale etme aşamasına ulaşmıştır. Bu durum, canlılığın benzersiz bir aşamaya eriştiğinin açık bir

göstergesidir. Bu aşamada, bilinen tek bilinçli organizma olan insan; çevreye müdahale becerisini günlük yaşamsal pratiklerden bilgi edinme ve biriktirme, bu birikimi sonraki nesillere aktarma, topladığı bilgiden soyutlamalar üretme ve bu soyutlamalar üzerinden yeni yaşamsal pratikler geliştirme yeteneğiyle sürdürür. Yani insan, pratiğinden öğrenir; öğrendiklerini sistematikleştirir, farklı deneyimlerle birleştirir ve böylece daha ileri pratikler hayata geçirir. Dolayısıyla bilinç seviyesi de sürekli gelişir; bilinç geliştikçe toplum ve çevre de değişir.

Burada esas olgu, bilincin tamamlanmamış veya her pratiği mükemmel biçimde soyutlamalar yaparak daha ileri pratiklere her zaman dönüştürme olgusudur.

Bilinç mekanik bir yapı değildir, sürekli gelişim halindedir ve dolayısıyla her aşamada her çelişkiyi mekanik bir biçimde çözme özelliği yoktur. Başka bir ifade ile, oluşturduğu soyutlamalar ne biçimde bilgi edindiği ve edindiği bilginin yeterliği ile de ilintilidir. Bu sebeple kimi çelişkilerin içerisinde daha fazla birikime ihtiyaç duyabilir, kimi zaman ise edindiği bilgileri yeniden ve yeniden pratik sahada test etmesi gerekebilir. Ancak çoğu zaman, edindiği bilgiler yeterli olsa da soyutlamalar kurarken

ya da sistematik bir teori oluştururken izlediği yöntem, o birikimin daha ileri pratiklere dönüşüp dönüşmemesi hususunda belirleyici hale gelir. Bilinçli bir eylemin ürünü olan bilgi edinme faaliyeti, gerçeğe örtüştüğü oranda daha ileri pratiklerin önünü açar. Yani pratikten edinilen bilginin farkına varmak ve tanımlamak, diğer bilgiler ile ilişkisini gerçeğe uyumlu biçimde kurarak gerçeğe uyumlu bir öngöründe bulunmak bilimsel yöntemi gerektirir. Bu her zaman başarılabilir, öngörüler her zaman gerçeğe uyumlu sonuçlar vermeyebilir; ancak öngörüler pratikte sınanır ve bilincin önünde yeni pencereler açılır.

Az önce belirttiğimiz gibi bu olgu mekanik bir süreç değildir, insanın yaşamsal tüm pratikleri aynı zamanda öngörülerini sınama sürecidir. Toplumsal ilerleme sağlamanın, daha ileri pratikler kurmanın, daha karmaşık çelişkilerin üstesinden gelmenin, bilgi birikimi toplumsal ilerleme lehine geliştirmenin yolu pratik süreçlerden bilimsel yöntem yolu ile bilgi edinerek onu teorileştirmekten geçmektedir, öngörüler de bilimsel olarak inşa etmek gerekmektedir.

Özellikle pozitif bilimlerde gözlem ve deney; bilgi birikimini artırmanın, tabiatın gizlerini çözmenin ve müdahale

edebilmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Bunun temelinde ise insanın çevresiyle kurduğu karşılıklı değişim ve gelişim ilişkisinde, gerçeğe dayanma zorunluluğu yatar. İnsanlığın binlerce yıllık varlık felsefesi tartışmalarının ve bilimsel kuram üretme çabalarının kökeninde de bu olgu bulunur. İnsanın kendisini ve çevresini gerçeklere yaslanmadan sorgulaması, anlaması ve bu ilişkiyi sürdürmesi mümkün değildir. Şüphe ve sorgulama, soyutlamalar yoluyla düşünen insan bilincinin müdahale becerisini geliştirmesinin de temel aracıdır. İşte bu arayış, Bertrand Russell’i şu soruyu sormaya yöneltmiştir:

“Belli bir durumda, inandığımız şeylerin yanlış olmadığını nasıl bilebiliriz?”

Toplumda deney veya gözlemden, toplumsal veya tarihsel deneyimlerden, günlük yaşam pratiklerinden doğan bilgilere yaklaşım iki biçimde olmaktadır. Birincisi, tümü ile somut pratikten doğan bilgiye dahi şüphe ile yaklaşarak yeniden pratiğe dönüşmesine ayak diremek veya soyut gerekçelerle reddetmek, ikincisi ise tümü ile tartışmasız gerçek kabul ederek değişmez ilan etmektir. Ancak ikisinin de hatalı yönleri bulunmakta ve bilimsel bir yöntem geliştirmeye engel olmaktadır. Birbiriyle taban tabana zıt gibi duran bu iki yaklaşımın ikisinin de

yöntemi metafiziktir. Çünkü tabiatın davranışına aykırıdır.

Buradaki temel mesele, edinilen bilginin, bilinen gerçeklikler ve deneyimlerle, yani gerçeklikle ne derecede uyumlu olduğudur. Biraz uç ama açıklayıcı bir örnekle şöyle ifade edebiliriz: Yolda yürürken daha önce ayağı hiçbir engele takılmamış ve taş görmemiş biri, ayağının bir taşla takılmasıyla düşer ve böylece yeni bir deneyim edinir. Bu kişinin düşerek canının yanmasını nasıl açıkladığı, edineceği bilginin içeriğini de belirler. Düşme olayı, daha önce hiç deneyimlemediği bir nesneyle ve onunla kurduğu etkileşimle ilgilidir. Bu deneyimden yola çıkarak her taş gördüğünde düşeceğini varsaymak ve taştan kaçmak bir yaklaşımdır. Öte yandan, bu etkileşimi taşla ya da taşla kurulan ilişkiye dayandırmak yerine mistik bir şekilde açıklamak ise bambaşka bir yaklaşımdır. Ancak taşı, taş ile kurduğu etkileşimi açıklamaya girişmek, yeniden bu biçimde bir etkileşim kurmanın yollarını aramak ise başka bir yaklaşımdır. Yani daha ileri pratikler sergilemesinin, bilgi-birikimini artırmanın yolu daha fazla pratik değildir, bu pratiklerden nasıl bilgi edinileceği ve hangi yöntemlerle öngörü oluşturulacağı önemlidir. Sorun, her zaman çok sayıda deney ve gözleme sahip olmak değil, bunların hangi yöntemle ele alındığıdır. Bu noktadan sonra, yani yöneme dair yapılacak yanlışlar, gelişmiş toplumsal pratiklerin ve ileri bilimsel çalışmaların kaderini belirler. Bir öngörünün ya da teorisin bilimsel olup olmadığını da esasen kullanılan yöntem tayin eder. Elbette bir teorisin ispatlanabilir olması önemli bir ölçütür, ancak bu ispat hemen mümkün olmayabilir. Örneğin, sicim teorisi yapısı gereği bilimsel bir teoridir; somut gözlemlerden yola çıkarak oluşturulur. Bu gözlemler, mevcut kanıtlanmış teoriler ve sonuçlanmış deneylerle uyumlu biçimde işlenir, kabul gören ve gerçekten örtüşen yöntemlerle kuramsallaştırılır ve zamanla ispata açılır. Ancak sicim teorisinin tüm öngörülerini ispatlamak veya bütünlüklü bir deneysel süreç işletmek bugün için neredeyse imkânsızdır. Yine de bu, sicim teorisinin bilimsel olduğu gerçeğini değiştirmez. Zaman geçtikçe bazı gerçekten uyuşmayan yönleri veya geliştirilmeye muhtaç yönleri açığa çıkabilir ki, bilimsel bir teori tüm bunlara açıktır. Belirtmek istediğimiz şudur, bir teorisin bilimsel olması illa somut deneyler ile ispatlanmış olmasına bağlı değildir, ancak ispata açık olması onun temel bir özelliğidir.

Bu konuda pozitif bilimler ve toplumsal alanda kimi farklılıklar bulunmaktadır. Şu durum aşikârdır ki pozitif bilimler, şüphe ve bilinemezci yaklaşımları daha fazla kaldıracılabilmektedir. Tabiatın insan karşısındaki büyüklüğü, karmaşıklığı ve sınırsız görüntüsü, gerçeği çoğu zaman yalnızca bir verili zamanda kabul edebilmeyi beraberinde getirmektedir. İnsan bilgisinin sınırlılığı ve gözlem alanlarının görece darlığı, bu olguyu bir zorunluluk olarak karşımıza çıkarır. Bilimsel bilgi-birikim genişledikçe, gerçek daha büyük ölçekli veya farklı yönleriyle açığa çıkmakta, dolayısı ile eski teoriler yerine daha ileri, gelişmiş ve gerçekten daha fazla örtüşen teorilere bırakılmaktadır. Bunun oluşma süreci pozitif bilimlerde de zor olabilmektedir, çünkü bazen gerçeklik insanın bilincinin sınırlarını aşan ve gündelik yaşamından aşına olmadığı davranışlarda olabilmektedir. Burada mesele, dogmatizme düşmeden her ne kadar alışık olduğumuz rasyonel örüntülere aykırı da olsa, gerçeğe bakabilmektir. Burada da devreye pozitif bilimlerin ne aşamada olduğu ve onun hangi toplumsal yapının içerisinde geliştiği gibi olgular devreye girmektedir. Bilimsel alandaki gelişmelerin laboratuvar duvarlarını aşarak toplumsal yaşamda karşılık buluyor oluşu, bunun temel sebebidir. Bilindik bir örnek devreye edersen: Newton'ın kütleçekim üzerine ortaya attığı tezler, dönemin toplumunda pek de rasyonel bir algı oluşturmamaktaydı. Birbiri arasında hiçbir bağlantı bulunmayan, derin boşlukta süzülen iki büyük nesne, iki gezegen arasında sırf kütleleri olduğu için bir etkileşim olduğu öne sürülmekteydi. İnsanlar bunun mümkün olabileceğine dair mantıksal bir çıkarımda bulunamamaktaydı. Bu insanlar içinde Newton da vardı. Ancak, model çalışmaktaydı, birçok pratik sorunu çözebilmekteydi. Dolayısı ile Newton'ın kütleçekim teorisi bilimsel bir teoriydi. Bugün artık iki kütle arasındaki etkileşimi Newton teorisinden daha gelişkin teoriler ile ve daha iyi çalışan modeller ile açıklayabilmekteyiz. Buna rağmen, Newton'ın teorisi bilimsel bir teoriydi, gerçeklerle uyum kaygısı taşımaktaydı. Yeni teoriler, Newton teorisi üzerinden gelişebilmiş ve daha fazla gerçeği açığa çıkarmıştı. Söz konusu pozitif bilimler olduğunda, her zaman gerçekliğin daha farklı yönlerini ve düşündüğümüzden daha farklı biçimlerini keşfetmemiz mümkündür. Bilgilerimizin doğruluğu veya yanlışlığı ise, bilgiyi ne biçimde tanımladığımızla, nasıl bir öngörü yöntemine sahip olup olmadığımıza göre değişmektedir. Nihayetinde doğrular veya öngörüler

sınanmaya açık olduğu durumda, o veya bu biçimde, her zaman daha ileri pratiklerin ve nihayetinde bilgilerin ortaya çıkmasına olanak tanır.

“TERSİ DE DOĞRU OLAN DAHA DERİN DOĞRULAR”

Kuantum mekaniğinin henüz emekleme döneminde olduğu ve henüz geniş bir çevrede anlaşılamadığı bir dönemde, bu alana önemli katkılarda bulunmuş olan Niels Bohr, gündelik algımız ile tabiatın ortaya çıkan yeni davranış biçimlerinin ve özelliklerinin arasındaki uyumsuzluğu şu biçimde açıklamaktaydı: “İki tür doğru vardır, tersinin yanlış olduğu gün gibi ortada olan yüzeysel doğrular ve tersi de doğru olan daha derin doğrular.”

Sıklıkla verilen bir örnekle durumu açıklayabiliriz: Bir oda içinde yuvarlak bir akvaryum olduğunu düşünelim. Bu akvaryumda, varsayalım ki bilinci gelişmiş bir balık yaşıyor olsun. Odanın, akvaryuma göre sağ tarafında bir kapı bulunsun ve her gün bu kapıdan içeri girerek balığı besleyen bir insan olsun. Bu durumda, akvaryumdaki balığın geliştireceği teori, insanın odanın sağ tarafından girip dairesel bir yol izleyerek kendisini beslemeye geleceği yönünde olacaktır. Ancak akvaryumdaki su ve camın geometrisi ışığı kırar; ayrıca akvaryumun konumu nedeniyle balığın insanın hareketini algılayışı farklılaşır. Balık, çevresini farklı boyutlarda ya da konumlarda görür ve görüntü de bozulmaya uğrar. Öte yandan, insan bu faktörleri farklı algılar ve ona göre bir değerlendirme yapar. Balık, gördüklerine dayanarak insanın kendisine yiyecek getirmek için ne kadar mesafe kat edeceğine, nasıl bir yol ve yön izleyeceğine dair bir öngörü geliştirebilir. Bu model her gün çalışmaya devam eder ve balığın günlük yaşamıyla uyumlu bir düzen oluşturur. Aynı olgu, insan için de geçerlidir, kendi gözlem ve deneyimlerine göre oluşturduğu teori günlük pratik faaliyetini tamamlamaya yarayacak ve modeli çalışacaktır elbette. Ancak bu balık evrim geçirerek akvaryumdan dışarı çıktığı vakit, gerçekliği başka biçimlerde tanımlayacak ve artık elindeki bu modeli değiştirmesi gerekecektir. Pozitif bilimlerin gelişimi de bir ölçüde bu biçimde olmuştur.

Antik çağda Leukippos ve öğrencisi Demokritos, evrenin ve tabiatın temel yapı taşlarına dair düşünürken, her şeyin “atom” adı verilen (Eski Yunancada “bölünemez” anlamına gelir) küçük

temel parçalardan oluştuğu fikrini öne sürmüşlerdi. Demokritos'un döneminde bu fikri doğrulayacak herhangi bir gözlem ya da deney aracı yoktu. Yine de bu düşünce, yalnızca bir varsayım olmasına rağmen, varlığın yapısını, oluşumunu ve gelişimini maddi temelde açıklama, yani gerçeği açığa çıkarma arayışının bir ürünüydü. İnsan toplumunun gelişim seyri içinde bu fikir yaklaşık 2000 yıl boyunca unutulmuş, önemsenmeyen bir varsayım olarak tarih raflarında yerini almıştır. 1800'lü yıllara gelindiğinde ise, John Dalton başta olmak üzere fizikçi ve kimyagerler maddenin yapısına dair önemli bulgular elde etmeye başlamışlardı. Kimyasal reaksiyonlar sırasında çeşitli maddelerin, belirli oranlarda tepkimeye girebildiklerini ve bu oranların aynı maddelerin yapısal özelliklerini ortaya çıkardığını fark ettiler. Böylece asırlar sonra atom teorisinin modern versiyonu ortaya çıkmış oldu. Görece uzun sayılamayacak bir süre içerisinde atom içerisinde daha küçük parçacıkların farklı oranlarda var olduğu ve bu parçacıkların miktarının atomların dolayısı ile maddelerin yapısını belirlediği keşfedildi. Örneğin bir atom içerisinde kaç tane proton olduğu atom numarasını ve tüm kimyasal özelliklerini belirlerken, nötron sayısının ise o elementin hangi izotop olduğunu, kütlesi gibi özelliklerini belirlediği keşfedildi.

Buraya kadar, en azından fizik camiasında büyük bir kırılma yaşanmamıştı. Ancak ışığın da enerji paketçiklerinden oluştuğunun ispatlanması ve atom altı parçacıkların davranışlarına dair keşifler, insanın gündelik rasyonel düşünce yapısını zorlayan buluşlar oldu. Newton'dan ve hatta ondan da önceki tartışmalardan miras alınan konular, herkesi şaşırtacak bir aşamaya ulaşmıştı. Fotonların, yani ışığı oluşturan enerji paketçiklerinin ve temel atom altı parçacıkların parçacık mı yoksa dalga mı olduğu sorusu ilginç bir biçimde noktalanmıştı: Bir elektron hem parçacık hem de dalga gibi davranabiliyordu. Yani hem kütlesi olan bir partikül yapısına sahipti hem de enerji alışverişi yapan bir dalga gibi hareket edebiliyordu.

Dolayısıyla iki farklı olgu, tartışmanın iki yönü, aynı anda geçerliydi. Demokritos'un dönemine göre farklı olan ise toplumun artık bu olguların ortaya çıkmasına ve sağladığı yeni ürünlere daha fazla ihtiyaç duymasıydı. Ayrıca, deney ve gözlem araçları bu teorilerin ispatlanmasına imkân tanıyacak düzeye ulaşmıştı.

(devam edecek)

EMPERYALİZM KISKACINDA BİR COĞRAFYA: KAFKASYA

Kafkasya, tarih boyunca emperyalizmin iştahını kabartan stratejik bir bölge olmuştur. Rus sosyal emperyalizminin sosyalizm maskesini indirmesiyle birlikte bu coğrafya ABD, Rusya, Çin ve İsrail gibi küresel ve bölgesel güçlerin çıkar çatışmalarının merkezi haline gelmiştir. Bölgenin zengin enerji kaynakları, coğrafi konumu ve etnik çeşitliliği emperyalist güçlerin politikalarını şekillendirirken, yerli iş birlikçilerin ve halkların kaderi ise bu çelişkilerin tam ortasında belirlenmektedir.

Son dönemde Rusya ve Azerbaycan arasında “Yekaterinburg krizi” ile yeni bir gerginlik dönemi başlamıştır. 27 Haziran’da Yekaterinburg’da, eski bir dizi cinayete ilişkin soruşturma kapsamında gözaltına alınan iki Azerbaycan vatandaşı öldürülmüştü. Buna karşılık Azerbaycan cephesi, bugüne kadar görülmemiş bir sert tepkiyle Rus devlet kanalı Sputnik ve bazı başka merkezlere baskın düzenleyerek casusluk gerekçesiyle Rus vatandaşlarını gözaltına aldı. Bu gelişme hem Rusya’nın Kafkasya’daki zayıflayan

etkisini hem de güç dengelerindeki çelişkileri derinleştirirken ABD başta olmak üzere diğer emperyalist güç ve blokların çıkar dalaşlarını bu bölgede sürdürmesine de zemin hazırlamaktadır.

Rusya, Kafkasya’da SSCB’nin dağılmasından sonra bölgenin egemen gücü olarak istikrarı kendi lehine şekillendirmeye çalışmıştır. Ancak Ukrayna savaşıyla sonradan Rusya’nın askerî ve diplomatik etkisi belirgin biçimde azalmıştır. Ermenistan’daki iç karışıklıklar ve Azerbaycan’la artan diplomatik gerilimler, Rusya’nın bölgedeki nüfuzunun sarsıldığını göstermektedir. Azerbaycan’da yaşanan bu kriz, sadece ikili ilişkilerde bir sorun değil, aynı zamanda emperyalist kutuplaşmanın sahaya yansımasıdır. Bu süreçte Azerbaycan’ın Rusya’dan bağımsız olarak İsrail, Türkiye, Çin ve Avrupa ile savunma, ekonomi ve altyapı ilişkilerini geliştirmesi, bölgedeki gelecekteki güç dengelerini değiştirmektedir. Özellikle İsrail-Azerbaycan yakınlaşması, ABD’nin Orta Doğu’daki askerî-politik varlığını Güney Kafkasya’ya taşımaya

çalışan yeni bir emperyalist hamledir. Rusya ise askerî üsler ve sınır kontrol noktalarıyla bölgedeki nüfuzunu korumaya çalışsa da tek başına bu etkinliği sürdürebilmekte zorlanmaktadır.

Azerbaycan, sahip olduğu petrol ve doğal gaz rezervleriyle özellikle ABD’nin ama genel olarak Batı’nın bölgedeki stratejik müttefiki olarak ön plana çıkmıştır. Türkiye ve İsrail ile geliştirilen askerî ve ekonomik ilişkiler, Azerbaycan’ı Batı’nın Kafkasya’daki “anahtarı” konumuna getirmiştir. Özellikle Ermenistan ile yaşanan Karabağ çatışmalarında Azerbaycan’ın askerî kapasitesinin İsrail ve Türkiye aracılığıyla desteklenmesi, bölgedeki etnik ve ulusal çelişkileri daha da derinleştirmiştir. Azerbaycan devleti, bu ilişkiler aracılığıyla hem ekonomik hem de siyasî bağımsızlığını artırmaya çalışırken halkın geniş kesimleri emperyalist ve yerli gerici baskı altında yaşamaktadır. Azerbaycan’ın Rusya ile son dönemde yaşadığı “diplomatik” gerilimler, Bakü’nün Moskova’ya olan bağımlılığını azaltma ve Batı ile daha

fazla entegrasyon çabasının bir yansıması olarak yorumlanabilir. Ayrıca Azerbaycan, Rusya’nın “arka bahçesi” olmaktan çıkarak devlet olma iddiasını pekiştirme arayışındadır. Ancak bu süreç, ezilenlerin yararına yeni bir bağımsızlık kapısı açmak yerine, emperyalist çıkarların ve bölgesel hegemonya hesaplarının içinde sıkışmayı beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla atılan adımların tümü emperyalizmin çıkarlarına hizmet edecektir.

Azerbaycan’ın İsrail’le ilişkileri, sadece bölgesel bir ittifak değil, aynı zamanda emperyalist güçlerin Kafkasya’daki stratejik çıkarlarının açık bir yansımasıdır. İsrail, Azerbaycan’dan aldığı enerjiyle enerji güvenliğini artırırken Azerbaycan da İsrail’den gelişmiş askerî teknoloji ve istihbarat desteği sağlamaktadır. Bu ilişki, ABD’nin bölge politikalarının da önemli bir parçasıdır. İsrail’in desteği, özellikle Ermenistan ile yaşanan çatışmalarda Azerbaycan’ın askerî kapasitesini artırmış; bu da bölgedeki savaşların halkların kaderini belirleyen

bir unsur olmaktan çıkıp emperyalist ve yerel burjuva çıkarların savaşı haline gelmesine yol açmıştır. Azerbaycan'ın İsrail'le bu teması ve karşılıklı çıkar ilişkisi büyük olasılıkla daha da güçlenerek devam edecektir.

Bölgede farklı dinamikler de sürecin şekillenmesinde rol oynamaktadır. Bunlardan biri olan Ermenistan, Rusya'yla kurduğu tarihsel bağlara rağmen Batı ve Çin emperyalizmiyle yeni ilişkiler arayışındadır. Ancak Ermeni halkının çıkarları, bu ikili ve çoklu güç mücadelelerinin gölgesinde kalmaktadır. Azerbaycan'ı doğrudan Nahçıvan'a (dolayısıyla Türkiye'ye) bağlayacak Zengezur Koridoru meselesi, halkların kaderinin emperyalist pazarlıklara alet edildiğinin somut bir örneğidir. Bu koridor, Azerbaycan'ın Türkiye ve Batı ile ekonomik bağlantısının kilit unsurudur; Ermenistan içinse jeopolitik bir var oluş meselesidir. ABD'nin sürece müdahil olarak önerdiği "tarafsız garantörlük", Rusya'nın etkisini kırmayı hedefleyen emperyalist bir manevradır.

Öte yandan Kazakistan, Çin'in Bir Kuşak Bir Yol projesinin önemli aktörlerinden biri olarak bölgesel ekonomik ve siyasî projelerde merkezi bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda Rusya'yla tarihsel bağlarını koruyan Kazakistan'da son dönemde ortaya çıkan ve Rusya'dan yardım istenerek bastırılan halk ayaklanmaları ile buna bağlı klik savaşları, ülkede gelişen siyasî krizlerle birlikte bölgenin istikrarını doğrudan etkilemektedir. Bu gelişmeler, yerel rejimlerin halklar üzerindeki baskısını artırmakta; halkların özgürlük taleplerinin bastırılması, emperyalist devlet ve blokların kendi çıkarları doğrultusunda bölgeyi yeniden dizayn etmesiyle sonuçlanmaktadır.

Kafkasya'nın, enerji kaynakları ve ulaşım koridorları açısından sahip olduğu stratejik değerdeki önem buradaki gerginliğin kaynağıdır. ABD bölgedeki etkisini artırmak, enerji kaynaklarını Batı pazarlarına açmak ve Bir Kuşak Bir Yol projesi bağlamında Çin'in nüfuzunu sınırlamak amacıyla "demokratikleşme", "barış ve istikrar" iddialarıyla emperyalist müdahalelerde bulunmuş; Türkiye, İsrail gibi müttefiklerini ve yerel iş birlikçilerini aktif şekilde devreye sokmuştur. Özellikle Zengezur Koridoru gibi ulaşım hatlarının kontrolü, ABD'nin bölgedeki ekonomik ve askerî varlığını derinleştirme stratejisinin merkezindedir. Önerilen "tarafsız garantörlük" ve ticari işletmeler aracılığıyla Rusya'yı bölgeden dışlama girişimleri, nüfuz

savaşının açık bir göstergesidir. Türkiye ile iş birliği içinde Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan üzerinden NATO'nun genişlemesi ve ABD-AB emperyalist bloklarının bölgeye yerleşmesi temel hedeflerden biridir. ABD'nin bölgede izlediği politika, "Büyük Orta Doğu Projesi"nin de bir devamıdır. Bu politika, bölge halklarının birliğini zedelemeyi; neoliberal piyasa dayatmalarıyla halkların daha da yoksullaşmasını içermektedir. Bu bağlamda ABD'nin Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki müzakere-leri manipüle etmesi, doğrudan Rusya'nın bölgedeki etkisini zayıflatmaya yöneliktir. Kullandığı tüm manipülatif söylemlere rağmen bölge halkları emperyalizmi esasen tanımaktadır. Bu coğrafyanın halkları, kendi çıkarlarının emperyalizm tarafından asla korunmayacağını bilir. Emperyalizmin bu bölgedeki tarihi 150 yıla dayanmakta; birikmiş bunca deneyimin öğrettiği şudur: Emperyalizmin tek amacı, kendi hegemonik çıkarlarını sürdürmek ve genişletmektir. Bu gerçek, Rusya için de geçerlidir.

Kafkasya'da yaşanan tüm bu gelişmeler, halkların bağımsızlık, özgürlük ve sosyal adalet taleplerinin önündeki gerçek engelin geçmişte olduğu gibi bugün de bölgesel gericiliğe dayanan emperyalizm olduğunu göstermektedir. Bölge, emperyalist kapitalizmin krizinin bir yansıması olarak dış müdahalelerin ve yerli gerici-liklerin yoğunlaştığı bir alan haline gelmiştir. Gün geçtikçe derinleşen mali ve siyasî krizler, bu yoğunlaşmanın süreceğine işaret etmektedir.

Emperyalist güçlerin ve yerli iş birlikçilerinin bölgedeki çıkarlarına karşı halkların devrimci mücadelesi ise Kafkasya'nın geleceğini belirleyecek temel dinamik olacaktır. Bir kez daha halkların cesaretle ayağa kalkmasına ihtiyaç duyulduğu açıktır ve hatta halklar buna zorlanmaktadır. Kafkasya halkları da buna yanıt verecektir. Onlar bilir ki gelecekleri emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin çıkarlarına değil, devrimci enternasyonalist dayanışmaya ve eşitlikçi bir dünyanın inşasına bağlıdır. Tarih, halkların zincirlerini nasıl kırdığını defalarca göstermiştir; bugün de öyle olacaktır.

GELECEKSİZLİĞE İTİLEN DERSİM GENÇLİĞİ

Ülkede yaşanan ekonomik krizden, umutsuzluktan nasibini en çok alanlar bir kez daha halk gençliğidir. Üniversitelerde niteliksiz eğitime, baskıya maruz bırakılan halk gençliği ucuz iş gücü olarak günde 12 saati aşan çalışma koşullarında asgari ücrete çalıştırılmaktadır. Okulda, işte baskıya ve sömürüye maruz kalma durumu ekonomik krizle birlikte geleceksizlik, umutsuzluk doğurmaktadır.

Bu yazıda Dersim gençliğine ayrı bir parantez açmak gerekiyor. 1800'lerden 1994'e kadar defalarca kez köy boşaltmalarla ve insansızlaştırma politikalarıyla karşı karşıya kalan Dersim coğrafyası her daim egemenlerin hedefi durumunda. Dersim gençliği de bugün ekonomik krizin pençesinde uyuşturucu, çeteleşme ve yozlaşma ile boğuşuyor.

İş imkânlarının sınırlı olduğu, fabrikanın, atölyenin olmadığı Dersim'de var olan kamu çalışanlarının birçoğu da çevre kentlerden torpille çalışanlardan oluşuyor. Şehir merkezinde iş imkânları sınırlıyken köylerde ise gençler yaşamak istemiyor. Özelde gençliğe genelde ise tüm halka son yıllarda kısa yoldan para kazanmanın yolları egemenler aracılığıyla propaganda ediliyor. Ev kiralının asgari ücreti aştığı, gıda enflasyonunun doruğa ulaştığı ülkemizde kısa yoldan para kazanmak geniş bir kesimin hayallerini süslüyor. Dolaylı ya da dolaysız olarak egemenler bu hayalleri yayıyor, propaganda edilmesine aracı oluyor. Dolandırıcılık, çetecilik, uyuşturucu ticareti, özellikle de "sanal bahis" bugün her birimizin yakınlarında bir yerlerde kol geziyor. Egemen sınıflar bu tip yozlaşma faaliyetleriyle öfkenin ve muhataplığın kendilerine yönelmesini engelliyor ve düzene isyan tohumlarını köreltiliyor. Yoksulluğun nedeni olarak "bireysel hırs", "aile", "akrabalar" veya "arkadaşlar" olarak görülüyor. Oysaki yoksulluğumuz toplumsaldır, sınıfsaldır. Bir avuç egemenin kâr hırsı için milyonlarca genç sömürülmektedir, yozlaştırılmaktadır.

Dersim'de yaşayan herkes devam eden göç dalgasının farkındadır. Günde 12-14 saat kafelerde, lokantalarda, marketlerde, mağazalarda güvencesiz bir şekilde asgari ücretle çalışmaya zorlanan gençlik

büyük şehirlere ya da Avrupa'ya göç ediyor. 2015'ten sonra hapis cezaları nedeniyle göç etmek zorunda bırakılan gençlik bugün ekonomik nedenlerle göç ettirilmektedir. Göç etmeyen gençlik ise uyuşturucu ve çetecilik kışkacına alınmıştır. Ülkemizin her köşesinde, kitleler nezdinde "Kürt, Alevi" kimliğiyle meşrulaştırılmaya çalışılan çeteler boy göstermektedir. Devrimci, demokratik mücadelenin geri düşmesiyle açılan alanlar özellikle yoksul mahallelerde, kentlerde bu çeteler gençliği etkilemektedir. Aynı zamanda kısa yoldan para kazanma aracı olan bu çeteler devlet açısından kullanışlı birer aparattır. Dersim'de de devrimcilerin aldığı nitel ve nicel kayıplar, devletin bu çetelere el uzatması, bu aparatların gelişmesine neden olmuştur. Bir eylem yapılsa yüzlerce polisin koşturduğu, her yoluna kontrol noktası kurulan Dersim'de, ellerine silah verilen çeteler kurşun sıkmakta, halkı tehdit etmektedir. Uyuşturucu trafiğini de yöneten bu çeteler gençliği kendilerine bağımlı hale getirmekte; benliğinden, değerlerinden, kültüründen, isyancı ruhundan uzaklaştırmaktadır.

Geçtiğimiz günlerde çetelere ve uyuşturucuya karşı yapılan yürüyüşte "Dersim Halkı Gençliğine Sahip Çıkmalıdır" sloganı yükseldi. Hem Dersim halkı hem Dersim'in devrimci, demokrat, ilerici güçleri gençliği bu kışaaktan kurtarmalıdır. Dersim gençliği devrimci saflarda örgütlenerek bu yozlaşmaya karşı durmak zorundadır. Gençliğin isyancı ruhu çetelere değil devrimci saflara kanalizel olmalıdır. Halkının ilerici değerlerine sahip çıkan, o değerleri ve kültürü yaşatan gençlik geleceğin teminatı olacaktır. Halihazırda insansızlaştırılmak ve apolitikleştirilmek istenen Dersim coğrafyası bu politikalara defalarca kez şahit olmuştur. İnsandan arındırılmak istenen, tüm vadileri su doldurularak kapatılmak istenen bu coğrafyanın halkı ve devrimcileri gençliğine de sahip çıkacaktır. Dersim gençliği örgütlenerek ve geçmişinin ilerici değerlerine sıkı sıkı sarılarak bu zorlukları aşacaktır.

Dersim'den bir Partizan okuru

EMPERYALİZMİN KRİZ SARMALINDA ARTAN SAVAŞ HARCAMALARI

Emperyalist-kapitalist sistem, tarihsel gelişim süreci boyunca krizleri aşmak için öncelikle “yeniden yapılandırma” yoluna başvurmuş; bunun yetmediği noktada ise çözüm olarak dünyayı büyük bir yıkıma sürükleyen paylaşım savaşlarına baş vurulmuştur. Emperyalizmin kaçınılmaz olarak yöneldiği bu çözüm yolu her zaman halklar için büyük bir felaket olmuştur. Savaş her ne kadar krizlerin geri döndürülemez boyutlara vardığı ve bu krizleri yaratan koşulların (özellikle borçlanma ve üretimde kâr oranlarının düşmesi) artık yapılandırılmaz hale geldiği durumlarda devreye girse de emperyalist sistem açısından her zaman hazırlıklı olunan temel bir “çözüm” yoludur. Savaşın “çelişkilerin en keskin ve çözülemez olduğu anlarda siyasetin bir aracı olduğu” gerçeği, emperyalistlerin sürekli olarak buna hazırlık yapmasına neden olmuştur. Silahlanma, gerginlik noktalarının kaşınması, halkların birbirine düşmanlaştırılması bu hazırlıkların biçimlerindendir. Elbette emperyalistler

arası paylaşım savaşının son kertesi, nesnel koşulların bu yıkıma zemin sunacak düzeye gelmesi ve öznel güçlerin düğmeye basmaya hazır olmasıyla mümkün hale gelir.

Uzun süreli bir krizle boğuşan ve özellikle 2008’den bu yana piyasaya devletler eliyle yapılan tüm müdahalelere rağmen bu krizi aşmayı başaramayan emperyalist-kapitalist sistem için yeni bir paylaşım savaşının nesnel koşulları henüz olgunlaşmaktadır. Ancak ne hegemon güçler ne de karşıtları henüz bu büyük savaşa hazır değildir. Tam da bu nedenle hemen her aşamada bu egemen sistemin kaçınılmazı olan yeni bir paylaşım savaşına hazırlıklara tanıklık etmekteyiz. Savaş naraları atmaya kadar varan bu hazırlıklar silahlanmaya ayrılan bütçe oranının ciddi derecede artırılmasıyla ileri bir

aşamaya taşınmış durumda.

KRİZ DİNAMİKLERİ VE EMPERYALİST EKONOMİLERİN GÜNCEL GÖRÜNÜMÜ

Uluslararası Para Fonu’nun (IMF) 2025 verilerine göre, gelişmiş ekonomilerde büyüme yüzde 1,4 seviyelerine kadar gerilemiştir. Özellikle Almanya, İngiltere ve Japonya gibi ülkeler birkaç yıldır durgunluk ve hatta teknik resesyona yüz yüzedir. ABD ekonomisi ise faiz oranlarının etkisiyle kısıtlı büyüme gösterirken yüksek kamu borcu ve iç talepte zayıflama ile dikkat çekmektedir.

“çift dolaşım stratejisi” ile iç pazarı büyüterek aşmaya çalışmakta; öte yandan “Kuşak-Yol Projesi” ile dünya pazarında daha aktif bir rol üstlenmeye yönelmektedir. Bu hamle aynı zamanda, ABD ile derinleşen “ticaret savaşı”na karşı stratejik bir direnç oluşturma amacı taşımaktadır.

RUSYA’NIN SAVAŞ EKONOMİSİ VE ASKERİLEŞME YÖNELİMİ

Öte yandan Rusya, Ukrayna Savaşı ile birlikte ekonomik yapısını büyük ölçüde askerî üretim ve savaş bütçesine odaklamış durumdadır. 2025 itibarıyla

gelişen toplumsal muhalefetin bastırılması amacıyla demokratik hak ve kazanımların rafa kaldırılmasıyla paralel yürümektedir.

Elbette krizin esas çözümünü her zaman yeni paylaşım odaklarında arayan emperyalist-kapitalist sistem, görece “barış dönemleri”nde sermaye ihracı ile bağımlı hale getirdiği yarı sömürgeleri derin kriz dönemlerinde yeniden paylaşımlarla “krizden çıkış” adresi olarak görmekte ve buna her zaman hazırlıklı olmak için planlar yapmaktadır.

Bunun en güncel karşılığını son NATO toplantısında görmek mümkündür. 2025 Haziran’ında Lahey’de düzenlenen son NATO Toplantısı’nda alınan karar doğrultusunda 2035’e kadar GSYH’lerin yüzde 5’inin savunma ve güvenliğe ayrılması planlanmıştır. İspanya dışında bu karara açıktan itiraz gelmezken 32 üye ülkeden Belçika, Slovakya ve İtalya ise mali zorluklar ve sosyal harcamalardan kaynaklı zamanlamaya yönelik çekincelerini

dile getirmiştir. Ancak sonuç itibarıyla karar onaylanmıştır. 2024 itibarıyla bu oran ortalama yüzde 2,6’ydı. Hedefe ulaşmak için yılda yaklaşık 1,4 trilyon dolarlık ek savunma harcamasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu hedefin yüzde 3,5’i doğrudan askerî harcamalara, yüzde 1,5’i ise siber güvenlik, altyapı ve stratejik rezerv projelerine ayrılacaktır. Kamu kaynaklarının eğitim, sağlık gibi alanlardan kesilerek silahlanma ve savaş altyapılarına yönlendirilmesi klasik anlamda “savaş ekonomisi”nin doğrudan göstergesidir. Bu yönelimin, işçi sınıfına ve emekçilere yönelik sosyal hakların budanması anlamına geldiği açıktır.

NATO’da gelişmeler bu seyrirde iken benzer bir eğilim Çin ve Rusya’da da görülmektedir. Rusya’nın savunma bütçesi GSYH’nin yaklaşık yüzde 7,2’sine

Enflasyon oranları ABD’de yaklaşık yüzde 2,6, İngiltere’de ise yüzde 3,5 düzeyinde seyretmekte; bu durum Merkez Bankalarının faiz silahını kullanmaya devam etmelerine yol açmaktadır. Ancak bu politikalar, yatırım iştahını ve üretim kapasitesini baskılamaktadır. Çin ve Rusya cephesinde de benzer gelişmelerin yaşanması, emperyalist-kapitalist sistemin bütününe etkileyen derin bir krize işaret etmektedir. Çin’in resmî verilerine göre 2025’in ilk çeyrek büyümesi yüzde 5,4 olarak açıklanmış olsa da yıl sonu beklentileri yüzde 4,6–4,7 aralığına gerilemiştir. Sanayi üretimi ve ihracat zayıflarken iç tüketim daralmakta, emlak sektöründeki kriz, deflasyon riski ve genç işsizliğin artışı Çin ekonomisinde ciddi kırılma riski yaratmaktadır.

Çin, krizin yarattığı bu iç kırılma riskiyle

Rusya’nın GSYH’sinin yüzde 5,9’u doğrudan askerî harcamalara ayrılmakta, devlet bütçesinin ise yaklaşık yüzde 40’ı savunma sektörüne yönelmektedir. Ekonomik yaptırımlar, varlıklara el koyma ve ulusal sermayenin içe kapanmasına dayanan politikalarla ayakta kalmaya çalışan Rusya, üretkenliği ve inovasyonu geliştiremeyişi nedeniyle orta vadede ciddi bir ekonomik çöküş riskiyle karşı karşıyadır.

SAVAŞ EKONOMİSİ VE NATO’NUN YENİ HEDEFLERİ

Emperyalist-kapitalist sistemin bunalımı elbette her zamanki gibi işçi sınıfı ve halkların yaşamlarını doğrudan etkilemektedir. İşsizlik oranları yükselmekte, sosyal haklar gasbedilmekte, “burjuva demokrasileri”nde dahi otoriterleşme eğilimleri güçlenmektedir. Bu süreç,

ulaşırken, devlet harcamalarının yüzde 41'i doğrudan savaş ekonomisine yöneltmiştir. Çin'de ise 2025 yılı savunma harcamaları bir önceki yıla göre yüzde 25 artmış, GSYH'nin yüzde 6,3'üne denk düşen bir seviyeye ulaşmıştır. Bu oranlar, Soğuk Savaş dönemini hatırlatacak düzeydedir.

Emperyalist-kapitalist sistemin savaş eğilimi yükseldikçe, planlamalarının, harcamalarının ve hazırlıklarının önemli bir bölümünü de savaş bütçesi ve savunma harcamaları oluşturmaktadır.

VEKALET SAVAŞLARI VE EMPERYALİST HEGEMONYA MÜCADELESİ

Henüz doğrudan emperyalist savaş aşamasına geçilmemiş olsa da Orta Doğu, Afrika ve Asya'da yükselen vekalet savaşları, emperyalist paylaşım mücadelesinin giderek kızıştığını göstermektedir. Askerî üslerin artırılması, darbelere verilen destek, borçlandırma politikalarının yeni biçimlerle sürdürülmesi bunun dolaylı biçimlerini oluşturmaktadır. Emperyalist hegemonya savaşı şimdilik topyekûn silahlı çatışmalarla değil, ekonomik savaşlar, yaptırımlar, vekalet savaşları ve askerî bütçeler aracılığıyla da yürütülmeye çalışılmaktadır.

NATO'nun savunma harcamalarını artırma hedefi, Çin ve Rusya'nın ekonomik zayıflıklarına rağmen militarist hazırlıklarını hızlandırmaları, çatışma koşullarının olgunlaşmakta olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak doğrudan bir emperyalist paylaşım savaşı için gerekli tüm nesnel ve öznel koşullar henüz tamamlanmamıştır.

Emperyalist-kapitalist sistemin kriz ve savaş arasında sıkışması, yıkımın ve insanlık için tehdidin artması anlamına gelmektedir. Askerî bütçelerin hızla büyümesi, halkların yoksullaşması, sömürünün derinleşmesi, sosyal hakların budanması, otoriterleşme ve savaş tehdidinin büyümesi, emperyalist-kapitalizmin çöküş sürecine işaret etmektedir. Ancak bu çöküşün kendiliğinden olacağı anlamına gelmemektedir. Krizler emperyalist paylaşım savaşı tehlikesini büyüttüğü kadar, işçi sınıfının ve emekçilerin örgütlü tepkisi ve proleter devrimci hattın gelişimi açısından da dinamikler sunmaktadır. Dünya proletaryası ve ezilen halklar için tek gerçek çözüm örgütlü mücadele ve sistemden devrimci bir kopuştur.

Talan yasası Meclis'ten geçti, köylüler açlık grevinde

Zeytinliklerin ve meraların maden faaliyetlerine açılmasını kolaylaştıracak talan yasası Meclis Genel Kurulu'na geldi. Kanun taslağının ilk dört maddesi Meclis'ten geçti.

Düzenlemeye göre artık ormanlarda bedelsiz maden aranabilecek, stratejik ve kritik maddelere ilişkin acele kamulaştırma yapılabilecek. Söz konusu düzenlemeyle Çevre Kanunu'nun çevresel etki değerlendirilmesini düzenleyen hükmünde değişiklik yapıldı ve "veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı" ifadesi kanundan çıkarıldı.

KÖYLÜLER AÇLIK GREVİNDE

Köylüler 16 Temmuz'da nöbet tuttukları Cemal Süreya Parkı'nda kurdukları "köylü kürsüsü" ile yasa tasarını neden istemediklerine dair açıklama yaptıktan sonra TBMM'nin Dikmen Kapısı'na yürüdü. Dikmen Kapısı'nın önünde açıklama yapan İkizköy Muh-tarı Nejla Işık bir ay aşkın süredir burada olduklarını hatırlatarak yasa tasarının inatla geçirilmesine karşı açlık grevine gireceklerini duyurdu.

Kanunun kabul edilen ilk dört maddesinde öne çıkan düzenlemeler şunlar:

ORMANLARDA BEDELSİZ MADEN ARANABİLECEK

*Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine Orman Kanunu hükümlerine göre Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün talebi üzerine üç ay içinde 24 ay süreyle bedelsiz izin verilecek. Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce talep edilmesi halinde izin süresi 12 ay uzatılacak.

*Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce alınan bedelsiz izne ilişkin taahhüt senedi, Orman Genel Müdürlüğü'ne verilecek ancak ve-

rilen bedelsiz iznin işletilmesi, gerçek ve tüzel kişilere devredilmesi veya ilettilmesi halinde alınması gereken bedeller, Orman Genel Müdürlüğü'nün özel bütçe hesabına yatırılarak bedelli taahhüt senedi, en geç bir ay içerisinde Orman Genel Müdürlüğü'ne verilecek.

*Arama faaliyeti için izin verilen alanlarda mücbir sebepler ve kısıtlayıcı yasal hükümler hariç işletme faaliyetine de izin verilecek. İzin süreçlerinde mevzuatı gereği alınması gereken kurum görüşleri, çevresel etki değerlendirmesi belgesi gibi belgeler Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce alınacak. Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen izin, çevresel etki değerlendirmesi yönünden uygun görüş olarak kabul edilecek.

madencilik faaliyetleri için ilgili kurum tarafından varsa mali yükümlülükler alınarak, en geç bir ay içinde diğer işlemler tamamlanacak.

KRİTİK MADEN ARAMALARINA İZİN ÇIKABİLİR

*İlgili kurum tarafından IV. grupta stratejik veya kritik madenlere izin verilmeyen hallerde sahanın rezerv potansiyeli, yeri, cinsi ve ekonomiye katkısı gibi hususlar dikkate alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yapılacak başvuru üzerine izin hakkında nihai karar, üstün kamu yararı çerçevesinde kurul tarafından verilecek. Kurul, madencilik faaliyeti lehine karar verirse ilgili kurum bir ay içinde izin kararını Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'ne gönderecek ve ruhsat düzenlenecek.

*Maden Kanunu'nun "Stratejik veya Kritik Madenler" başlıklı hükmü yeniden düzenleniyor. Buna göre, arz kesintisi veya yüksek fiyat artışı halinde ciddi ekonomik sorunlar veya güvenlik zafiyeti doğabilecek, sanayi üretiminin temel girdilerinden ve yüksek arz riski taşıyan madenler, kritik maden olarak kabul edilecek.

*Ulusal güvenlik ve ekonomik refah için yüksek öneme sahip ve iç veya dış etkenler nedeniyle arzı kısıtlanabilecek madenler, stratejik maden olarak kabul edilecek.

*Stratejik veya kritik madenler, Millî Savunma Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca tespit edilecek.

*Stratejik veya kritik madenlere ilişkin madencilik faaliyetleri için Kamulaştırma Kanunu hükümleri doğrultusunda acele kamulaştırma yapılabilecek.

*Bir önceki yıldaki üretim miktarının yüzde 10'unu geçmemek kaydıyla stratejik veya kritik madenlerin belirli bir oran veya miktarda ruhsat sahiplerince stoklanmasına cumhurbaşkanı karar verilebilecek.

"Binlerce, on binlerce şehit bizden önce halkın çıkarları için canlarını kahramanca verdiler. Onların bayrağını yukarılara kaldıralım, kanları ile çizilen yolda ilerleyelim"
Mao Zedung

KAVGADA ÖLÜMSÜZLEŞENLER

Erol Doğan (Parti Militanı): Kars'a bağlı Göle ilçesinde doğdu. 24 Temmuz 1977 tarihinde Zeytinburnu'nda Veli Can Oduncu adlı bir faşist tarafından katledildi.

Paşa Soylu (Parti Militanı): 18 Temmuz 1980 tarihinde Almanya'da geçirdiği trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi.

Düzgün Şengezer (Parti Militanı): Aslen Dersimli olan Düzgün Şengezer, Ankara Ticaret Lisesi öğrencisiyken Kırkkonaklar'da bildiri dağıtımında faşistlerin kurduğu pusuda katledildi.

MALTEPE KATLİAMI

19 Temmuz 1992 tarihinde İstanbul'a bağlı Maltepe ilçesinde **Hasan Demir (Parti Üyesi)**, **Nurgüzel Yaşar (Parti İleri Militanı)** ve **Ramazan Ceviz'i (Parti Üyesi)** katledildi. Ramazan Ceviz'in üzerinden 30 adet kurşun çıkartıldı. Ayak topuğunda kurşun izleri, boyun ve kolunda kırıklar mevcuttu. Ramazan Ceviz'in cenazesi Adana'da, Hasan Demir'in cenazesi Bursa'da, Nurgüzel Yaşar'ın cenazesi İstanbul'da toprağa verildi.

Emre Bilgin (Parti Üyesi): 20 Temmuz 1992 tarihinde İstanbul'da Emre Bilgin'in de içinde bulunduğu araba durduruldu. Emre Bilgin ellerinde bulunan tek silah olan bir tabancayla ateş

ederek arabadan dışarı çıktı ve siper aldı. Arabada kalan yoldaşı fırsatını bulunca arabadan inip uzaklaştı. Bilgin, Esenyalı Mahallesinde bir evin önünde polisle çatışmaya devam etti. Çatışma esnasında yaralanmasına rağmen yarasından akan kanla duvara Proletarya Partisinin adını yazar. Bulunduğu yere girmeye çalışan bir polisi öldürerek silahına el koyar ve çatışmaya devam eder. "Gülümsememi yok etmek için suratımı parçalamanız gerekir" diyerek çatışmaya devam etti. Yarası ağır olduğu için hareketsiz hale gelince polis, Emre Bilgin'i kurşunlayarak katletti.

Hasan Gülünay (Parti Militanı): 1963 yılında Erzincan ilinin Kemah ilçesinde doğdu. Hasan Gülünay henüz 9 yaşındayken yaşamını sürdürebilmek için İstanbul'daki yakınlarının yanına giderek camcı çırağı olarak çalışmaya başladı. 1978 yılında Proletarya Partisinin düşünceleriyle tanıştı. 1980 AFC'siyle birlikte Proletarya Partisiyle bağlı koptuktan sonra ancak 1983 yılında tekrar ilişki kurdu. Gülünay, 20 Temmuz 1992 tarihinde İstanbul'da Tarabya'daki evinden Sirkeci'ye giderken gözaltına alındı. Gözaltında olduğuna dair aynı dönemde gözaltında olan Erol Çam adlı şahsın Hasan Gülünay'ı Gayrettepe'de gördüğüne dair açıklamalar yapmasına rağmen gözaltında olduğu kabul edilmedi. Gülünay Gözaltında Kayıpların ilklerinden biri olarak

ölümsüzleşti. Ailesi ve yoldaşları Gülünay'ın katillerinin ortaya çıkması için çeşitli kampanya ve eylemler düzenledi. Hasan Gülünay için açılan dava zaman aşımına uğradığı gerekçesiyle kapatılmaya çalışıldı.

Mustafa Kalkan (Parti İleri Militanı): 1958 yılında Dersim'in Hozat ilçesine bağlı Kırnik (Buzlupınar) köyünde orta halli bir ailenin çocuğu olarak doğdu. 1977-78 yıllarında Proletarya Partisi ile ilişki kurdu. Lise yıllarında, gençlik çalışmalarına aktif olarak katıldı. 1982 yılında gittiği bir görev yerinde gözaltına alınarak tutuklandı ve Elâzığ Hapishanesine gönderildi. Aynı yıl Elâzığ Hapishanesinden firar eylemi gerçekleştirdi. Firarın ardından Kalkan, zaman kaybetmeden Proletarya Partisi ile ilişki kurdu ve Halk Ordusu birliklerine katıldı. Uzun bir dönem kırılık bölgelerin çeşitli alanlarında çalışmalarını yürüttü. Kalkan, birtakım özgün durumlarından kaynaklı yurt dışına çıktı. Avrupa'da da kısa süre Proletarya Partisi ile ilişkiye geçti. Mustafa Kalkan, 17 Temmuz 1993 tarihinde bir trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi.

M. Tahsin Budak (Parti Militanı): 21 Aralık 1957 yılında İskenderun'da Arap milliyetine mensup bir ailenin çocuğu olarak doğdu. Budak, lise yıllarında Proletarya Partisi düşünceleri ile tanıştı. 12 Eylül öncesi örgütlü faaliyetlerine hız verdi. Budak, daha sonraki yıllarda bir işçi olarak Almanya'ya gitti. Burada da Proletarya Partisi ile ilişkiye geçti. Budak, ülke içinde mücadele etmek istedi ve bu istem doğrultusunda görev verilerek kısa bir süre Orta Doğu'ya ve daha sonraları ise defalarca Türkiye'ye geldi. Son istemi Türkiye'ye yerleşerek mücadeleyi burada sürdürmektir. Bu-

dak, 21 Temmuz 1995 tarihinde yurt dışına dönmek üzere yola çıktığında geçirdiği bir trafik kazası sonucu yaşamını yitirdi.

Naciye Büyük (Parti Taraftarı): Sivas'ın Boğazören köyünde yoksul bir Kürt ailesinin çocuğu olarak doğdu. Yaşadığı sınıfsal, cinsel ve ulusal baskılarla birlikte yaşamın neredeyse tüm acılarını tanıdı. Ancak bütün bunlar karşısında boyun eğip, sistemin yarattığı kadın olmayı hiçbir zaman kabul etmedi. 14 yaşındayken zorla evlendirilmesine karşı direndi, 16 yaşında gördüğü her türlü şiddete ve karşılaştığı tepkilere rağmen eşinden ayrıldı, 2 yıl ayrı kaldığı eşiyle tekrar ikinci kez zorla evlendirildi ve yine her türlü zorluğa rağmen ayrılarak yaşam kavgasını tek başına verdi. Kendi ayakları üzerinde durma çabasını sürdüren Büyük, İstanbul'da çalıştığı Kartal Ekmek Fabrikasında devrimci fikirlerle tanıştı. Naciye Büyük, devrimcilerin ve devrimci yaşamın bir parçası olmayı, sonraki yıllarda mülteci olarak yaşamaya başladığı Almanya'da da yaşamının sürdürdü. Naciye Büyük geçirdiği beyin kanaması sonucu 19 Temmuz 2009'da yaşamını yitirdi.

Eren Kaya (Parti Militanı): 1984 yılında İstanbul'da doğan Eren Kaya devrimcilerin içinde büyümüştür. Fransa'da yaşarken Halk Ordusuna katılma talebinde bulunur. Ardından Eren Kaya Karadeniz birliklerine katılır. 1 yıl sonra gerilla yaşamının disiplini ve birçok zorluğunu kaldıramayan Kaya kır faaliyetinden ayrılma talebinde bulunur. Yurt dışına döner fakat pişman olur ve mücadeleye katılmak istediğini belirtir. Tekrar aktif faaliyete katılsa da kendi içindeki çatışması son bulmaz. 28 Temmuz 2004'te yaşamına son verir.

Akiner Çağlar

Faşizmin tüm baskı, sansür ve yasaklamalarına rağmen 45 yıldır yayın hayatımızı sürdürüyoruz. Birçok yasaklanan yayınıımız yeni isimlerle, aynı ideolojik öze beslenmeye devam ediyor. Akiner Çağlar yoldaşımız da Özgür Gelecek dönemindeki yoğun emekleriyle devrimci basının sembol isimlerinden olmuştur. Yeni Demokrasi olarak yoldaşımızı ölümsüzlüğünün 25. yılında saygı ve özlemle anıyoruz.

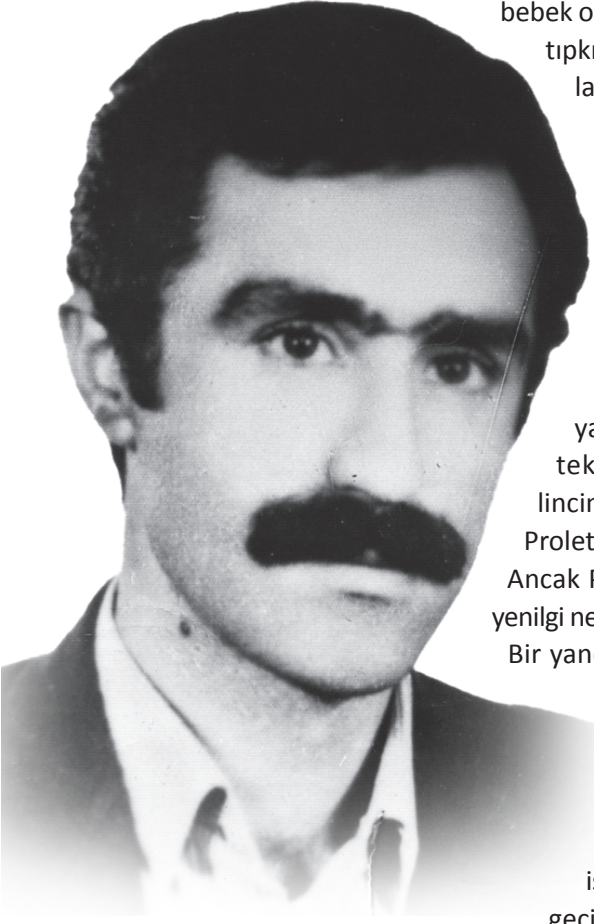
Akiner Çağlar, Erzincan-Tercanlı bir ailenin çocuğu olarak 5 Ocak

1961 yılında dünyaya geldi. 1980 öncesi İstanbul Bağcılar bölgesinde devrimci mücadeleye katılarak, 12 Eylül AFC'sine karşı mücadele etti. 1981 yılında Erzincan'da yakalandı. Oradan İstanbul Gayrettepe'deki işkencehaneye getirildi. Gerek Erzincan'da gerekse de İstanbul'da acımasız işkencelere tabi tutuldu. O işkencelere-işkencecilere teslim olmadı. 6 yıl Metris ve Sağmalcılar hapishanelerinde TKP/ML davası tutsaklarıyla birlikte kaldı. İş olanakları nedeniyle ailesiyle birlikte akrabalarının da bulunduğu Akhisar'a göçtü. Akhisar halkıyla iyi ilişkiler geliştirdi. Orada yaşadığı 3 yıl boyunca dağıtımını yaptığı

Özgür Gelecek Gazetesi, Akhisar'da geniş ve düzenli bir dağıtım ağına kavuştu. Kendisine gelen profesyonel devrimci yaşam sürdürme ve gazetenin bir alanda temsilciliğini üstlenme görevini coşkuyla kabul etti ve Özgür Gelecek Malatya Temsilcisi olarak göreve başladı.

24 Temmuz 1998'de görev için gittiği bir köyden dönerken kalp krizi geçirdi. Yoldaşının kollarında ölümsüzleşen Çağlar her şeyini yoldaşlarına emanet etti ve "Beni yoldaşlarımla yanına, Sarıgazi'ye gömün. Kahrolsun faşizm, yaşasın proleter öncümüz" onun son sözleri oldu.

Süleyman Cihan: Komünist İradenin En Saf Hali!

bebek onun adını taşıdı künyesinde, tıpkı "İbrahim" gibi... Küçük yaşlardan itibaren anlatılanların ve bizzat yaşanan etkisiyle tepki duymaya başlıyordu sisteme. Bir köylü çocuğu olarak ilk ve ortaokulu Ovacık'ta okudu. Lise öğrenimini ise Elazığ'da tamamladı. Sisteme karşı büyük öfkesi onu bir şeyler yapmaya itiyordu ve bunun tek başına olmayacağını bilincindeydi, daha genç yaşlarda Proletarya Partisi ile ilişkiye geçti. Ancak Partinin 1973 yılında aldığı yenilgi nedeniyle ilişkisi uzun sürmedi. Bir yandan okurken diğer yandan genç nesillere öğretmenlik yapıyordu. Bu öğretmenlik yaşamının sonuna dek sürdü; ama bir farkla: O artık sadece okulda değil, işçilerin, köylülerin, emeğiyle geçinenlerin olduğu her yerde kitlelerin öğretmeni idi, devrim bilinci taşıyan, sorgulayan, sorgulatandı. Yaşamıyla düşüncelerindeki kararlılığı ve inancı yansıttı, proletaryanın kurtuluşu yolunda yaşadı ve ölümü de bu yolda oldu... 1974 yılında İstanbul'da Tunceli Kültür ve Dayanışma Derneği'ni kurarak derneğin başkanlığını yaptı. Batı Anadolu Bölge Komitesinde görev aldı. Sağcı oportünistlerin Partiyi tasfiye girişimlerine karşı mücadele bayrağı açan komünistlerin en önündeydi.

Onun kararlı, sabırlı ve yılmaz mücadelesinin büyük katkısıyla örgütsel, siyasî ve ideolojik olarak Parti çizgisini tasfiye etmeye çalışan Koordinasyon Komitesi hizbi Partiden uzaklaştırıldı. Bundan sonra da yaşamının her döneminde

yaptığı gibi, görevlerin en büyüğü önüne konduğunda bu görevi omuzlamakta tereddüt etmedi. Ülke çapında kurduğu ilişki ağıyla Konferans Örgütlenme Komitesi, onun sayesinde toplanmış oldu. Yoğun faaliyetler sonucunda 1. Konferans yapıldı. Merkez Komitesi Siyasî Büro üyeliğine ve Örgütlenme Komitesine getirildi. Halk Ordusunun Genel Konseyinde örgütlenme görevini de üstlenen Süleyman Cihan, bu dönemde aranır duruma düştü. 12 Eylül Faşist Cuntası'yla zulmün, baskının, işkencenin, ölümün kol gezdiği, açlık ve yoksulluğun cirit attığı, ülkenin kan gölüne döndüğü günlerde didik didik aranan Süleyman Cihan, o zorlu koşullarda kavganın gerektirdiği sorumluluklara dört elle sarıldı. Faşist cuntayla birlikte ihanetin kol gezdiği koşullarda mücadeleyi bırakma, yılgınlık, karamsarlık, örgütleri feshetme, yurt dışına kaçma, mültecileşme gibi ricat "taktik"lerinin revaçta olduğu bir süreçte Proletarya Partisi, cunta koşullarında 2. Konferansı'nı yaptı. Silahlı mücadelede sebat etme kararı alınıp sınıf mücadelesindeki kararlılık dosta düşmana bir kez daha ilan edildi. Konferansta Süleyman Cihan MK üyeliğine ve MK tarafından da Genel Sekreterliğe seçildi. Cunta koşulları devam ederken o, bir an olsun faaliyetlerini bırakmadı. 28 Temmuz

1981'de İstanbul'da ihanetler, çözümler ve parti değerlerini her koşulda koruma çabasının toplam bir sonucu olarak düşmanın eline geçti. Ancak faşizmin böylesi yılmaz bir komünisti ele geçirmekten duyduğu çılgınca sevinç, Süleyman Cihan'ın İbrahim Kaypakka-ya'dan devraldığı "ser verip sır vermem" tavrıyla yarattığı direnişle "hayal kırıklığına" döndü. Kimliğini dahi kabul ettiremeyen düşman, ailesinden pek çok kişiyi işkencelerden geçirdi. Gözaltına alındığı üç ay boyunca gözaltında olduğu kabul edilmedi, ailesinin ve yoldaşlarının dışarıda kamuoyu oluşturma çabalarına karşın, aylarca süren işkenceli sorgulardan sonra katledildi. Faşist cellatlarca kimsesizler mezarlığına gömülen Süleyman Cihan'ın cesedi uzun uğraşlar sonucunda, 15 Eylül 1981 tarihinde alındı. Cesetteki işkence izleri katledildiğini haykırıyordu. Proletarya Partisinin tarihine, "işkencede katledilen ikinci genel sekreter" olarak geçen Süleyman Cihan, ortada onu katledenlerin esamesi bile okunmazken ezilen halkımızın yüreğinde, yoldaşlarının ondan devraldığı kavgada yaşıyor! Tarihe kör karanlık zamanlarda umut ve coşku aşılayan bir kıvılcık meşale olarak o,

YENİ DEMOKRASİ
MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!
OKU. OKUT!

Özgür Gelecek için Yeni Demokrasi Gazetesi

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No: 6 Daire: 3 Beyoğlu/İstanbul İletişim: 0212 534 54 76- yenedemokrasigazetesi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi BBlok, 1. Kat, No:349 Zeytinburnu/İst.- 0212 501 21 20

yenedemokrasi1 f

yeni_demokrasi3 x

yenedemokrasigazete @

yenedemokrasi35.net

yeni_demokrasi

YeniDemokrasiGazetesi

yenedemokrasigazetesi@gmail.com

DERSEM COĞRAFYASI TALANA AÇILIYOR

Yüz yıllardır insansızlaştırma politikalarıyla karşı karşıya kalan Dersim coğrafyası bugün de doğa talanıyla yok edilmek isteniyor. Neredeyse tüm Orta Doğu'yu besleyen Yukarı Fırat su havzasının tam ortasında bulunan Dersim'de onlarca baraj, yüzlerce maden ve HES yapılmak isteniyor. Direnişçi geçmişiyle birçok baraj ve maden projesini engelleyen Dersim halkı bugün yerli ve uluslararası sermaye tarafından kuşatılmış durumda.

İlk olarak 1999 yılında düzenlenen Munzur Kültür ve Doğa Festivali ile köylere geri dönüş anlamında bir eşik aşılrken madenlere ve barajlara karşı mücadele çağrısı yükseltildi. Son yıllarda festival politik niteliği bakımından bir gerileme gösterse de çevre duyarlılığı bağlamında Dersim halkı için büyük bir anlam barındırmaya devam ediyor. Festival ile Dersim'in, Dersim halkının sorunları kamuoyunun gündemine taşınmaya hazırlanıyor.

CEVİZLİDERE MADENİ TÜM DERSEM'İ YOK EDECEKTİR!

Ovacık ilçesine bağlı Cevizlidere köyünde ruhsatlandırılan altın madeni projesi tüm Dersim'i tehdit etmektedir. 80 bin hektar arazi üzerinde planlanan proje Ovacık Cevizlidere köyünden Dersim Merkez'e bağlı Geyiksuyu-Sin köyüne kadar uzanmaktadır. Bu projede ilk kazma vurulduktan itibaren yüz yıllardır nice saldırıya boyun eğmemiş

bu coğrafya yok olmaya yüz tutacaktır. Hatta onlarca şehri, milyonlarca insanı besleyen Yukarı Fırat su havzası, ilçe'de olduğu gibi ağır metal ve siyanür tehdidi altında girecektir. Dersim'in simgesi olan Munzur Nehri ve Munzur Gözeleri bu proje ile yok olmaya doğru gidecektir. Binlerce dönümlük orman alanı tahrip olacak, kâr ve rant uğrunda köylülerin yaşam alanı yok edilecektir. Ovacık Belediyesi'ne kayyım atanmasıyla Ovacık'ta çıkarılacak madenlerin yoluna taş döşenmiştir. Munzur Dağları, Ovacık ormanları altın, bakır, krom, çinko madenleri için ruhsatlandırılmıştır. Ovacık köylülerinin 1990'larda boşaltılmış olması maden şirketleri için bir avantajdır. Bölgede nüfusun ve üretimin fazla olduğu köy sayısı bir elin parmağını geçmemektedir. Bu yüzden Ovacık köylülerinin sesi olmalıyız, sorunları ve çelişkileri birleştirerek örgütlenmeliyiz. Bu sorun sadece Ovacık Cevizlidere'nin değil, Kemah'ın, Kemaliye'nin, Dersim'in, Arapgir'in, Fırat Nehri'nden beslenen tüm coğrafyanın sorunudur.

ALİBOĞAZI BU KEZ DE BARAJA DİRENİYOR!

1800'lerde, 1900'lerin başında Dersim aşiretlerinin sığınağı olan Aliboğazi Vadisi şimdi de tüm heybetiyle baraj projesini karşılıyor. Tağar Çayı'na ev sahipliği yapan Aliboğazi Vadisi baraj yapmak için hiç de ekonomik bir proje değil. Çok derin vadilerden, yamaçlar-

dan, dağlardan oluşan Aliboğazi tüm dönemlerde egemenlerin hedefi olmuştu. "Dersim'i ele geçirmek istiyorsak tüm vadilerini suyla doldurmalıyız" diyen paşaların, generallerin hayalleri bugün hayata geçirilmek isteniyor. Çemişgezek'in Anıl (Hazari), Paşacık (Uskex), Gözlüçayır (Akirek) köyleri ile Hozat'ın Tağar, Amutka, Kozluca, Boydaş köyleri bu baraj projesinden doğrudan etkilenecektir. Keban Barajı'na dökülen Tağar Çayı'nın doğduğu ve birçok su kaynağına ev sahipliği yapan, Aleviler için Kırklar Ziyaret'i'nin yer aldığı, nice komünistlere ve devrimcilere kapılarını sonuna kadar açan, Koçan aşiretine mensup Dersimlilerin süngülerle, bombalarla katledildiği Aliboğazi Vadisi'ne sahip çıkmak tüm devrimcilerin, çevrecilerin ve Dersimlilerin görevidir!

SEKASUR'DA DİRENİŞ BÜYÜYEREK SÜRÜYOR!

Pertek ve Hozat arasında yer alan 237 bin dönüm araziye kapsayan pomza maden ocağı projesi Arven Doğu Yapı İnşaat şirketi tarafından hayata geçirilmek isteniyor. Binlerce köylünün üretim yaptığı, binlerce küçükbaş, büyükbaş hayvanın ve arı kovanının yer aldığı bölge Pertek'in en sık orman arazisi olarak biliniyor. Köylüler örgütlenerek bu madene geçit vermiyor. Şirket sahibi 237 bin dönüm arazinin ruhsatlandırıldığını fakat sadece 13 bin dönüm arazide çalışma yapılacağını söylüyor. Gerekçe olarak da "Başka yabancı

sermaye grupları gelip burada çalışma yapmasın" deniliyor. Bu gerekçe tabii ki inandırıcı ve gerçekçi değildir. "Dersimliyiz" denilerek orman arazileri, meralar, Alevi ziyaret yerleri pomza madenine kurban edilmek isteniyor. Memleketi ne olursa olsun Sekasur köylüleri yaşam alanlarına sahip çıkıyor ve direniş örgütleniyor.

Dersim coğrafyası, yeni maden yasalarıyla birlikte topyekûn bir kuşatmaya alınmaktadır. Devletin gücünü arkasına alan sermaye grupları bu talanı başlatmak istemektedir. Ne hukuk ne mahkeme tanıyan; kâr uğruna dağ, taş patlatmak, ormanları yok etmek isteyen bu anlayış, Dersim'in, Dersimlinin nabzını ölçmektedir. Tepkisiz ve örgütsüz kalındığında yaşam alanlarımız sermayenin kepçeleriyle, dinamitleriyle yok edilecektir. Dersim coğrafyası bir kâr ve rant kapısı değildir, yok ettirmeyeceğiz!

Ve unutmayalım ki bu talan politikaları yalnızca Dersim'le sınırlı değildir; tüm Türkiye coğrafyasında yaygın ve pervasız bir saldırganlıkla sürdürülmektedir. Dersim'i özel kılanın onun direnişçi tarihi olduğunu unutmadan, bütün bu saldırılara karşı topyekûn bir direniş ve karşı koyuş için çalışmalarımızı büyütelim. Bu festival, dayanışmanın, ortak sorunlara karşı ortak duruşun; çevre için, toprak ve su için halkın birliğine bir ışık, bir umut olsun!

